

9

నగడు

తెలంగాణ ఉద్యమ సంకలనం

తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ ప్రచురణ

యానవ, త్రక్కుతి విధ్వంసం - పోలవరం

- అభివృద్ధి పేరుతో విధ్వంసం
- ఆదివాసుల అంతానికే పోలవరం
- ఆదివాసులను ముంచే అభివృద్ధి ఎందుకు?
- చలో పోలవరం... సలామ్
- పోలవరం నిర్వాసితుల గోడు వినేదెవరు?
- పోలవరం - తెలంగాణ ఉద్యమం
- ఆదివాసీల చైతన్యానికి పరీక్ష పోలవరం
- విధ్వంసకర పోలవరం అప్రజాస్వామికం

మానవ, ప్రకృతి విధ్వంసం - పోలవరం

Maanava, Prakruthi Vidhyamsam - Polavaram

ప్రచురణ కాలం : జూన్, 2012

Edition : June, 2012

ప్రచురణ : తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్, హైదరాబాద్

Published by : **Telangana Resource Centre, Hyderabad.**

ప్రచురణ కర్త : ఎం. వేదకుమార్, ఛైర్యూన్, తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్

Publisher : **M. Vedakumar**, Chairman, Telangana Resource Centre

సంపాదకులు : బొనకుర్తి సోమేశ్వర్, కో-ఆర్డినేటర్, తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్

Editor : **Bonakurthi Someshwar**, Co-ordinator, Telangana Resource Centre

ప్రతులకు : తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్
“చంద్రం” 490, ప్రీట్ నెం. 11, హిమయత్నగర్, హైదరాబాద్-29.
trchyd@gmail.com; Mobile : 9959922022
www.telanganaresourcecentre.org

సహాయ బుక్స్‌మార్క్ • దిశ పుస్తక కేంద్రం • నవోదయ బుక్ హాస్

వెల : రూ. 20/-

ముఖచిత్రం ఆర్ట్ : గోవేలింగరాజు

Printed at :

DECCAN PRESS Azamabad, Hyderabad. Ph.+91-040-27678411
e-mail : deccan.press@yahoo.com

మానవ, ప్రకృతి విద్యాంసం - పోలవరం

2012

విద్యార్థి జె.ఎ.సి. పోలవరం బస్సు యాత్రను ప్రారంభిస్తున్న గద్దర్క

తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్
హిమాయత్నగర్, హైదరాబాద్

విషయ సూచిక

ముందు మాట :

అభివృద్ధా? విధ్వంసమా?

- యం. వేదకుమార్

3

పోలవరం ప్రాజెక్టు వ్యతిరేక పోరాటంలో - ట్రైలు
 ప్రయోనజనం లేని పోలవరం
 అభివృద్ధి పేరుతో విధ్వంసం.....
 అదివాసుల అంతానికి పోలవరం
 అదివాసులను ముంచే అభివృద్ధి ఎందుకు?
 'బహుళజాతి'కి పోలవరం'
 చలో పోలవరం... సలామ్
 అభివృద్ధి పేరుమీద జరిగే విధ్వంసం
 పోలవరం - గోల గరం
 పోలవరం నిర్వాసితుల గోడు వినేదెవరు?
 అదివాసీల చైతన్యానికి పరీక్ష పోలవరం
 పోలవరం బంగారం - లెండి వెండి
 పోలవరం ముప్పు - ట్రైల్పై రాజ్య హింస
 పోలవరం - తెలంగాణ ఉద్యమం
 పోలవరం ప్రాజెక్టుని వ్యతిరేకిద్దాం
 పోలవరం ప్రాజెక్టుపై పునరాలోచించాలి!
 విధ్వంసకర పోలవరం అప్రజాస్వామికం

- యం. రత్నమాల
 - మైపతి అరుణ్ కుమార్
 - పూర్కే రామకృష్ణ
 - వట్టం నారాయణ దొర, జంజర రమేష్బాబు
 - కొట్టం వెంకటేశ్వరర్లు
 - అమర్
 - అల్లం నారాయణ
 - గద్దర్
 - ఆర్. విద్యాసాగర్రావు
 - గుమ్మడి లక్ష్మినారాయణ
 - అశోక్
 - ఆర్. విద్యాసాగర్రావు
 - కె. శివకుమార్, బి. సోమేశ్వర్
 - సుజాత సూరెపల్లి
 - ఆగమణి
 - మేరుగు రాజయ్
 - కూసూరు శివకుమార్

కరపత్రాలు

అదిమ జనజీవితాన్ని హరించే పోలవరం

ప్రాజెక్టు నిర్మాణం రద్దుకై పోరాడుదాం!

54

అదివాసులను జలసమాధి చేసే విధ్వంసకర పోలవరం ప్రాజెక్టు

నిర్మాణాన్ని అద్దుకోవడానికి చలో ధిల్లీ

56

పోలవరం ప్రాజెక్టు వద్దే వద్దు

58

Chalo Delhi - Stop Polavaram - Save Adivasi

61

స్పృష్టి రిపోర్టు

చలో పోలవరం బస్సు యాత్ర

నెగడు ప్రతినిధి

63

TRC - CHARCHA

65

దక్కస్ న్యూస్

66

అనుబంధం

తెలంగాణలో గుట్టల విధ్వంసం

- బోనకుర్తి సోమేశ్వర్

67

ముందు మాట

అభివృద్ధా? విధ్వంసమా?

చాలా సంవత్సరాలుగా సమాజాన్ని అర్థం చేసుకోవడం మొదలుపెట్టిన ప్రతిపారికి సమాజంమీద, పేద ప్రజల మీద ప్రేమ ఉన్నవారికి, పీడితులవైపు నిలబడేవారికి, తమ మనసులో తొలుస్తున్న ప్రశ్న - అభివృద్ధి అంటే ఏమిటని? అదే ప్రశ్న తెలంగాణ ఉద్యమంలో, హైదరాబాద్ గురించి మాటల్లదే సమయంలో కావచ్చు), పోలవరం గురించి ఆలోచించే సమయంలో కావచ్చు! మనుష్యులను, జీవరాశులను అంతం చేయడం, మళ్ళీ నేపన్ కంపెనీలకు, బడా బాబులకు సంపదను కట్టబెట్టడం, ఆప్రాంత ప్రజల సంస్కృతిని, సంప్రదాయాలను, జీవనవిధానం, నమ్మకాలను విధ్వంసం చేయడం. పీటి స్టానంలో భ్రమలు కర్మించే రంగు రంగుల భవనాలు, లేదా పేదరికాన్ని లేకుండా చేస్తామని, అసలు పేదవాళ్ళే లేకుండా చేస్తామనడం.

అభివృద్ధి పేరుమీద తలాతోక లేని ప్రాజెక్టు కట్టడం - వాటి పేరుమీద కాంట్రాక్టర్లుగా ఉన్నవారికి సంపదను కట్టబెట్టడం, ధనవంతులను మరింత ధనవంతులుగా చేస్తూ, పేదవాళ్ళను మరింత పేదవాళ్ళగా చేసే అభివృద్ధి చూస్తే ప్రజాస్వామ్యంలో ప్రజల స్వామ్యం ఎక్కడుండనే ప్రశ్న, ప్రజాస్వామ్యం పేరుమీద జరిగే నియంత్రుత్తుం ఈ ప్రజలకు అర్థం కానపుడు సమస్య లేదు . కానీ ఇప్పడు ప్రజల చైతన్యం- ఆదివాసి హక్కుల రూపంలో పోలవరం ప్రాజెక్టుపై వ్యతిరేకత చూపకా మానదు, ఉద్యమం చేయకా మానదు.

పోలవరం ప్రాజెక్టు (ఇందిరా సాగర్) నిర్మాణం వల్ల వందల గ్రామాలు, ఎంతోమంది ఆదివాసులు, లక్షల ఎకరాల సాగుభూమి, చారిత్రక కట్టడాలు, ప్రదేశాలు, సుందరమైన పాపికండలు, అడవి జంతువులు, ఎంతో విలువైన జెప్పధ మొక్కలు, అపారమైన భనిజ సంపద, పర్యావరణాన్ని సమతల్యంచేసే గుట్టలు... ఇలా ఎన్నో పునర్విర్మించుకోలేని ఎన్నిటినో ఈ ప్రాజెక్టు మిగెస్తుంది. ఈ ప్రాంతంలో నివసించే (జీవించే) ఆదివాసులను నిర్వాసితుల్ని చేస్తుంది. వారి జీవితాలను శాశించే హక్కు ఈ ప్రభుత్వానికి ఎక్కుడినే ప్రశ్నతోనే ఉద్యమం మొదలయ్యాడి. రెండుస్తర జిల్లాల మూడో పంటకోసం, కొన్ని లక్షల జీవితాలను దుర్భరంచేస్తూ ఆదివాసులను నగరీకరణ చేస్తామని చెపుతున్న వాళ్ళు, అభివృద్ధి పేరుమీద వ్యవసాయాన్ని కుంటుపడేలా చేసినవాళ్ళు - ఈరోజు మురికివాడల్లో నివసిస్తున్న ప్రజల ఇబ్బందులు, చావలేక, బ్రతకలేక సత్మతమవుతున్న జీవితాలుగా ఆదివాసీ జీవితాలను మార్చే ప్రయత్నం చేయడమే తప్ప మరొకలేకాదు. భారత రాజ్యంగం కల్పించిన హక్కులను కాలరాస్తున్న ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వాన్ని ప్రశ్నిస్తూ పోలవరం ప్రాజెక్టుపై వచ్చిన కొన్ని వ్యాసాలను, దక్కన్సమ్మాన్కు ప్రత్యేకంగా అందిన వ్యాసాలను, ఇంటర్వ్యాలను నెగడు-9లో “మానవ, ప్రకృతి విధ్వంసం - పోలవరం”గా, తెలంగాణ ఉద్యమ సంకలనంగా మీ ముందుకు తీసుకువస్తున్నాం. నెగడు మీకందినవెంటనే మీ అభిప్రాయాలను మాకు అందించుతారని కోరుతూ....

- పేదకుమార్. యం.

శైర్మన్, తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్

పోలవరం ప్రాజెక్టు వ్యతిరేక పోరాటంలో - స్థీలు

- డాయం. రత్నమాల

వనరుల తరలింపు ఆ ప్రాంత భౌగోళిక పర్యావరణ విధ్వంసానికి ప్రజలు నిర్వాసితులు కావడానికి తద్వారా వలసలకు, ఘలితంగా నిర్వాసిత జన జీవనం అతలాకుతలంకావడానికి దారితీస్తుంది.

మన దేశం నుంచి ఖనిజ సంపద అటవీసంపద పెద్ద ఎత్తున సామ్రాజ్యవాద దేశాలకు తరలిస్తున్నారు. తెలంగాణను (హైదరాబాద్ రాష్ట్రాన్ని) సీమాంధ్రతో విలీనం చేసినప్పటినుంచి విలువైన జలవనరుల తరలింపు(నాగార్జున సాగర్ ద్వారా కోస్తాంధ్రకు కృష్ణ జలాల తరలింపు, పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్మణంలో గోదావరి జల వనరులు) తెలంగాణ జల వనరుల దోషిడి పరకాష్ట మాత్రమే కాదు తెలంగాణ జల వనరుల పరిస్థితి ప్రమాదకరంగా తయారయింది. మలిదశ తెలంగాణ ఉద్యమం గత వదేళ్ళగా ఊపందుకున్న ఉద్యమ ఉద్ధృతి వల్ల ఎప్పటికేనా తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పాటు తప్పదు అని గ్రహించిన సీమాంధ్ర పాలకులు పెట్టుబడిదారులు బొగ్గు, దొలమైన్, ఇనుము, గ్రానైట్ మొదలైన ఖనిజాల తరలింపును ఉద్ధతం చేశారు. తెలంగాణ ఏర్పదేలోపే పోలవరం పూర్తిచేసే ప్రయత్నాలను ముమ్మరం చేశారు. గత 30 సంవత్సరాల్లో తరలించుకు పోయినంత మొత్తం బొగ్గును ఈ మూడు సంవత్సరాల్లోనే తవ్వి తరలించారు. ఈ బొగ్గు తరలించి శ్రీకాకుళం నుంచి నెల్లూరు వరకు అనేక ధర్మల విద్యుత్తేశ్వరీకి ప్రాజెక్టులు నిర్మించారు. ఇంకా నిర్మిస్తున్నారు. నిజానికి ఈ విద్యుత్తు ఆ ప్రాంత ప్రజల అవసరాలకోసం కూడా కాదు. విశాఖ నుంచి నెల్లూరు వరకు (ఒక్క నెల్లూరు తీరంలోనే 35 రేవులు) ఇదే విధంగా రేవులమీద రేవులు కట్టి తెలంగాణ నుంచి తరలించి అటవీ ప్రాంత ఖనిజ సంపదను, అటవీ సంపదను, కరీంనగర్ గుట్టల్ని పగులగొట్టిన గ్రానైట్ బండలను విదేశాలకు ఎగుమతి చేయడానికి ప్రధానంగా ఉపకరించే ఉపరితల జల రవాణాకు ధర్మల విద్యుత్ ప్లాంట్లు సెజ్లు, ఓడరేవులాయి వసరమైన నీటి సరఫరాకు ఉద్దేశించినదే పోలవరం ప్రాజెక్టు. ఈ విషయం దాచిపెట్టి విశాఖ ప్రజలకు నీటి సరఫరా కోసం, పోలవరం పొడుగునా వ్యవసాయ అభివృద్ధి కోసం అని సీమాంధ్ర పాలకుల బుకాయింపు పాలకులకు వ్యవసాయం అంటే అంత ప్రేమ ఉన్నమాట నిజమే అయితే మరి శ్రీకాకుళం నుంచి నెల్లూరు దాకా సుసంపన్ముఖేన వ్యవసాయ భూములను, పంటపొలాలను, జీడిమామిడి, పనస తదితర తోటలను విధ్వంసం చేసే ప్రత్యేక ఆర్థిక మండళాలకు, వ్యాసిక్ పంటభూములను ఎందుకు ధారాదత్తం చేసినటల్లో చెప్పాలి. అభివృద్ధి పేరిట ప్రభుత్వ భూఅక్రమణల ఘలితంగా భౌగోళిక పర్యావరణ విధ్వంసంతో పాటు లక్షలాది కుటుంబాలు నిర్వాసితులు అవుతున్నాయి. ప్రజల ఆర్థిక, సాంఘిక సంస్కృతిక జీవితం ప్రమాదంగా విధ్వంసమవుతున్నది.

పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్మణం వల్ల ఖమ్మం జిల్లాలో 276 గ్రామాలు, తూర్పుగోదావరి జిల్లాలో 54 గ్రామాలు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో 17 గ్రామాలు, ఒరిస్సా రాష్ట్రంలో 11 గ్రామాలు, ఛత్తీస్గఢ రాష్ట్రంలో 14 గ్రామాలు మొత్తంగా 372 గ్రామాలు పోలవరం ప్రాజెక్టులో జలసాధి కానున్నాయి. ఈ గ్రామాలు మునిగిపోవడం వల్ల 3 వెలకుపైగా కుటుంబాలు అంటే దాదాపు లక్షన్నరకు పైగా ప్రజాసేకం నిర్వాసితులు కానున్నారు. పోలవరం ప్రాజెక్టు ముంపు గ్రామాలు అత్యధికం ఆదివాసీ (ఎజెసీ) ప్రాంతాలు సెంటర్ ఫర్ ఎకనమిక్ అంటే సోఫ్లెర్

ప్రస్తుతి(సెన్) నిర్వహించిన సర్వే ప్రకారం పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్మాసితుల్లో ఆదివాసీలు 47 శాతం, 15 శాతం దళితులు, బిసిలు 25 శాతం అగ్రకులాలు 15 శాతం ఉంటారు.

ఈ లక్ష్మన్ రమంది నిర్మాసితులలో దాదాపు అటూయిటుగా సగంమంది మహిళలు, పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్మాణం వ్యతిరేక పోరాటంలో ముందు భాగాన నిలిచి పోరాడుతున్నారు. పోలవరం ప్రాజెక్టు శంకుస్థాపన కార్బూక్మాన్ని అడ్డుకోవడానికి వచ్చి అరెస్టుయి జైలుపాలైన వారిలో కొండమొదలు గ్రామాల గిరిజన స్థీలు కూడా ఉన్నారు.

గ్రామస్థాయి, మండలస్థాయిలో పోలవరం వ్యతిరేక ప్రజా కార్బూక్మాలు, నిజనిర్ధారణ పర్యటనల్లో భాగంగా ఇటు ఖమ్మంజిల్లా వేలేరుపాడు నుంచి (వేలేరుపాడు, కుకునూరు, బూర్గంపాడు, భద్రాచలం, కూనవరం, వర రామచంద్రపురం, చింతూరు మండలాలు, మండలాల్లో గ్రామాలు, ఉభయగోదావరి జిల్లాల్లో పోలవరం, నుంచి కొండమొదలు గ్రామాల (గుట్టల మీద గ్రామాలు)) దాకా వివిధ సందర్భాలలో పర్యటించినపుడు అక్కడి స్థీలంతా పోలవరం ప్రాజెక్టును ఎదురుంటాము అని ధృఢంగా చెప్పారు. చావైనా చస్తాం కానీ మేము మా ఊరు విడిచి వెళ్ళేది లేదని భరాకండిగా చెప్పారు.

ఖమ్మం జిల్లా వేలేరుపాడు మండలం కుకునూరు, బూర్గంపాడు, భద్రాచలం మండలాల గ్రామాల్లో ఆదివాసీ స్థీలు మగవారికంటే కూడా రాజీ లేకుండా నిక్కచ్చిగా మాట్లాడారు. తెలంగాణ సాయిధ పోరాట కాలంలో ఉమ్మడి కమ్మ్యానిస్టు పార్టీ సాయిధ డళాల నాయకత్వంలో, ఆ తర్వాత నక్కల్చరి శ్రీకాకుళ ఉద్యమ ఆరంభ సంవత్సరాల్లో ఉభయగోదావరి జిల్లాలు ఖమ్మం ఏజెన్సీ ప్రాంతాల్లో గోదావరి లోయ ప్రతిఫుటన పోరాట నిర్మాతలు చండ్ర పుల్లారెడ్డి, నీలం రామచంద్రయ్య, పి. రామనర్సుయ్యల నాయకత్వంలో విష్వవ ప్రజాసీకం అడవులు పోడుగొట్టి సాగుచేసే క్రమంలో నిర్మించుకున్న గ్రామాలివి. వారి వారసులమని చెప్పుకునే ఒక మార్పిస్టు లెనినిస్ట్ పార్టీకి ఆ గ్రామాలపై పూర్తి పట్టు ఉంది. అయితే ఆ పార్టీ నాయకత్వం పోలవరం ప్రాజెక్టుకు కొన్ని సవరణలు సూచిస్తు మెరుగైన నష్టపరిపోరాన్ని కోరుతూ ప్రాజెక్టు నిర్మాణం తమకు ఆమోదయోగ్యమేనంటూ వ్యాసాలు తమ అధికార పత్రిక ప్రజాపంథాలోను, ఇతర పత్రికల్లో వ్యాసాలు ప్రాశారు. మెరుగైన నష్టపరిపోరం కోరుతూ కరపత్రాలు, పోస్టర్లుకూడా జిల్లా పార్టీ పేరుతో వేశారు. ఐతే నేను వివిధ సందర్భాలలో ఆ గ్రామాలలో పర్యటించినపుడు వారి పార్టీ, ప్రజా సంఘాలకు చెందినవారైన ఆదివాసులు ముఖ్యంగా మహిళలు మాత్రం ప్రాజెక్టును ధృఢంగా వ్యతిరేకిస్తు మాట్లాడారు. “30, 40 ఏళ్ళకు పైగా పోడుకొట్టి సాగుచేసుకున్న భూములు, నిర్మించుకున్న గ్రామాలను వదిలి మేము వెళ్ళనే వెళ్ళం, చావైనా బ్రత్కైనా ఇక్కడే” అని తెగేసి చెప్పారు. దాదాపు పదిమంది దాకా మేం ఒక టీంగా వెళ్ళాం. ఒక గ్రామంలో కొందరు మాట్లాడుతుంటే, మరికొందరు ఆడ, మగ పక్కనే ఉన్న గోదావరికి వెళ్లి చేపలు తెచ్చి వంట చేస్తున్నారు. సాధారణంగా ఆదివాసి సమాజంలో ఏ విషయం గురించి మాట్లాడేటప్పుడైనా అధికారులతో సహా ఎవరితోనైనా గ్రామీణ శ్రావిక కుటుంబాలలో కూడా ఆడ, మగ అందరూ కలిసే మాట్లాడుతారు. అరోజు మాత్రం ఆడవాళ్ళంతా మేం మాట్లాడుతున్న ఇంట్లో కాక మరో ఇంట్లో గుమిగూడారు. వారిలో ఇద్దరో ముగ్గురో నన్ను (అందరిలో నేను మాత్రమే మహిళను) పక్కకు పిలిచి అక్కు మేమందరం పక్కింట్లో ఉన్నాం. (వాళ్ళ మహిళా సంఘం సభలో, సమావేశాల్లో నేను అనేక సార్లు మాట్లాడినందువల్ల చాలామంది నన్ను గుర్తుపట్టి తమలో ఒకదానిగానే భావిస్తారు) నువ్వుక్కసారి అక్కడికి రా! మాట్లాడుకుండాం అని పిలిచారు. అక్కడ ఉన్నవాళ్ళంతా చాలా సేపు చాలా విషయాలు చెప్పారు. వారు మాట్లాడిన మాటలను ఇక్కడ తప్పనిసరిగా ఉదహరించడం అవసరం అనుకుంటున్నాము. ఆ స్థీల చైతన్యానికి ధృఢ చిత్తునికి వారి మాటలు ఉదాహరణ. “అక్కు! మీకరికేనా ఇప్పుడు పార్టీ వాళ్ళ ఇదివరకట్లు మనకేయా లేరక్కు సర్మారుకెయ్యే ఉన్నరు” అన్నారు. దానికి నేను ఆశ్చర్యపోకపోయినా (వాళ్ళ పార్టీ నాయకుల వ్యాసాలు నేను అప్పటికే చదివి ఉన్నాను గనుక పోలవరం బాధిత కుటుంబాల మహిళా చైతన్యానిన్ని అభినందించలేకుండా ఉండలేకపోతున్నాను. వాళ్ళ తమ సంభాషణ కొనసాగిస్తూ “ప్రభుత్వం చెప్పినాసరే, పార్టీ

చెప్పినా సరే మేం మా భూములని, ఊళ్ళని విడిచి వెళ్ళేది లేనేలేదు. కానీ గ్రామాల్లో కొందరు నాయకులు, వాళ్ళు తొత్తులు అటూ ఇటూ ఊగుతున్నారు. ఈ మొగోలుకు డబ్బోస్తుందంటే చేతులు దురద పెడతాయి. ఊళ్ళే మగ పెత్తనానికి అలవాటువడ్డోళ్ళకు వాళ్ళకు ఏం తెలుస్తాది? తాతలు తండ్రులు ప్రాణ త్యాగం చేసి, పోరాటాలు చేసి సాధించుకున్నది వదులుకోవడంలోని బాధ. అయినా భూమంటే ఒక వీడు వరదలొచ్చినా మరోవీడు పండుద్ది. “ఇత్తేస్తే ఇరగ పండే గోదావరి వరదమట్టి భూములు ఎక్కడ దొరుకుతాయి” అంటూ ప్రజా ఉద్యమాల వారసత్వ చైతన్యాన్ని ప్రకటించారు. సిపిఐ (ఎం) పార్టీ జిల్లా కార్యదర్శి మండల ప్రజా పరిషత్త అధ్యక్షుడు, రాష్ట్ర నిర్మాణితుల సంఘం కార్యదర్శి, ఆదివాసీ (కోయ) వెంకయ్య కూడా మాతో ఇదే అభిప్రాయం చెప్పారు. కేంద్ర రాష్ట్ర స్థాయిలో దాదాపు అన్ని రాజకీయ పార్టీలు ప్రాజెక్టుకు ఎంతో కొంత అనుకూలంగా లేదా పూర్తి అనుకూలంగా ఉన్నారు. పార్టీలో ఏస్థాయిలో ఉన్నాననే ఆదివాసీలంతా ఎవరు ఏ పార్టీ వారైనా పార్టీలో ఏ స్థాయి హోదాలో ఉన్నప్పటికీ పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్మాణానికి వ్యతిరేకంగా ఐక్యంగా పోరాదుతున్నాం అని చెప్పారు. జిల్లా వామపక్ష పార్టీలు జిల్లా పార్టీ ఒత్తిడి తర్వాత మాత్రమే మాటవరస్తునొకా పోలవరం నిర్మాణాన్ని వ్యతిరేకిస్తున్నారని ఆయన అన్నారు.

ఇంతకాలానికి ఎంతో కొంత అభివృద్ధి చెందాం. అనేక పోరాటాలు చేసి మండలస్థాయిలోనైనా విద్యాసంపుటులు, గ్రామాలకు రోడ్లు మొదలైన సౌకర్యాలు సాధించుకోగలిగాం. మమ్మల్ని ఇక్కడ నుంచి కదిలించడమంటే తల్లి నుంచి విఫ్ఫను విడుయిడమే. మేం ఆరునెలలు అడవి మీద ఆధారపడి బతుకుతాం. ఇదంతా అభివృద్ధికి అంటున్నారు. మమ్మల్ని ఇక్కడ నుంచి కదిలించకుండానే మా ఊర్లలో బటులు, ఆస్పుతులు పెట్టి ఉద్యోగాలు ఇచ్చి అభివృద్ధి చేసుకోవచ్చుగదా! మానోళ్ళు కొట్టి కొబ్బరినీళ్ళనంటి గోదావరి తల్లి నీళ్ళను ఎక్కడికో తరలించుకుపోతామంటే మేం ఊరుకునేది లేదు. ప్రాణాలు ఒడ్డెనా అడ్డుకుంటామని ఏ గ్రామం వెళ్ళినా ముఖ్యంగా మహిళలు ఖరాఖండిగా చెప్పారు.

ప్రజలు ఇంత తీవ్రంగా పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్మాణాన్ని వ్యతిరేకించడానికి గతంలో నాగార్జునసాగర్ శ్రీశైలం మొదలైన భారీ ప్రాజెక్టు ముంపు గ్రామాల నిర్వాసిత కుటుంబాల ప్రజలు పడ్డ కష్టాలు, విధ్వంసకర అనుభవాలు వీరికి తెలుసు. నాగార్జునసాగర్, శ్రీశైలం ముంపు గ్రామాల నుంచి నిర్వాసితులైన ప్రజలు నల్గొండ, మహబూబ్ నగర్ పునరావాస గ్రామాల నుంచి దత్తత పేరుతో పసిపిల్లల అమ్మకాలకు, దత్తత పేరుతో విదేశాలకు ఎగుమతి అపుతున్న విషయం లోకవిదితమే. రైతుల ఆత్మహత్యలు అధికంగా జరిగిన గ్రామాలు కూడా ఈ పునరావాస గ్రామాలలో అధికం అన్న విషయాన్ని కూడా గమనించాలి. భారీ ప్రాజెక్టుల నిర్మాణం వలన ప్రజలు పెద్ద ఎత్తున నిర్వాసితులై వలస పోతున్నారన్నది అందరూ అంగీకరించే విషయం. నిర్వాసితం, వలసలు ప్రజల ఆర్థిక సామాజిక సాంస్కృతిక జీవనాన్ని ముఖ్యంగా ట్రీల జీవితాలను అతలాకుతలం చేస్తున్న అనుభవాలు ఉన్నాయి. నిర్వాసితుల పునరావాస గ్రామాల నుంచి పసిపిల్లల అమ్మకాలు, రైతులు, శ్రమజీవుల ఆత్మహత్యలు మాత్రమే కాదు, అడపిల్లల అమ్మకాలు (వ్యభిచార గృహాలకు తరలింపు) కూడా అధికంగా ఉన్నదని అనేక సర్వేలు వెల్లడిస్తున్నాయి. భారీ ప్రాజెక్టు పరిసర ప్రాంతాలలో భూగర్జ జలాలు అడుగంటిపోయి నల్గొండ జిల్లా దేవరకొండ, మిరియాలగూడ మండలాల్లోని పునర్నిర్వాస గ్రామాల్లో (నాగార్జున సాగర్ ముంపు నిర్వాసిత ప్రజల గ్రామాలు) 6, 7 బోర్డు వేసినా నీళ్ళు పడక అప్పులపాలై, ఆత్మహత్యలు చేసుకున్న రైతులు వ్యవసాయం మీద ఆధారపడి బ్రతకలేని వ్యవసాయ కూలీలు, చేతివృత్తులవారు, ఆ గ్రామంలోని ప్రజల కొనుగోళ్ళ శక్తిపై ఆధారపడి బ్రతికే చిన్న కిరాణా వ్యాపారులు పైతుం ఆత్మహత్యలకు పాల్పడిన దుర్ఘటనలు ఉన్నాయి. కుటుంబాలని పోషించే దిక్కులేక ఆ కుటుంబంలోని ట్రీలు అనివార్యంగా ఒంచిచేత్తే కుటుంబ భారాన్ని పోషించలేక నానా కష్టాలు పడుతున్నారు. ఈ పునరావాస గ్రామాల్లో సర్వ్యతా కనిపిస్తుంది. నిజానికి నాగార్జునా సాగర్, శ్రీశైలం వంటి భారీ ప్రాజెక్టుల నిర్మాణాన్ని ప్రజలు అంత తీవ్రంగా వ్యతిరేకించలేదు. భారీ ప్రాజెక్టులు ఆధునిక దేవాలయాలన్న నెప్రూశా మాటలు నమ్మారు. ఆనాడు ఇచ్చిన అర కొర సప్ప పరిహారంతో అనాటి సామాజిక ఆర్థిక పరిస్థితి (భూములు ఇంత పీరము లేవు, భూమిపై ఇంత ఒత్తిడి లేదు) తెలంగాణ రైతాంగ పోరాట పార్టీలు కూడా నెప్రూశాకు సోపలిస్తుగా కితాబులిచ్చినందువల్ల మోసపోయిన

ముంపు గ్రామాల ప్రజలు ప్రస్తుతం వ్యతిరేకిస్తున్నంతగా నాగార్జునసాగర్ నిర్మాణాన్ని వ్యతిరేకించలేదు సరికదా, సంకటి ముద్దల కూలీకి తాము కోల్పోయిన భూములలోనే నిర్మాణమవుతున్న సాగర్ ద్వాముకు రాళ్ళత్తిన కూలీలయ్యారు.

గత అనుభవాల దృష్ట్యా మాత్రమే కాదు, తెలంగాణ రాష్ట్ర సాధన మరిదశ ఉద్యమంలో పాల్గొంటున్న అనుభవ చైతన్యం “ఉద్యమాల ద్వారా తెలంగాణ సాధిస్తాం, వనరుల తరలింపు ద్వారా ఉద్యమాలు నిర్మించుకుండాం” అన్న నినాదాల స్వార్థి పోలవరం ప్రాజెక్టును, ఉపరితల బోగ్గు గనులను గ్రానైటు బండలు తరలించడాన్ని ప్రజలు పెద్దవట్టున వ్యతిరేకించడానికి నిర్వాసిత సమస్యకు వ్యతిరేకంగా పోరాధ్యానికి కారణం. గ్రామాలకు గ్రామాలు నిర్వాసితం కావడంవలన, వలసలు పోవడంవలన ఎక్కువ నష్టపోయేది ట్రైలే. స్ట్రైఫితానికి స్థిరత్వం అనివార్యమైన అవసరం. ఆదిమ సమాజ ట్రై వ్యవసాయానికి అంకుర్చుణం చేసి వేట, ఆహార సేకరణ అనే సంచార స్థితిలోనుంచి నివాసానికి, ఆవస (గృహ) నిర్మాణానికి ఆధారమయ్యాంది. నిర్వాసిత కుటుంబాలు ఒక గ్రామం నుంచి వివిధ ప్రాంతాలకు విసిరేసినట్టు ఎవరికి వీలున్నచోటికి వారు వలస వెళ్ళడం వలన ప్రజలు ముఖ్యంగా ట్రైలు తమ సంబంధ బాంధవాలను కోల్పోతారు. పెళ్ళిల్లు, పేరంటాలు, పురుళ్ళు, రోగాలు, రౌస్టులు సమయంలో గ్రామంలోని ట్రైలు ఒకరికొకరు అవసరాలకు అండడండగా ఉంటారు. కొత్త ప్రాంతాలకు వెళ్ళినపుడు అటువంటి ఆసరాదొరకదు. ముఖ్యంగా పోలవరం ప్రాజెక్టు ముంపు గ్రామాలు, ఏజన్సీ గ్రామాలు ఆదివాసుల సమిష్టి జీవన సంస్కరితిని ఇతర ప్రాంతాలకు వెళ్ళడంవలన కోల్పోతారు. కుటుంబ పెద్ద అయిన వ్యక్తికి పునరావాసం క్రింద లభించిన నష్టపరిహారం ఎంత పెద్ద మొత్తం అయినప్పటికీ, పితృస్వామిక వ్యవస్థలో సహజంగానే కుటుంబ పెద్ద అయిన పురుషుడి అధీనంలో ఉంటుంది. ఆకస్మికంగా పెద్ద మొత్తం డబ్బు చేతికందడం వల్ల స్థిరాస్తికంటే చరాస్తి నిలిచే అవకాశాలు అరుదు. చేతిలో డబ్బు మగవారిని ఆర్థిక అరాచకత్వానికి, జల్సాలకు మరిపి కుటుంబానికి దూరం చేసిన ఘుటనలు ఉన్నాయి. ఇంకొందరు బికారులై తమ భూముల్లో (కోస్తాంట్ర కమ్యూనిల్సు కొన్సు భూములు) వ్యవసాయ కూలీలుగా పనిచేస్తున్న ఎందరినో 1978లో ఐక్యరాజ్య సమితి జరిపిన సర్వే కార్యక్రమం తాత్కాలిక సర్వే ఉద్యోగిగా పనిచేసిన సందర్భంలో నేను స్వయంగా చూసి మాట్లాడాను. ఇక పోలవరం ప్రాజెక్టు చివరి, ముంపు గ్రామాలు, కొండమొదలు గ్రామాలు, (పాటికొండలు) కొండమొదలు ప్రాంతంలో 13 గ్రామాలు శ్రీకాకుళ ఉద్యమ ప్రభావిత ఆదివాసి గ్రామాలు అవుటి నుంచి ఇప్పటివరకు ఆ గ్రామాలు విఫ్లవ పార్టీ నాయకత్వంలోని (అప్పుడు యు.సి.సి.ఆర్.ఐ.ఎల్., ఇప్పుడు సి.పి.ఐ.ఎం.ఎల్.) గ్రామాలు ఇప్పుడవి 35 దాకా ఉన్న ఏజన్సీ గ్రామాలు భమ్మం జిల్లాదాకా విస్తరించి ఉన్నాయి. ఈ గ్రామాల్లో ఇప్పటికీ సమిష్టి వ్యవసాయంతో సహా సమిష్టి జీవన విధానం ఆదివాసి సామూహిక జీవన విధానం కొనసాగుతున్నది. భమ్మం జిల్లా నుంచి ఉభయ గోదావరి జిల్లాల్లో ఉన్న దేవీపట్టం కొండమొదలు గ్రామాలదాకా పోలవరం ముంపు గ్రామాలన్నీ అనాది విషపోద్యమ ప్రభావిత గ్రామాలు. ఉద్యమంతో పెనవేసుకున్న గ్రామాలు. పోలవరం సంకుస్థాపనను అడ్డుకున్న ప్రజల్లో ట్రైలు అత్యధిక సంఖ్యలో పాల్గొన్నారు. అరెస్టులు జైళ్ళపాలెనారు. ప్రజలు ఇప్పుడు ప్రమాదకరస్థాయిలో దేశ వ్యాప్తంగా ఎదుర్కొంటున్న నిర్వాసిత సమస్యను విజయవంతంగా తిప్పికొట్టగలుగుతున్నది. మొత్తంగా సమాజంలో అన్ని రకాల ఆర్థిక, రాజకీయ, సామాజిక దోషిడీని అంతం చేసి సమసమాజ నిర్మాణ లక్ష్యంతో విఫ్లవ ప్రజా పోరాట ప్రాంతాలైన జార్ఫండ్, చత్రీసుఫుడ్ ప్రాంతాలల్లో జలవనరుల తరలింపును సెఱ్సల పేరుతో బహుళ జాతి కంపెనీలను అడ్డుకోగలుగుతున్నారు. సంపూర్ణ విఫ్లవోద్యమేతర ప్రాంతాలల్లో ఆయా ప్రజా సంఘాలు, ప్రచార పోరాట ప్రటిమ, ప్రజా సంఘాల శక్తి సామర్థ్యాలు, పాలకుల చిత్తవద్దిని బట్టి పాక్షికంగా అడ్డుకోగలుగుతున్నారు.

- యం. రత్నమాల

తెలంగాణ ప్రజాప్రంట ఉపాధ్యక్షులాలు

ప్రయోజనం లేని పోలవరం

- మైపతి అరుణ్ కుమార్

పోలవరం (ఇందిరాసాగర్) ప్రాజెక్టు నిర్మాణాన్ని నిలిపివేయాలని కోరుతూ తెలంగాణ విద్యార్థి జీవిసీ, ఆదివాసి విద్యార్థి సంఘం నాలుగు రోజుల పాటు బస్సుయాత్ర చలో పోలవరం' నిర్వహించాయి. సీమాంధ్ర విద్యార్థి, లాయర్డ జీవిసిలు ఈ యాత్రను అడ్డుకుంటామని ప్రకటించాయి. జీలుగుమిల్లు వద్ద వందలాది పోలిసులు ఆ యాత్రను అడ్డుకొని యాత్రికులను అరెస్టు చేశారు. పోలవరం టెండర్ల విషయమై రాజకీయ పార్టీలు పోట్లాడుకొంటున్నాయి. ప్రాజెక్టు కట్టాల్సిందేనని పలు పార్టీలు డిమాండ్ చేస్తున్నాయి. అసలు పోలవరంతో నిజంగా లభి పొందేది ఎవరు?

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా పోలవరానికి మూడు కిలోమీటర్ల దూరంల నిర్మించే ఈ ప్రాజెక్టు వల్ల ఆంధ్రప్రదేశ్లో 276, ఒడిషాలో 16, ఛత్రీస్‌గంగలో 14 గ్రామాలు ముంపుకు గురవుతాయి. రెండు లక్షలమంది ఆదివాసి, ఆదివాసేతరులు నిర్మాణితులవుతారు. 1.20 లక్షల ఎకరాల సాగుభూమి ముంపునకు గురవుతుందని ప్రభుత్వం చెబుతోంది. 2006 ఆగష్టు 7న రిమోట్ సెన్సింగ్ ఏజన్సీ తీసిన ఉపగ్రహ ఛాయా చిత్రం వెల్లడించిన వాస్తవం - ఆ రోజున వరదల మూలంగా 369 గ్రామాలు నీట మునిగిపోవటం. డ్యూం నిర్మించకముందే, 28.50 లక్షల క్యాసెక్యుల వరద నీటికే పరిస్థితి ఇలా ఉంటే డ్యూం నిర్మాణం అనంతరం సంభవించగల ముప్పు ఎంత తీవ్రంగా ఉంటుందో అంచనా వేయవచ్చు. పోలవరం ప్రాజెక్టు వల్ల ఆదిమ తెగల ఉనికి సంప్రదాయాలు, సామూహిక జీవనం, అస్తిత్వం, ఆత్మగౌరవం సర్వనాశనమవుతాయి. 402 చారిత్రక కట్టడాలు, సుందరమైన పొపికొండలు ధ్వంసమవుతాయి. చిరుత పులులు, పెద్ద పులులు, ఎలుగుబంట్లు, దుప్పులు, జింకలు ఇత్యాది వన్యప్రాణులు నశించిపోయే ప్రమాదముంది. విలువైన వనమూలికలు, భ్రధాచల రామాలయం, 44 వేల రిజర్వు అడవులు నాశనమవుతాయి.

1980 ఏప్రిల్ 2న మధ్యప్రదేశ్, ఒడిషా, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వాల మధ్య పోలవరం విషయమై ఒక ఒప్పందం కుదిరింది. దాని ప్రకారం 36 లక్షల క్యాసెక్యుల నీటిని నిలువ చేసే విధంగా పోలవరం డ్యూంను డిజైన్ చేశారు. 2006 ఆగష్టులో ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం నిల్వ సామర్థ్యాన్ని 36 లక్షల నుంచి 50 లక్షల క్యాసెక్యులకు మార్చింది. డ్యూం స్పీల్వేలోనూ మార్పులు చేయడం జరిగింది. పెరిగే ముంప ప్రాంతాల నిర్మాణ గానీ, కోల్కా ఆపరేషన్ రూల్స్‌గాని, 50 లక్షల క్యాసెక్యులకు సరిపడ డిజైన్ గాని చేయలేదు. దీనిపై కేంద్రంగాని, రాష్ట్రంగాని చర్య తీసుకోలేదు.

డ్యూం తెగితే పరిస్థితి ఏమిటి? కేంద్ర జలవనరుల మంత్రిత్వ శాఖ ఆధ్వర్యంలో రూర్కీలో ఉన్న 'జాతీయ నీటి వనరుల సంస్థ' ఇంజనీర్లు పోలవరం విషయంలో మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఒక అధ్యయనాన్ని చేయించింది. ఆ నిపుణులు 1999 జూన్లో సమర్పించిన నివేదిక ప్రకారం పోలవరం డ్యూం బద్దలైతే పది గంటల వ్యవధిలో రాజమండ్రి, కొవ్వురు ప్రాంతాలలో యాభై లక్షల క్యాసెక్యుల నీరు వుంటుంది. వరద మట్టం 20 మీటర్లు ఉండి ఆ ప్రాంతాలన్నీ జలసమాధి అవుతాయి. రూర్కీ నిపుణులు ఉపయోగించిన కంప్యూటర్ మోడల్ అంచనాలను

మరిన్ని ప్రాంతాలకు విస్తరించి అదనపు అంచనాలు వేయటంవలన ద్వారా బద్దులైన 10 నుంచి 11 గంటలలోపు వరదలు తణుకు, రావులపాలెం, మండపేటలను ముంచెత్తుతాయని, మరో రెండు మూడు గంటల తరువాత నర్సాపూర్, అమలాపురం, ముఖ్యాడివరం ప్రాంతాలను ముంచెత్తుతుందని నిర్ధారణ అయింది. దాదాపు కొల్లేరు సరస్సు నుంచి కోరంగి మధ్య ప్రాంతాలలో ఉన్న వందలాది పట్టటటూర్తో పాటు భీమవరం, పాలకొల్లు, రాజోలు, మండపేట, రామచంద్రాపురం, రాజమండ్రి తదితర పట్టణాలతో సహా 45 లక్షల మందిని జల సమాధికి గురిచేస్తుందని పేర్కొంది. ఇందులో ఐదు పట్టణాలు, 25 మండలాలు జల సమాధి అవుతాయి.

ఇంతకూ ఈ ప్రాజెక్టు వల్ల లాభపడేది ఎవరు? ఉన్నత వర్గాలా? రాజకీయ నాయకులా? అనేది పరిశీలిద్దాం. 7.20 లక్షల ఎకరాలకు సాగు నీరు అందుతుందని, 965 మెగావాట్ల విద్యుత్తు ఉత్పత్తి అవుతుందని, 80 టీఎంసీల నీటిని కృష్ణా డెల్టాకు, 23 టీఎంసీల నీటిని విశాఖ నగరానికి తరలించడం జరుగుతుందని ప్రభుత్వం చెబుతోంది. ఇవి కాకి లెక్కలనే చెప్పవచ్చు. ఎందుకని? ఇప్పటికే పోలవరం ప్రాజెక్టుతో సాగునీరు అందిస్తామని చెబుతున్న 7.20 లక్షల ఎకరాలలో ఏలేరు, తోడిగడ్డ ఎత్తిపోతల పథకం ద్వారా 5.20 లక్షల ఎకరాలకు సాగునీరు అందుతూనే ఉంది. కేవలం తాడిపూడి పుష్పర ఆయకట్టు ద్వారానే 3.92 లక్షల ఎకరాలు తదుస్తుండగా, ఈ ప్రాజెక్టు వలన నష్టపోయేది 1.85 లక్షల ఎకరాల (1.20 ఎకరాల పోలవరం రిజర్వ్యాయర్, 35 వేల ఎకరాలు కాలువ తప్పకం, పారిశ్రామికీరణ, పట్టణికరణ కోసం మరో 30వేల ఎకరాలు) ఎక్కువ ఆయకట్టు, అధిక లెక్కలు చూపిస్తూ ప్రజల ధనాన్ని దుర్యానియోగం మాత్రం చేస్తున్నారనేది స్పష్టం. 965 మెగావాట్ల విద్యుత్తును అందించే ఈ ప్రాజెక్టు కేవలం కృష్ణా డెల్టా సంపన్నులకు మూడో పంట కోసం, కాకినాడ నుంచి విశాఖపట్టం వరకు విస్తరించి ఉన్న పారిశ్రామిక కారిడార్ కొరకు నిర్మించబడుతుంది. ఈ ప్రాజెక్టు కట్టి నీటిని విద్యుత్తును తీసుకెళ్ళే ప్రభుత్వం విశాఖలో బాక్సెట్ త్రవ్వి ఆదిమ తెగలను విచ్చిన్నం చేయాలని చూస్తుంది.

ప్రజలకు ఉపయోగపడని పోలవరం నిర్మాణం వెనుక ఉన్న అంతర్యమేమిటి? ఆదిలాబాద్ నుంచి ఖమ్ముం వరకు అదివాసీలకు చుక్కసీరులేక తాగడానికి అల్లాడుతుంటే భూములు బీడులుగా మారిపోతుంటే ఎక్కడో ఉన్న విశాఖకు నీటిని ఎందుకు తరలిస్తున్నారు? విశాఖలో ఏర్పాటు చేసే ప్రత్యేక పారిశ్రామిక మండలి కోసం కేటాయించటానికేనని స్పష్టంగా చెప్పవచ్చు. పోలవరం పూర్తయితే తప్ప అక్కడికి నీరందే పరిస్థితిలేదు. విశాఖ పారిశ్రామిక విస్తరణలో భాగంగా ఏర్పాటువనున్న సెజ్టో పాటు ఫార్మా సిటీ, గంగవరం పోర్ట్, మెగా కెమికల్ కాంప్లెక్స్, బ్రాండిక్స్, హెచ్చిసిఎల్ విస్తరణ, ఐటి ప్రాజెక్టులు మొదలైన వాటికి పోలవరం నుంచే నీరు రావాలి. అందుకే ఈ శక్తులన్నీ ప్రభుత్వం మీద ఒత్తిడి తెస్తున్నాయి. అదే విధంగా కాకినాడ సముద్ర తీరంపై బహుళజాతి సంస్థల కన్నుపడింది.

భారత రాజ్యంగం ప్రకారం ఒక షెడ్యూల్ ట్రైమ్ నిర్మానికి ఆ హోదాను తొలగించే అధికారం రాష్ట్రపతికి ఉంటుంది. పోలవరం వలన 276 గ్రామాలు ముంపునకు గురవసుండగా అందులో 274 గ్రామాలు షెడ్యూల్ ట్రై గలవే. మరి వీటిని ముంపుకు గురి చేసే అధికారం ప్రభుత్వానికి ఎవరిచ్చారు? పంచాయతీరాజ్ చట్టం (1988) ప్రకారం షెడ్యూల్ ట్రైమ్ ప్రాంతాల్లో అభివృద్ధి ప్రాజెక్టుల కోసం భూమిని సేకరించాలంటే ముందుగా గ్రామ సభలను సంప్రదించాలి. వాటి అనుమతి తప్పనిసరి. ప్రజాభిప్రాయ సేకరణ జరగాలి. అటవీ హక్కుల చట్టం (2006) అనేక అంశాలపై అదివాసీలకు సాముదాయక హక్కు ఉంది. జాతీయ గిరిజన ముసాయిదా చట్టం (2006). ప్రకారం యాభైవేల కంటే ఎక్కువ జనాభా నిర్మాణితులు అయితే ప్రాజెక్టు నిర్మాణం చేపట్టకూడదు. పర్యావరణ పరిరక్షణ చట్టాల ప్రకారం గిరిజనులకు, పేదలకు, పర్యావరణానికి హాని జరగకుండ శాస్త్రీయ అధ్యయనం జరగాలి. ఇన్ని చట్టాలను ఉల్లంఘించి రాజ్యంగ విరుద్ధంగా పాలకులు నేడు ఈ ప్రాజెక్టులను నిర్మించాలని చూస్తున్నారు. వ్యతిరేకించాల్సిన రాజకీయ పార్టీలు టెండర్లు మాకు దక్కలేదంటే మాకు దక్కలేదని కొట్టుకొంటున్నాయి! అసలు మన ప్రభుత్వ పాలన, రాజకీయపక్షాల విధానాలు ఎటు పయనిస్తున్నాయి? ప్రజాస్వామ్యం వైపా?

అప్రజాస్వామ్యంవైపా? అనేది స్వష్టం కావాలి.

ఏ ప్రాంతానికి ఉపయోగపడని ప్రాజెక్టు పోలవరం. సీమాంధ్ర విద్యార్థి, లాయర్ల జెప్సీలు ఈ ప్రాజెక్టుపై అధ్యయనాలు చేసి వాస్తవాలను నిర్ధారించుకోవాలి. న్యాయాన్ని కాపాడవల్సిన న్యాయవాదులు పోలవరాన్ని నిర్మించాలనడం న్యాయమా? దేశ భవిష్యత్తును నిర్మించే విద్యార్థులు ఆదివాసీలను సమాధి చేయాలని చూడటం సమంజసమా? లాయర్లు, విద్యార్థులు అత్య విమర్శ చేసుకోవాలి. నీటి నుంచి చేపను వేరుచేస్తే ఎంత ప్రమాదమో

అడవి నుంచి ఆదివాసీలను వేరుచేస్తే కూడా అంత ప్రమాదం అనేది గుర్తించాలి. పోలవరం వ్యతిరేక పోరాటం న్యాయమైనది. అందుకే ప్రజాస్వామికవాదులు, కవులు, కళాకారులు, రచయితలు, మేధావులు ఈ పోరాటానికి మధ్యతు తెలపాలి. ఈ పోరాటం ప్రాంతియ విభేదాలతో కూడుకున్నది కాదు. పేద ప్రజలను రక్షించే ఉద్యమం.

ఆదివాసీ సంఘాలు ఏకమై తుడుం మోగించాలి. ఎజెస్పీలోని రాజకీయ పార్టీలను నిలదీయాలి. గిరిజన శాసన సభ్యులు, ఎంపీలు, మంత్రులు ‘గిరిజన సలహో మండలి’ని నిలదీయాలి. ఈ నెల 22 నుంచి జరిగే రాష్ట్ర శాసనసభ శీతాకాలం సమావేశాల్లో ఈ సలహో మండలి పోలవరం నిర్మాణాన్ని నిలిపివేయాలని తీర్మానించాలి. మాట్లాడని పక్కంలో వీరిని కులతప్పు క్రింద కుల బహిష్కరణ చేయాలి. ప్రజాస్వామ్య పద్ధతులకు విలువనివ్వని ప్రభుత్వ పాలన వ్యవస్థను స్తంభింపచేయాలి. పోలవరం వ్యతిరేక ఉద్యమం తమ బాధ్యత అనే వాస్తవాన్ని ఆదివాసీలు గుర్తించాలి.

- మైపతి అరుణ్ కుమార్

ఆదివాసి విద్యార్థి సంఘం (తుడుం దెబ్బ)

అంధ్రజ్యోతి,

5-11-2011

ఎగరాలి తెలంగాణ జెండా

ఎగరాలి ఎగరాలి తెలంగాణ జెండా

ప్రత్యేక రాష్ట్రములో మన కలలు పండా ॥ఎగరాలి॥

తరతరాలుగా దోషిడికి గుర్తెపోయాము

అడుగడుగునా వనరులన్ని కోల్పోయాము

ఎన్నాళ్ళు ఎన్నేళ్ళు ఈ పక్కపాతమని

పురైలూపిన మేమె పులులమై అడిగాము ॥ఎగరాలి॥

తెల్ల దొరలు పోయి నల్ల దొరలొచ్చారు

అంగ్ర పాలన పోయి ఆంధ్ర పాలన వచ్చే

మన భూమి మన నీరు మనది కాదన్నారు

గద్దెమీదికెక్కి గద్దెలైపోయారు ॥ఎగరాలి॥

ఇకనైన అవినీతి అంతమైపోవాలి

ఆందోళ్ళ పెత్తునపు చీకట్లు తొలగాలి

మనరాజ్యమనమేలె రోజులు రావాలి

తెలంగాణలో కొత్త వెలుగు విరజిమ్మాలి ॥ఎగరాలి॥

- ఎస్. సూర్య ప్రకాశ్

ఎ.ఎ, ఎమ్.కాం, ఎల్.ఎల్.ఎం.

హైదరాబాద్

అభివృద్ధి పేరుతో విధ్వంసం.....

- వూకే రామకృష్ణ

వర్తమానంలో జరుగుతున్న పర్యావరణ విధ్వంసం మనిషి ఉనికికి ప్రమాదం. పోలవరం ప్రాజెక్టు కూడా అలాంటి విధ్వంసంలో ఒక భాగం. ప్రకృతిని మనం రక్షించుకుంటే ప్రకృతి మనల్ని రక్షిస్తుంది. పాలక వర్గాలు ప్రజానీకానికి నీతులు చెప్పాతాయి. కానీ ఆచరణలో మాత్రం అందుకు పూర్తి విరుద్ధంగా ప్రవర్తిస్తున్నాయి. ప్రజలందరూ సమానమనే భారత రాజ్యంగంలోని 14వ అధికరణలో పొందుపర్చుకున్నాం. నవీన విజ్ఞానంతో పాటుగా వ్యవసాయం, పశువుల అభివృద్ధి కోసం కృషి చేయాలని, ప్రకృతిసిద్ధమైన వాతావరణాన్ని, అడవులు, చెరువులు, నదులను రక్షించుకోవడానికి జీవ జంతుజాలం పట్ల కనికరం ప్రేమ చూపాలి. ప్రజలు జీవించడానికి వారికి కావలసిన వసతులు పొందడానికి రాజ్యంగ పరంగా రక్షణ కల్పించాలని ఆదేశిక సూటాల ద్వారా హామీలు ఇచ్చుకున్నాము. ఇవన్నీ చెప్పడానికి మాత్రమేనని ఇటీవలి పరిణామాలు తెలియజేస్తున్నాయి. పోలవరం ప్రాజెక్టు దీనికొక తాజా ఉదాహరణ. దీనితో ప్రాంతాల మధ్య వివక్ష మాత్రమేగాక, పర్యావరణానికి తీవ్ర హని జరుగుతోంది. అయినా.. పాలకులు దీనినేమీ పట్టించుకోకుండా... పక్కపాత ధోరణితో పోలవరాన్ని నిర్మించడానికి హనుకున్నారు.

గోదావరి నదిపై పోలవరం దగ్గర ఐదు టీఎంసీల భారీ నీటి నిల్వ సామర్థ్యంతో పోలవరం ప్రాజెక్టును 17,340 కోట్ల రూపాయలతో నిర్మించబోతున్నారు. 80 టీ ఎంసీల నీటిని కృష్ణ జిల్లాకు, 181.53 టీఎంసీల నీటిని విశాఖ పట్టణం, తూర్పు, పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలకు, కృష్ణ జిల్లాలోని 570 గ్రామాలకు తాగు నీరు అందించబోతున్నారు. అలాగే 960 మెగావాట్ల జల విద్యుత్తు ఉత్పత్తి అవుతుందని కూడా చెప్పుకొస్తున్నారు. ఇది ఇలా ఉంటే.. ఈ ప్రాజెక్టు కారణంగా తెలంగాణ ఖమ్మం జిల్లాలోని వరరామచంద్రాపురం, మండలం లోని 45 గ్రామాలు, కూనవరం మండలంలోని 48 గ్రామాలు, చింతూరు మండలంలోని 17 గ్రామాలు, కుక్కసూరు మండలంలోని 34 గ్రామాలు, భద్రాచలం మండలంలో 40 గ్రామాలు, బూర్గంపెడు మండలంలో 15 గ్రామాలు, తూర్పుగోదావరి జిల్లాలోని దేవిపట్టంలో 42 గ్రామాలు, ఒడిషా, ఛత్రీస్సిగండ్ర సరిహద్దు గ్రామాలు కొన్ని ముంపునకు గురవుతున్నాయి. సెంటర్ ఫర్ ఎకనామిక్ అండ్ సోఫ్ట్ స్టోర్స్ (సెస్) పరిశోధన ప్రకారం 276 గ్రామాలు మునిగిపోతున్నాయి. రెండు లక్షల ముఖ్య వేలమంది నిరాసితులవుతున్నారని నిపుణులు, మేధావులు అందోళన వ్యక్తం చేస్తున్నారు. అనేక అధ్యయనాలు కూడా 94,357 ఎకరాల భూమి, 650 చదరపు కిలోమీటర్ల పెద్దాల్లు ప్రాంతం, ఇందులో 7,964 ఎకరాల రిజర్వ్ ఫారెస్ట్ నాశనం అవుతుందని, ముంపుకు గురి అవుతుందని తెలుపుతున్నాయి. అంతేగాక.. ఈ ముంపు ప్రాంతాలలో నివసిస్తున్న జనాభాలో మొత్తం ఆదివాసీలే ఉన్నారు. పోలవరం ప్రాజెక్టు మూలంగా ఆదివాసీల సంస్కృతి, సంప్రదాయాలు, వారి ఉనికి, అడవులు, జంతుజాలం మొత్తం నాశనమయ్యే పరిస్థితి వచ్చింది. వారి పునరావాసం గానీ, ఇతర జీవన సమస్యలు కానీ ఈ పాలక వర్గాలకు పట్టదు.

‘పోలవరం ప్రాజెక్టు వద్దేవద్దు’ అనే ప్రధాన డిమాండ్తో ఆదివాసీ విద్యార్థి, యువజన, కార్పిక సంఘాలు, తెలంగాణ రాష్ట్ర సమితి, ఆదివాసీ దశిత తదితర ప్రజా సంఘాలన్నే పోలవరం ప్రాజెక్టును వ్యతిరేకిస్తూ ముంపు ప్రాంతాలలో పాదయాత్రలు చేశాయి. ఛత్రీస్సిగండ్ర, ఒడిషా, రాష్ట్రాల్లో అధికార ప్రతిపక్షాలు కూడా ఈ ప్రాజెక్టును

వ్యక్తిగతిసున్నాయి. ఛత్రీన్సగఫ్టోని కుంట ఎమ్మెల్చే కొవ్వాసి లక్ష్మీ నేత్తుత్వంలో భారీ ర్యాలీలు, బహిరంగ సభలు జరిగాయి. వేలమంది ఆదివాసీలను సమీకరించగలిగారు. పోలవరం కారణంగా ముంపునకు గురి అయ్యే ప్రాంతం అంతా పైరు పచ్చలతో అలరారుతుంటుంది. పత్రి, పెసరు, నువ్వు, మొక్కజొన్సు, మిరప చేస్టతో ఈ ప్రాంతమంతా స్థానిక గిరిజనులకు జీవనాధారంగా ఉంటోంది. అనేక రకాల మొక్కలు, ఔషధ మొక్కలతో అటవీ ప్రాంతమంతా ఎన్నటికీ తరగిని గనిగా ఉంటోంది. అలాంటి సహజసిద్ధ వనరులను, వన సంపదను, పంట భూములను పోలవరం ప్రాజెక్టు మింగేస్టోంది. అంతేగాక అనేక గ్రామాలు ముంపునకు గురై గిరిజనులు నిర్వాసితులు అవుతున్నారు. ఇదిలా ఉంటే, పోలవరం ప్రాజెక్టుకు ఎగువ ఉన్న తెలంగాణ జిల్లాలకు ఇవ్వాలిన 680 టీఎంసీల నీటి నుంచి 500 టీఎంసీల నీటిని ఆంధ్రాకు తరలించి జల దోషిడీకి పొల్చడుతున్నారు. మరొకై ఇచ్చంపల్లి ప్రాజెక్టును ఆంధ్రా పొలకులు మరిచేపోయారు. హిమీ నరసింహరావు కుంతనపల్లి ప్రాజెక్టుకు శంకుస్థాపన చేసి చేతులు దులుపుకున్నారు. దుమ్ముగూడెం ప్రాజెక్టును గురించి కాంట్రాక్టర్ల జేబులు నింపే పనులే చేశారు. మొబిలైజేషన్ ఘండ్ పేరుతో 450 కోట్లు కాంట్రాక్టర్లకు ఇచ్చారు. శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు, దేవాదుల రెండో దశ నిర్వాణ పనులు ఎక్కుడివి అక్కడే ఉన్నాయి. ఇలా తెలంగాణలోని 13 ప్రాజెక్టులను పూర్తి చేయడానికి ప్రభుత్వ లెక్కల ప్రకారం 3,450 కోట్లు అవసరం కాగా, ఇప్పటికీ 2,850 కోట్లు కుడా ఖర్చుచేయలేదు.

అభివృద్ధి అంటే ప్రకృతి వనరులు, వ్యక్త సంపద, జంతు సంపదను నాశనం చేయడం కాదనీ, అలాగే ఒక వర్గం ప్రజల ఆదాయ అవకాశాలను మెరుగుపరచడం కోసం ఇతర ప్రాంత ప్రజలను బలిపెట్టడం కాదనీ డ్యాం నిర్వాణంపై పరిశీలన కోసం ఏర్పాత్తిన అంతర్జాతీయ ప్రాజెక్టుల కమిషన్ తేల్చి చెప్పింది. ప్రపంచంలో 3600 పెద్ద డ్యాంలు ఉంటే, అందులో 40 శాతం డ్యాంలు భారతదేశంలోనే ఉన్నాయి. 1990 వరకు నిర్మించిన వివిధ ప్రాజెక్టు కింద రెండు కోట్ల 13 లక్షల మంది నిర్వాసితులయ్యారు. అపారమైన జల వనరులనూ ఒక చోట నిల్వ చేయటం వల్ల భూమిపై ఒత్తిడి పెరిగి భూకంపాలు సంభవించే అవకాశాలు ఉన్నాయని అంతర్జాతీయ భారీ ప్రాజెక్టుల కమిషన్ తేల్చి చెప్పింది. అయినా మన పాలకులకు ఇవేవీ చెవికి ఎక్కడంలేదు. భారీ ప్రాజెక్టువల్ల పర్యావరణ పరిరక్షణకు విఫూతం కలుగుతుందని ప్రపంచ బ్యాంకు నియమించిన మోర్గు కమిటీ తేల్చి చెప్పింది. అలాగే భారీ ప్రాజెక్టులు వల్ల కలిగే ప్రయోజనం కేవలం పదిశాతం ప్రజలకు ఉపయోగపడుతుందని చెప్పింది. ఇటీవలి కాలంలో పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్వాణం కౌరకు ఆంధ్ర ప్రాంతానికి చెందిన తెలుగుదేశం పార్టీకి చెందిన నాయకుల కాంట్రాక్టు కోసం రెండు మూడుసార్లు తెండర్లు పిలిచారు. సీమాంద్రకు చెందిన వారే కాంట్రాక్టు పొందారు. అంటే పోలవరం ప్రాజెక్టు ఆర్థికంగానూ, భౌతికంగానూ, వ్యవసాయపరంగా, మంచినీరు, పారిశ్రామికంగా అన్నిరకాలుగా సీమాంద్రకు ఉపయోగపడుతుంది. తెలంగాణకు ఏమాత్రం ఉపయోగపడటంలేదు. పైగా తెలంగాణ ప్రాంత భూములు మునిగి పోతున్నాయి. ప్రజలు నిర్వాసితులు అవుతున్నాయి. ప్రశ్నేక రాష్ట్ర డిమాండ్టో పాటుగా అదే ఉద్యమ స్వార్థితో పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్వాణాన్ని ఆపివేయాలని పోరాటం చేయాలి.

ఛత్రీన్సగఫ్టోని జిల్లాలో గూడు రైలు ఢీకొని ఏడు ఏనుగులు చనిపోతే పర్యావరణ సాఖ చలించిపోయి ఏనుగుల రక్షణగురించి రైలు మార్గం వెంబడి 168 కిలోమీటర్ల పరిధిలో ముళ్ళకంచె నిర్వాణానికి, వాచ్ టవర్ల నిర్వాణానికి ఏడు కోట్ల రూపాయల ప్యాకేజీ ప్రకటించింది. కానీ ఇక్కడ పోలవరం ప్రాజెక్టు వల్ల 276 గ్రామాలు రెండు లక్షల ముప్పై వేలమంది ప్రజలు నిర్వాసితులు అవుతుంటే ప్రభుత్వాలు పట్టించుకున్న పాపాన పోవడంలేదు. 650 చదరపు కిలోమీటర్ల షెడ్యూల్ ప్రాంత విస్తరణలో 94.357 ఎకరాల భూమి, 7,964 ఎకరాల రిజర్వు భూములు, అడవులు ముంపునకు గురి అవుతున్నాయి. పర్యావరణ వేత్తలు, మేధావులు, ఆదివాసీ సంఘాలు, వివిధ అధ్యయనాలు పోలవరం ప్రాజెక్టును కట్టవద్దని కోరుతున్నాయి. ప్రశ్నేక రాష్ట్ర డిమాండ్టో పాటుగా అదే ఉద్యమ స్వార్థితో పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్వాణాన్ని ఆపివేయాలని పోరాటం చేయాలి.

- రూకే రామకృష్ణ

ఆదివాసీ విద్యార్థి సంక్లేశ పరిషత్, ఖమ్మం జిల్లా

ఆదివాసుల ఆంతానికే పోలవరం

- వట్టం నారాయణ దొర, జంజర రమేష్బాబు

‘ఆదివాసులకు స్వీయ నిర్ణయ హక్కు ఉంది’ - ఐక్యరాజ్య సమితి ఆదివాసీ హక్కుల ప్రకటన...

పోలవరం కదిలింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర రాజకీయాల్లో గత కొన్ని రోజులుగా చర్చీపచ్చలు చెలరేగుతున్నాయి. లాలూచీ నిరూపిస్తామని ఒకరంటే దమ్ముంటే నిరూపించమనిమరొకరు, ముఖ్యమంత్రి హర్షం వ్యక్తం చేస్తే సకలజనుల సమ్మేళను ఆపినందుకు నజరానా అని మరికొందరు, త్వరలో పని మొదలవుతుందని ప్రభుత్వం ప్రకటిస్తే న్యాయపోరాటమని కాంట్రాక్టర్లు.... వెరసి విషయమంతా అవినీతి, అర్థాత అనర్థతల కేంద్రంగానే కొనసాగుతున్నది. అయితే పోలవరం (ఇందిరా సాగర్) ప్రాజెక్టు అంతకే పరిమితం కాదు. ఇందులో మానవహక్కులున్నాయి. ఆదివాసీ హక్కులున్నాయి. అభివృద్ధి రాజకీయాలున్నాయి. వాటి పేరిట జరిగే విధ్వంసాలున్నాయి. ప్రశ్నార్థకమపుతున్న ప్రజాస్వామ్య విలువలున్నాయి.

కేంద్ర జలవనరుల శాఖ 1986లో తయారుచేసిన ‘గోదావరి సుజల సాగర డిటైల్డ్ ప్రాజెక్ట్ రిపోర్ట్ ప్రకారం ఇది ఒక బహుళార్థక సాధక ప్రాజెక్ట్. ఈ ప్రాజెక్టు ద్వారా విశాఖ, ఉభయగోదావరి, కృష్ణ జిల్లాల్లో 7.21 లక్షల ఎకరాలకు సాగునీరు, విశాఖ పట్టణం స్టీల్ ప్లాంట్, పారిశ్రామిక సంస్థల అవసరాలకు 23.44 టెఎంసీలు, కృష్ణ నదికి 84.8 టెఎంసీల నీటి మళ్ళీంపు 600 గ్రామాలకు తాగునీరే కాకుండా 960 మెగావాట్ సామర్థ్యంతో విద్యుత్ ఉత్పత్తి ఇంకా అనేక పథకాలతో సుమారు 2,665 కోట్ల పెట్టుబడితో (నేడు 17వేల కోట్లకు పైగా) 36 లక్షల కూడా నెక్కుల ప్రవాహ అంచనాతో పోలవరం, దేవీ పట్టణాల మధ్య నిర్మించ తలపెట్టారు.

ఈ ప్రాజెక్టు కారణంగా ఖమ్మం జిల్లాలోని వి.ఆర్.పురం మండలంలో 45 గ్రామాలు, చింతూర్లో 17 గ్రామాలు, భద్రాచలంలో 13 గ్రామాలు, బూర్గంపాడులో 9 గ్రామాలు, కుక్కుసూరులో 34 గ్రామాలు, వేలేరుపాడులో 39 గ్రామాలు ముంపునకు గురవుతున్నాయి. అలాగే పశ్చిమగోదావరి జిల్లా పోలవరం మండలంలో 29 గ్రామాలు, తూర్పుగోదావరి జిల్లా దేవీపట్టం మండలంలో 42 గ్రామాలు, ఒరిస్సా, ఛత్రీస్సిగండలలో వరుసగా 7 గ్రామాలు, 10 గ్రామాలు ముంపునకు గురవుతున్నాయి.

సెంటర్ ఫర్ ఎకనామిక్ అండ్ సోఫ్ట్ స్టడీస్ (సెస్) అంచనా ప్రకారం ఈ ప్రాజెక్టు వలన 276 గ్రామాల (వాస్తవంగా 350 గ్రామాలు) లోని రెండు లక్షల మంది (నేడు మూడు లక్షలు) ప్రజలు, అందులో రెండు లక్షల మంది ఆదివాసీలు నిర్వాసిత్వానికి, దాదాపు లక్ష ఎకరాల భూమి, 637 చ.కి.మీ. విస్తీర్ణంలో షెడ్యూల్ ప్రాంతం, దాదాపు ఎనిమిది వేల హెక్టార్ల రిజర్వ్ ఫారెస్ట్ జలసమాధికి గురవుతున్నాయి. అంతేకాక పేరంటాలపల్లి, శ్రీరామగిరి, భద్రాచలం లాంటి పర్యాటక, ఆధ్యాత్మిక క్లైంట్లు, ఆదివాసుల నిత్య జీవితంలో ఆహారంగా ఉపయోగపడే దుంపలు, కాయలు, గడ్డలు, వేలాది ఔషధ మొక్కలు, ఆహారంగానే కాదు ఆదాయాన్నిచ్చే ఊరుమ్మడి చింతచెట్లు, తాటిచెట్లు, తాము దైవంగా భావించే ఇప్పుచెట్లు (ఇప్పుపూవు, సారా, వంటనూనె), ఈతచెట్లు, వెదురు, కలప, జిగురు, కోట్లాది రూపాయల వ్యాపారం అయిన బీటి ఆకు, భూమిలోని అత్యంత విలువైన ఖనిజ వనరులు జంతుజాలం...అన్ని కనుమరుగు కానున్నాయి.

దేశంలోనే అత్యంత విధ్వంసకర అసమాన అభివృద్ధికి నమూనా అయిన పోలవరం ప్రాజెక్టుకు ఇప్పటివరకు చట్టపరంగా ఎటువంటి అనుమతులు లభించకపోయినా (కేవలం పేవర్ వర్క్ చేసుకోవచ్చని ఏప్రిల్ 25, 2007న సుప్రీం కోర్టు ఉత్తర్వులు ఇచ్చింది) నిర్మించాలనుకోవడం ప్రజాసామ్యాన్ని అపహరణ్యం చేయడమే! ఈ దేశ రాజ్యాంగం ఆదివాసులకు ఎన్నో విధాన్లైన హక్కులు, రక్షణలు కల్పించింది. ఐక్యరాజ్య సమితి ఆదివాసీ హక్కుల ప్రకటనలో పేర్కొన్న - ఆదివాసులకు స్వీయ నిర్ణయంలో భాగంగా వారి వ్యవహారాల విషయంలో స్వయం ప్రతిపత్తి లేదా స్వయం పాలనా హక్కు ఉంది.(ఆర్టికల్ 4) ఆదివాసీ హక్కులకు భంగం కలుగజేసే విధానాలు, శాసనాలు అమలు చేసే ముందు ప్రభుత్వం ఆదివాసీల తో సంప్రదింపులు జరిపి అనుమతి పొందాలి (ఆర్టికల్ 19). ప్రజాభీష్టం, ఆదివాసుల అనుమతి లేకుండా ఆదివాసీ ప్రాంతాలలో ఎటువంటి మిలిటరీ కార్బూక్సమాలను నిర్వహించరాదు (ఆర్టికల్ 30). ఇలాంటి అంశాలకు లోబడి ఉంటానని భారతదేశం ప్రకటించింది. భూముల పరాయాకరణను నిరోధించేందుకు 1/70 చట్టం, అటవీ సంరక్షణ చట్టం - 1980, పర్యావరణ పరిరక్షణ చట్టం 1986 పెద్దుయ్యల్లీ ప్రాంతాల పంచాయితీ రాజ్ చట్టం (పెసా) - 1996, అటవీ హక్కుల గుర్తింపు చట్టం - 2006 లాంటి పలు చట్టాలను రూపొందించింది. వీటి ద్వారా గ్రామ సభలకు అత్యున్నత అధికారాలు సంతకమించాయి. మరి ఏ గ్రామ సభ అనుమతితో ఇంత దుర్మార్గమైన ప్రాజెక్టు నిర్మాణానికి ప్రభుత్వం సాహసిస్తుందో తెలుపగలదా? ఒక్క అనుమతినైనా ప్రభుత్వం చట్టానికి లోబడి సంపాదించిందా? సైట్ క్లియర్సేస్ 19 సెప్టెంబర్ 2005 నాడు అనుమతి పొందినపుటి నుండి పెట్టుబడులకు 25 ఫిబ్రవరి 2009న, 26 డిసెంబర్ 2009 (తెలంగాణ ఉద్ఘాటన శిఖరాగ్ర స్థాయిలో ఉన్నపుడు)న అటవీశాఖ అనుమతులు పొందినపుటి వరకూ ఆన్ని వివిధ ప్రభుత్వ విభాగాలు ఇచ్చినవే కదా?

ఇప్పటికే రెండు పంటలు పండిస్తున్న కృష్ణా, ఉభయ గోదావరి జిల్లాలకు మూడో పంటకు నీరందివ్వడానికి, బహుళజాతి కంపెనీల, కాంట్రాక్టర్ల కమిషన్సుకు లొంగి ఆదివాసీ ప్రాంతాలను, ప్రజలను జల సమాధి చేయడానికి వ్యతిరేకంగా ముంపు ప్రాంతాలలో తీవ్రమైన ఉద్యమాలు ఎగిసాయి. తమ సాంప్రదాయ ఆయుధాలైన విల్లంబులు, బాణాలు, గౌడ్ధజ్ఞతో నిరసన తెలిపారు. పోలవరం ప్రాజెక్టు గురించి సర్వే చేయడానికి వచ్చే అధికారులకు ప్రవేశం నిషిధ్యం అని పోస్టర్లు, బ్యాసర్లు ప్రతి గూడెంలో పెట్టారు. వేలాదిమంది ఆదివాసీలు ర్యాలీలు, ధర్మాలు, భారీ బహిరంగ సభల ద్వారా సమర భేరి మోగించారు. హక్కుల సంఘాలు, ఆదివాసీ, విద్యార్థి సంఘాలు, ప్రజా సంఘాలు, సామాజిక, పర్యావరణవేత్తలు, మేధావులు అందరూ పోలవరం ప్రాజెక్టును ప్రజా వ్యతిరేక ప్రాజెక్టుగా అభివర్షిస్తూ వెంటనే నిలిపివేయాలని డిమాండ్ చేసారు. అయినా ప్రభుత్వం లెక్కచేయకుండా పెట్టుబడిదారులకు ఉఁడిగం చేస్తూనే ఉంది. గత కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం కాలువల తవ్వానికి సుమారు 3,500 కోట్లను కాంట్రాక్టర్ల దోసిట్లో పోసింది. ఉద్యమ ప్రాంతాల్లో 144 సెక్షన్లు, అరెస్టులు, కాల్పులతో భయాత్మాలు సృష్టిస్తోంది.

గత కొంత కాలంగా తెలంగాణ ఉద్ఘాటన ఉద్ఘాటన కొనసాగుతోంది. రేపో మాపో రాష్ట్రం ప్రకటిస్తారేమాననే ఊహగానాలు వినబడుతున్నాయి. ఈ తరుణంలో సీమాంధ్ర కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం, కాంట్రాక్టర్లు కుమ్మక్కెళ్ళ తమ ప్రాంతానికి సిరులు పండించే పోలవరం ప్రాజెక్టును సాధ్యమైనంత త్వరగా పూర్తిచేసుకొనే కుట్రులో భాగంగానే రెండవ దశ టెండర్ల ప్రక్రియను మొదలుపెట్టారు. 4,717 విలువైన నిర్మాణ పనులను చేజిక్కించుకోడానికి ఏదు స్థానిక, దేశీయ, విదేశీ సంస్థలు పోటీవడ్డాయి. ప్రాధమిక స్థాయిలోనే మూడు కంపెనీలు అనర్హతకు గురికాగా, ప్రాంతీయ (తెలంగాణ) సంస్థ 'స్యు-పేటల్-ఎఎమ్యూర్ వెంచర్' 12.61 శాతం తక్కువకు మోసపూరితంగా టెండర్లను కోట్చేసి పొందింది. ప్రభుత్వం ప్రమాణాల ప్రకారం నిర్దేశించిన విలువగల పనులు చేయకున్నా, తప్పుడు అనుభవ సర్టిఫికెట్లను సమర్పించి మోసపూరితంగా టెండర్లు పొందినట్లు ఆరోపణలు వెల్లువెత్తాయి. ఒక పార్టీపై మరొక పార్టీ పోటీపడి దుమ్మెత్తి పోసుకుంటున్నాయి. తెలంగాణ రాష్ట్ర సాధన, వనరుల పరిరక్షణపై నేడు అన్ని పార్టీలు ప్రగల్భాలు పలుకుతున్నాయి. కానీ ఏ ఒక్క పార్టీ పోలవరం ప్రాజెక్టును నిలిపివేయాలని ఖచ్చితంగా మాట్లాడకపోగా కేవలం టెండర్ల రద్దు గురించే చర్చ చేయడం దేనికి సూచన? నష్టపోతున్నది నోరులేని ఆదివాసులనేగా ఈ

మానవ, ప్రకృతి విధ్వంసం - పోలవరం

ములకన? ఇది కేవలం టెండర్లకు, అవినీతికి మాత్రమే సంబంధించిన అంశం కాదు. ముందే అనుకున్నట్లు ఇది లక్ష్మలాది మంది ఆదివాసుల జీవస్యరణ సమస్య భారత రాజ్యంగం కల్పించిన గౌరవంగా జీవించే హక్కు సమస్య. ప్రజాస్ామిక విలువల సమస్య. అందుకే ఆభివృద్ధిని ఎవరూ ఎలా నిర్వచిస్తున్నారో స్పష్టం కావలసి ఉంది. ఇప్పటికే ఆభివృద్ధి చెందిన పట్టణాలు, నగరాలకు మరింత సాకర్యాలను కల్పించడానికి రోడ్లు, కరంట్లు, త్రాగునీరు, విద్యుత్, వైద్యం లాంటి కనీస సాకర్యాలు కూడా లేని ఆదివాసీ ప్రాంతాల, ప్రజలు ఎందుకు బలికావాలో పాలకులు సమాధానమివ్వపలసి ఉంది. వలన పాలనా కాలం నాటి చట్టాలకు మెరుగులు దిద్దుతూ భారతదేశం నయా వలన దేశంగా మారి కోట్లాది మంది ప్రజలను నిర్వాసితులను చేసే విధానాలను ప్రజాస్ామిక వాదులు ప్రశ్నించవలసి ఉంది. ఇంత హరాత్తుగా ఆదివాసీ ప్రాంతాల ఆభివృద్ధికి ప్రభుత్వాలు పడుతున్న ఆరాటం వెనుక కారణం వారి కాళ్ళ కిందున్న లక్ష్మల కోట్లు సంపదే కదా!

జపుటికే ఆదివాసీ సమాజం అల్లకల్లోలంగా ఉన్నది. లక్ష్మలాదిమంది ఆదివాసీలు ప్రభుత్వాలు సృష్టించిన 'వారి వేలితోనే వారి కన్నను పొడిపించే' సిద్ధాంతంతో నిత్యం ప్రాణాలు అరచేతిలో పెట్టుకొని బ్రతుకుతున్నారు. తాగడానికి మంచినీరు, జ్యురమెన్టే మందు బిళ్ళ దొరకసంత దయనీయస్థితిలో బతుకుతున్నారు. అఖరికి సగరవాసుల మానసికోల్లాసానికి ఉపయోగపడే 'జూ'లోని జంతువుల పట్ల చూపే శ్రద్ధ మాఘైన లేదెందుకని నిలదీస్తున్నారు. ఇప్పుడు పోలవరం పేరు మీద నిర్వాసితుల్ని చేస్తే నగరాలలో 'ఆదివాసీ ప్రదర్శనశాల'లో తప్ప మరోవిధంగా బ్రతకలేమని అందోళన చెందుతున్నారు. అందుకే ఆదివాసీ జాతి అంతానికి కారణమయ్యే పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్మాణాన్ని అందరూ నిర్వందంగా వ్యతిరేకించాలి. భారత రాజ్యాంగం కల్పించిన అన్ని హక్కులు రక్షణలను అమలు చేసేలా ప్రభుత్వాలపై ఒత్తిడి చేయాలి. 'అడవిపై హక్కు ఆదివాసులదే కానీ ప్రభుత్వాలది కాదు' అని నినదిద్దాం. ఆదివాసీ ఉద్యమాలకు దన్నగా నిలబడడం నాగరిక సమాజాల నైతిక బాధ్యతగా గుర్తిద్దాం. రద్దు చేయవలసింది టెండర్లను కాదు పోలవరం ప్రాజెక్టునని డిమాండ్ చేధ్యాం. ప్రతిదానికి ఒక ఆరంభం ఉన్నట్టే అంతం కూడా ఉంటుంది. కదిలిన పోలవరం జల్, జంగల్, జమీన్ కొరకు పోరాదిన కొమరం భీమ్ స్ఫూర్తితో ధిలీని తప్పక కదిలిస్తుంది.

- వట్టం నారాయణ దొర, జంజర రమేష్బాబు కన్నీనర్, కో కన్నీనర్, పోలవరం ప్రాజెక్టు వ్యతిరేక పోరాట వేదిక.

17.11.2011

ଓঠামুন্ডি

బీసిందుల గడ్డ తెలంగాణ మాకోడ్సు

వేలవరంను అడ్డుకుంటాం...

- అవసరమైతే ప్రాణాలుపడంగా పెదతాం..
 - ఆదివాసీల అర్థాన్ని దెబ్బతీస్తే ఉరుకోం
 - ఓయ్యా జీవినీ నేతలు విజయం, ఆశాద్

ఆదివాసులను ముంచే అభివృద్ధి ఎందుకు?

- కొట్టెం వెంకటేశ్వర్రు

భారత తొలి ప్రధాని 1957లో ఆసియాలోనే అతిపెద్దదైన బహుళార్థక సాధక నాగార్జున సాగర్ ప్రారంభ ఉపన్యాసం చేస్తూ ‘ప్రాజెక్టులు అధునిక భారతదేశపు అభివృద్ధికి దేవాలయాలు’ అని వ్యాఖ్యానించారు. పోలవరం దగ్గర ప్రాజెక్టు కట్టాలనే ఆలోచన దశాబ్దాలది అయినా భౌగోళిక, నైసర్డిక లక్షణాల కారణంగా అద్వితీయమైన ఆదివాసీ సంస్కృతి ముంపుకు కారణమవుతోంది. దీంతో ఇది ఆది నుంచీ వివాదాల సుడిగుండంలో చిక్కుకుంది. ముఖ్యంగా ఈ ప్రాజెక్టు కారణంగా ఎక్కువ భాగం అటవీ ప్రాంతం, గిరిజన ఆవాసాలు ముంపుకు గురికాబోతున్నాయి. అయితే పోలవరంలో అవినీతి అక్రమాలు, అణగారిన వర్గాల హక్కుల నిరాకరణపై కాంగ్రెస్ సీనియర్లు వట్టించుకోకపోవడం గర్వాన్నియం. పోలవరం కారణంగా నిర్వాసితులొతున్న ఆదివాసులకు హక్కులు నిరాకరించబడుతున్నవి. రాజ్యంగం ప్రకారం షైడ్యాలు ప్రాంతంలోని ఆదివాసీ ప్రాంత చట్టాల ప్రకారం కేంద్ర, రాష్ట్రప్రభుత్వాలు గిరిజనేతరుల నుంచి ఆదివాసులకు రక్షణ కల్పించడంలో విఫలమవుతున్నవి. అభివృద్ధి అంటే ఆదివాసులు, అణగారిన వర్గాల అణచివేతగా మారిపోయింది.

పోలవరంతో ఆదివాసులు కలవరపడుతున్నారు. ప్రభుత్వం చెబుతున్న నిర్వాసితుడే మొదటి లభీదారుడు అనే దాన్ని తుంగలో తొక్కుతున్నాయి. అభివృద్ధి పేరుతో ఆదివాసీ ప్రాంతాల్లో ఆనకట్టలు, మైనింగ్, ఒపెన్ కాస్ట్ గనులు వంటి విధ్వంసకర కార్బూక్రమాల ద్వారా ఆదివాసుల్ని పెద్ద ఎత్తున నిర్వాసితులను చేస్తున్నారు. కానీ వారిని చిత్తపుద్ధితో ఆదుకోవడంలో నిర్దఖ్యంగా వ్యవహరిస్తున్నారు. అడవిని అమృగా, అడవితల్లి ఒడిలో జీవించే ఆదివాసుల జీవితాలు అల్లకల్లోలమవుతున్నాయి. ఆదివాసుల రక్షణకు ఏర్పాటు చేసుకున్న చట్టాలు కాగితాల మీదనే మిగిలిపోతున్నాయి. రాజ్యం అధికరణలు 15(4), 16(4), 19 (5), 23, 330, 335, 338, 339 గిరిజనుల అభివృద్ధికి నిర్దేశించబడినవి. పాలకులు గిరిజనుల అభివృద్ధికి శక్తి వంచన లేకుడా కృషి చేయాలని ఈ అధికరణలు చెబుతున్నాయి. 19(5) ప్రకారం గిరిజనుల ఆస్తి, ప్రయోజనాల రక్షణ ప్రభుత్వ విధి. ఆంధ్రప్రదేశ్ పంచాయితీ రాజ్ సవరణ చట్టం 7/98, 242 సి(1) ప్రకారం ప్రజల ఆచార సాంప్రదాయ రక్షణ కు ప్రభుత్వం పాటుపడాలి. పర్యావరణ అంశాల ప్రకారం పోలవరంపై విస్తృతంగా ప్రజల అభిప్రాయాలను పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి. స్వచ్ఛమైన పర్యావరణం మానవ హక్కుగా గుర్తిస్తున్నప్పుడు పర్యావరణ విధ్వంసానికి కారణమయ్యే ప్రాజెక్టులను నిర్మించకూడదు. ఈ నేపథ్యంలో చూస్తే పోలవరం ప్రాజెక్టు రాజ్యంగ ఉల్లంఘన, చట్ట ఉల్లంఘన తప్ప మరేమీ కాదు.

పోలవరం ప్రాజెక్టు ఫలితంగా 276 గిరిజనగ్రామాలు ముంపునకు గురి అవుతాయి. దీంతో ఆదివాసులు జీవనోపాధిని కోల్పోయి నిర్వాసితులవుతారు. అడవినే నమ్ముకొని బతుకుతున్న కోయ, కొండరెడ్డి ఆదివాసుల బతుకులు భిద్రమవుతాయి. అంతే కాకుండా ప్రకృతి సుందర డృశ్యాలు, బోషధ మొక్కలు, అరుదైన వణ్ణ ప్రాణాలు, చారిత్రక ప్రదేశాలు అంతర్భాసమవుతాయి. అడవి, ఆదివాసులు మానవజాతికి అనాదిగా సంక్రమించిన ఆస్తి. దీని పరిరక్షణకు పాటుపడాల్సిందిపోయి అభివృద్ధి పేరిల నాశనం చేయడం మంచిది కాదు.

పాపికొండల్ని ప్రభుత్వం మొదట అభయారణ్యంగా ప్రకటించింది. ఇప్పుడు పోలవరం పేరుతో దాని వినాశనానికి

పూనుకుంది. పోలవరంతో ఎక్కువగా నిర్వాసితులవుతున్నది మూలవాసులే. ఇట్లా, నిర్వాసితులైన వారికి ఎలాంటి నష్టపరిహారం ఇవ్వడంలేదు. భూములు పోతే భూములు ఇవ్వడం లేదు. కట్టుబట్టులతో అడవి నుంచి, నివాసాల నుంచి గెంటివేసి చేతులు దులుపుకుంటున్నారు. పునరావాస ప్యాకేజీలు ఈ ఆదివాసులకు ఏ రూపంలోనూ వర్తింపచేయడంలేదు. కాంట్రాక్టర్లకు మాత్రం పనులు ప్రారంభించకముందే ఒబిలైజేషన్ పేరుతో కోట్లాది రూపాలు కట్టబెడుతున్న ప్రభుత్వం గిరిజనులకు మాత్రం ప్రాజెక్టు పూర్తి అయిన తర్వాత పునరావాసం కల్పిస్తామంటోంది. మరోవైపు ఆదివాసీ గ్రామాల్లో ఆక్రమణదారులనే నిర్వాసితులుగా గుర్తిస్తూ పరిహారం కూడా వారికి చెల్చిస్తున్నారు. ఆదివాసులకు మాత్రం మొండిచేయి చూపుతున్నారు. 1/70 ప్రకారం ఏజెన్సీ ప్రాంతాల్లో గిరిజనుల భూములను కొనడం, అమ్మడం నిషిధ్ం, అయినా గిరిజనేతరులే భూమి పట్టాలు చూపించి ప్రభుత్వం దగ్గర పునరావాస లభ్యిస్తామందుతున్నారు.

పోలవరం నిర్మాణం కారణంగా ముంపుకు గురవుతున్న ఆదివాసీ గ్రామాలు ఒక ఎత్తు అయితే నిర్మాణం కారణంగా ముంపుకు గురవుతున్న ఆదివాసీ గ్రామాలు ఒక ఎత్తు అయితే నిర్మాణం తర్వాత కూడా అది ఆదివాసుల పాలిట శాపంగా మారబోతోంది. ప్రకృతి విపత్తులు, మానవ తప్పిదాల వల్లకానీ ప్రమాదం జరిగితే అది మొత్తం ఆదివాసీ ప్రాంతానికి ముప్పు అని రూర్చి జలవనరుల అధ్యయన కేంద్ర నిపుణులు ప్రభుత్వానికి నివేదిక ఇచ్చారు. నిర్మాణంలోనూ, ఆ తర్వాత కూడా ఆదివాసీ జీవితాల పాలిట శాపంగా మారిన పోలవరం ప్రాజెక్టును ఆపాలి. అభివృద్ధి పేరిట ఆదివాసుల జీవితాలను బలి చేయవద్దు. ఈ దిశలో కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ఆలోచించాలి. ఆదివాసుల రక్షణపై దృష్టి సారించాలి.

- కొట్టం వెంకటేశ్వరు

ఆదివాసీ సాంస్కృతిక సంక్లేశు సంఘం

బస్సు యాత్రలో భాగంగా అడ్వెట్ జె.ఎ.సి. మరియు తెలంగాణ ప్రజాప్రంట ధర్మా

‘బహుళజాతి’కే పోల‘వరం’

- అమర్

ఒకనాడు సస్య విషపు లక్ష్యంతో ఆధునిక దేవాలయాలుగా అభివర్షించబడ్డ భారీ నీటి ప్రాజెక్టులన్నీ రాను రాను కొరకరాని కొయ్యులని తేలిపోతున్నాయి. ఇవి భావి తరాలకు ఇంకా భారంగా పరిణామించే మాటలా ఉన్నా పోలవరం బహుళార్థక సాధక ప్రాజెక్టు మాత్రం బహుళజాతి సంస్థలకు బంగారు గుడ్లు పెట్టే బాతుగా నిర్దేశించబడింది. విశాఖ-విజయవాడల ప్రత్యేక ఆర్థిక మండలి కోస్టుల్ కారిడార్లలకు అపార జలరాశులను, చౌక విద్యుత్తును అందిస్తూ బహుళజాతి సంస్థలకు మౌలిక సదుపాయాలు కల్పించే కల్పతరువుగా మారనుంది. కరువు ప్రాంతాలను విస్తరించి, లక్ష్మలాది ప్రజలను నిర్వాసితుల్ని చేసి; రెండు లక్ష్మల ఎకరాల సాగుభూములను, అడవులను, పాపికొండల వైల్డ్ లైఫ్ సాంక్షువరి (పులుల అభయారణ్యాన్ని)ని, కడకు భద్రాదిని కూడా నీటి ముంచనుంది. ఈ ప్రాజెక్టు సరికొత్తగా సృష్టించే ఆయకట్టు కేవలం 15,000 ఎకరాలు మాత్రమేనని రిటైర్డ్ ఇంజనీర్స్ ధర్మరావు, ప్రభాకర్ రావు లాంటి నిపుణులు లెక్కలతో సహా తేలిగు చెప్పారు. ఈ విధ్వంశాన్ని తగ్గించడానికి గోదావరి నదిపై చిన్న చిన్న ఆనకట్లలు, చిన్న బ్యాలెన్సింగ్ రిజర్వ్యాయర్లు కట్టడం ద్వారా ఏడాది పొడుగునా నీటిని భద్రపరిచి, నిర్వాసిత సమస్యలే రాకుండా చేయవచ్చని అనేకమంది ప్రతిపాదిస్తున్నారు. దీనివలన డెల్టా ప్రాంతంలో భూగర్జు జల సామర్థ్యం పెరిగి గోదావరి, కృష్ణ డెల్టాల స్థీర్కరణ జరిగి, దాదాపు మూడు వందల టీఎంసీల నీటిని వినియోగింలోకి తేవచ్చని స్వప్తం చేస్తున్నారు. సీలేరు నది నుంచి మళ్ళీంపు ద్వారా ఆయకట్టు ప్రాంతానికి చేరకముందే 500 అడుగుల నీటి ప్రవాహం, 500 మెగావాట్ల విద్యుత్ సాధ్యమవుతుందని నిర్ధిష్ట ప్రత్యామ్మాయాన్ని సూచిస్తున్నారు. తెలంగాణ ప్రాంత అసమానతల జోలికి వెళ్ళకుండానే నష్ట నివారణకు చేసే ప్రత్యామ్మాయాలను, అంతర్ రాష్ట్రయ న్యాయ వివాదాలను పట్టించుకోకుండా అర్థరాత్రి టెండర్లకు, హడావిడి ప్రయత్నాలకు ఆంతర్వేమిటి? ప్రాంతియ అసమానతల కోణం నుంచే కాకుండా, విధ్వంసకర ప్రపంచ బ్యాంకు అభివృద్ధి సమూనా నుంచి పోలవరాన్ని పరిశీలించినప్పుడే ప్రత్యామ్మాయ ప్రజానీటి పారుదల వ్యవస్థకు దారి వేసుకోగలము.

క్రిటిష్టు కాలం నుంచి పోలవరం పరిశీలనలో ఉన్న ప్రజా వ్యతిరేకత వల్ల దీన్ని నిర్మించడానికి వారు సాహసించలేదు. మొదటి యూపీవీ ప్రభుత్వంలో ప్రధాని మనోన్ వ్యవసాయం, గ్రామీణాభివృద్ధికి 1966-76 నాటి మొదటి హరిత విషపు కొరతలు, వైఫల్యాలు అధిగమించడానికి, రెండో హరిత విషపు చేపట్టాలని పిలుపునిచ్చారు. వాస్తవంగా 1929 నాటి పెట్టుబడిదారీ ఉత్పత్తి సంక్లోభపు మహో ఆర్థిక మాంద్యాన్ని అధిగమించడానికి కీన్ని ఆర్థిక సిద్ధాంతం ఆధారంగా రూపొందిన అమెరికన్ న్యూడీల్ భారీ ప్రాజెక్టుల పథకాన్ని, రఘ్యన్ ప్రణాళికాబద్ధ సోషలిస్టు భారీ వ్యవసాయోత్పత్తులను యాంత్రికంగా అనుసరించడమే మొదటి సస్య విషపు లోపాలు ఆనే విమర్శలున్నాయి. గోదావరి నదిపై నిర్మించిన శ్రేరాంసాగర్ (పోచంపాడు) భారీ నీటి ప్రాజెక్టు రెండో వృధాగా పోతున్న వరద నీళ్ళకోసం మరో వరద కాలువ నిర్మించాల్సిన పరిస్థితి నేటితరం కళ్ళముందు సజీవ తార్మణంగా ఉన్నది. తుంగబాదు ద్వారా పాటు రాష్ట్రం లోని ఏ భారీ ప్రాజెక్టు ఇందుకు మినహాయిపు కాదు. కృష్ణా-గోదావరి డెల్టాలకు నీళ్ళందిస్తున్న ప్రకాశం బ్యారేజీ, ధవళేశ్వరం ఆనకట్లలు ఇసుక మేటలు నివారించి, మూడో పంటను

స్థిరికరించడం కూడా పులిచింతల, పోలవరంల ఒకానోక లక్ష్యం కావడం గమనిస్తున్నదే. అందుకే కేంద్ర జలవనరుల సంఘం, గిరిజన కౌన్సిల్, అటవీ, పర్యావరణశాఖ, ప్రణాళిక సంఘం అనుమతి లేకుండానే పోలవరం పనులు ప్రారంభించారు. గ్రామసభల అభిప్రాయాలను తేసిరాజని కాల్యాల నిర్మాణ పనులకు అనేక ప్యాకేజీలు ప్రకటించి 10 శాతం మొబిలైజెషన్ అడ్వాన్సుల పేరిట నేతలు, కాంట్రాక్టర్లు జేబులు నింపుకున్నారు. ఇప్పటికే 3,500 కోట్ల భర్ముతో 80 మీటర్ల వెడల్పుతో కాల్యాలు పూర్తి చేయడం వెనుక కాకినాడ-పాండిచ్చేరి కాలువ వ్యాపార అవసరాలు పూర్తి చేయడం ముఖ్య ఉద్దేశంగా కనబడుతున్నది.

దీనిలో భాగంగానే కొన్నేళ్ళుగా కొనసాగుతున్న విశాఖ స్పెషల్ ఎక్స్పోర్ట్ జోనును, విశాఖ నుంచి విజయవాడ వరకు స్పెషల్ ఎకానమిక్ జోన్గా మార్చారు. శ్రీకాకుళం నుంచి నెల్లూరు దాకా విస్తరించి ఉన్న 960 కిలోమీటర్ల తీర ప్రాంతాన్ని కోస్టల్ కారిడార్గా ప్రకటించారు. తీరం పొడుగునా 20కి పైగా వస్తున్న ఐదు నక్షత్రాల హోటళ్ళు, ఎకో టూరిస్టు కేంద్రాలు, ఫార్మాసిటీ, మెగా కెమికల్ కాంప్లెక్స్, బ్రాండిక్స్ లాంటి ఎన్నో సిరామిక్ కంపెనీలు, షిప్ బైకింగ్ యూనిట్లు, బయో డీజిల్ కంపెనీలు, గంగవరం లాంటి పోర్టులు ఎన్నో అనుమతి పొందాయి. ప్రత్యేక ఆర్థిక మండళ్ళలో బహుళజాతి సంస్థల వాటా 97 శాతం వరకు ఉంది. ఈ విధంగా తెలంగాణ నుంచి వందల కిలోమీటర్ల ప్రవహిస్తూ పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా పోలవరం దాకా అందివస్తున్న గోదావరి జలాలన్నో విదేశీ - స్వదేశీ బడా కార్బోరేట్ సంస్థలకు వంటింట్లోకి వస్తున్న కుండేలులాగా సంతోషదాయకంగా ఉంది.

పోలవరం కంటే ముందు ప్రారంభించాలన్న ఇచ్చంపల్లి ప్రాజెక్టు ద్వారా 85 టిఎంసీల జలాలను పొందే అపకాశాన్ని, ముంపునకు గురయ్యే పొరుగు రాష్ట్రాల అభ్యంతరాల పేరిట మూలకు పడేశారు. అదే అభ్యంతరాల ఆధారంగా 1977-78 లో గోదావరి ట్రిబ్యూనల్ వద్ద ఒప్పందం కుదిరి, ‘పొరుగు రాష్ట్రాల సమూతితోనే పోలవరం డిజైన్ ను సిదబ్బుయ్యాసి అనుమతించాలని’ ఉన్న నిబంధనను మాత్రం బేఖాతరు చేస్తున్నారు. పోలవరం కుడి కాలువ ద్వారా కృష్ణా నదికి తరలించే 85 టిఎంసీల నీళ్ళ వలన, తెలంగాణ ప్రాంతం కృష్ణానది ట్రిబ్యూనల్ ద్వారా పొందిన 35 టిఎంసీల వాటాను కోల్పోతుంది. ఇవే కాకుండా హైదరాబాద్ లో కూల్చిబడిన చెరువులతోపాటు, తెలంగాణ భూములు తడపాలిన ఈసి, మూసి, మంచిర, కృష్ణా నదుల నీళ్ళ నగరంలోని భాగ్యవంతులను ముంచేత్తుతున్నాయి. ఇవి చాలదన్నట్టు హైదరాబాద్ తాగునీరు మూడో స్నీముకు దాదాపు మూడువేల కోట్లతో గోదావరి నదీ జలాలను తరలించే ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. ఇన్ని విధాలుగా తెలంగాణ ప్రజలు పంటలు నష్టపోతూ, అందిన్నున్న నీళ్ళ తాగుతూ, తిరిగి హైదరాబాద్ లోనూ మాకు వాటా కావాలంటూ మాటల్డడడం తిన్నింటి వాసాలు లెక్కబెట్టడమే కదా!

ఆదివాసుల జీవనాన్ని, సంస్కృతిని జల సమాధి చేసే కుటు సాగుతుంది. దీంతోపాటు 1980 అడవి సంరక్షణ చట్టం, 1986 పర్యావరణ చట్టం, 1/70 రెగ్యులేషన్లను, జీవో 64 కింద మార్గదర్శకత్వాలన్నింటిని తుంగలో తొక్కారు. 1996 పంచాయితీ గిరిజన ప్రాంతాల విస్తరణ చట్టం (పెసా) ప్రకారం 73 రాజ్యాంగ సవరణతో సంక్రమించిన ఆదివాసుల స్వయం నిర్ణయాధికార గ్రామాలను జీవో 68 తో నీట ముంచజూస్తున్నారు. అటవీ హక్కుల గుర్తింపు చట్టం 2006 అనుసరించి గ్రామ సభ అనుమతుల్లేకుండానే తప్పుడు సమాచారంతో కేంద్ర పర్యావరణ మంత్రిత్వ శాఖ నుంచి 2010 జూలై 28న ఫారెస్ట్ క్లియరెన్సీ అనుమతులు తెచ్చారు. దీనిని ఖండిస్తూ ఆదివాసీ గ్రామ సభలు తీర్మానం చేసి పంపుతున్నాయి. అందోళన బాట పడుతున్నాయి.

7 ఆగస్టు, 2010 రిమోట్ సెన్సింగ్ ఏజెస్టీ తీసిన ఉపగ్రహ ఛాయాచిత్రం ఆధారంగా 28.50 లక్షల క్యాసెక్కుల వరద నీటిలోనే 369 గ్రామాలు మునిగిపోయే ప్రమాదముందని పెచ్చరించింది. నిజంగా యాష్టై లక్షల క్యాసెక్కులకంటే ఎక్కువ వరద వస్తే చెప్పలేనంత విలయం సంభవించినద్దు. ప్రాంతాల మధ్య మరింత అసమానతలు స్ఫూర్తిస్తుండడమే సామ్రాజ్యవాదులు ఫునంగా చాటుతున్న అభివృద్ధి నైజమని సులభంగా గ్రహించవచ్చు. దేశ వ్యాప్తంగా నిర్వాసితులైన కోటిమంది ఆదివాసులను చూస్తే ప్రజావ్యతిరేక భారీ ప్రాజెక్టులపై ప్రజలు పోరాడక

తప్పదని చరిత్ర నిరూపిస్తున్నది. రాజ్యాంగం, చట్టం ప్రజాభిప్రాయాలను కాలరాస్తున్నప్పుడు ఇంతకంటే మార్గం లేదు. కేరళలోని సైలెంట్ వ్యాసీ, గుజరాత్లోని హారాన్ ప్రాజెక్టులను తీవ్రమైన ప్రజాప్రతిఫుటన తర్వాతనే పాలకులు రద్దు చేశారు. ప్రాంతీయ అనమానతల తొలగింపు, విధ్వంసకర అభివృద్ధి నమూనాలను అడ్డుకునే ఐక్య ఉద్యమాలను రెండు తెలుగు రాష్ట్రాల నిర్మాణానికి, జలవనరుల పంపిణీలో సమాన న్యాయాన్ని పాటిస్తూ పునర్నీర్మాణానికి సరికొత్త ప్రజాభివృద్ధికి ప్రాతిపదికను సృష్టిస్తాయి. ప్రపంచ జీవావరణ దశాబ్దం (2011-2021) ప్రారంభంలో ప్రకృతి మనిషి అవసరాలను తీర్చగలదేగానీ, అత్యాశలను తీర్చలేదన్న' గాంధీజీ హితోక్కి, పోలవరంతో లభి పొందాలనుకున్న బహుళజాతి సంస్థలకు అచ్చంగా సరిపోగలదు.

- అమర్

24.11.2011, నమస్తే తెలంగాణ

పోలవరం ప్రాజెక్టు

కాంట్రాక్ట్ నేతల జేబులు నింపేందుకే - కిరణ్ పై టీ-కాంగ్రెస్ నేతల అటాక్

పోలవరం, ప్రాణహిత-చేవెళ్ళ ప్రాజెక్టుల వ్యవహారం రాష్ట్ర కాంగ్రెస్ కు కొత్త చిక్కులు తెచ్చిపెట్టేవిధంగా తయారైంది. పోలవరానికి అన్ని అనుమతులు ఇవ్వడం, ప్రాణహిత - చేవెళ్ళ అనుమతులకోసం ప్రభుత్వం దరఖాస్తు కుడా చేయకపోవడంతో మళ్ళీ ప్రాంతీయ చిచ్చు రేగి కిరణ సర్కార్కే ఎసరు తెచ్చే ప్రమాదం కనిపిస్తోంది. కాంగ్రెస్ కు చెందిన తెలంగాణ నేతలు ఇలాంటి సంకేతాలే అందిస్తున్నారు. పోలవరానికి ప్రాధాన్యం ఇచ్చి ప్రాణహితను విస్తరిస్తే సర్కార్ పడిపోతుందని తెలంగాణ కాంగ్రెస్ నేతలు హాచ్చరిస్తున్నారు. పోలవరం ఆంధ్రాకు, ప్రాణహిత తెలంగాణకు చెందిన ప్రాజెక్టులు కావడంతో ఈ ప్రాజెక్టుకు ప్రాధాన్యం ఇచ్చినా, దేన్ని విస్తరించినా అధికారపక్షానికి ఇఖ్యందులు తప్పేలా లేవు.

పోలవరానికి ప్రభుత్వ అన్ని అనుమతులు రావడం, ప్రాణహిత ప్రాజెక్టుకు ఇప్పటికీ అనుమతులకోసం దరఖాస్తు చేయకుండా కిరణ ప్రభుత్వం అనుసరిస్తున్న తీరు తెలంగాణ నేతలకు మింగుడువడడంలేదు. ఈ వైభరిపై వారు సీఎం, పార్టీపైనే నిప్పులు చెరిగే పరిస్థితులు నెలకొంటున్నాయి. తాజాగా కాంగ్రెస్ సీనియర్ నేత, మాజీ మంత్రి పాల్వాయి గోవర్ధన్ రెడ్డి మీడియాతో మాట్లాడుతూ పోలవరానికి ప్రాధాన్యం ఇచ్చి, ప్రాణహితను విస్తరిస్తే పెద్ద ఉద్యమమే వస్తుందని, ఆ ఉద్యమమే రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కూలిపోవడానికి కారణమవుతుందని ప్పారించారు. దివంగత ముఖ్యమంత్రి వైఎస్పార్ హాయాంలో ఎల్లంపల్లి ప్రాజెక్టుకు శంకుస్థాపన చేసినప్పటికీ ఇప్పటివరకు వనులు మొదలుపెట్టలేదని, అదేవిధంగా తెలంగాణ ప్రాంతానికి మేలుచేసే ప్రాణహిత-చేవెళ్ళ ప్రాజెక్టు అనుమతులకోసం ఇప్పటివరకూ ప్రభుత్వం దరఖాస్తు చేయలేదని, తెలంగాణ ప్రాజెక్టులపట్ల ప్రభుత్వం వివక్ష ధోరణి అవలంబిస్తున్నదని ధ్వజమెత్తారు. పోలవరం ప్రాజెక్టుకోసం రూ. 20వేల కోట్లతో ప్రతిపాదనలు చేశారని, ఇప్పటివరకు ఈ ప్రాజెక్టు కోసం ఖర్చు చేసిన మొత్తం ధనం అంతా వ్యధా అయ్యందని ఆయన ఆరోపించారు. గతంలో హనుమంతరావు ప్రతిపాదించిన డిజైన్ ప్రకారం పోలవరం కడితే కేవలం రూ. 12వేల కోట్లతో పని పూర్తయ్యేదని ఆయన చెప్పారు. పీసీఎసీ అధికార ప్రతినిధి బి.కమలాకర్నరావు కుడా పోలవరం డిజైన్ మార్చాలని పట్టుబడుతున్నారు. హనుమంతరావు డిజైన్ ప్రకారం పోలవరం కడితే ముంపు ప్రాంతాలు తగ్గడంతో పాటు గిరిజనులకు ఎంతో మేలు కలుగుతుందన్నారు. ప్రాణహిత - చేవెళ్ళ ప్రాజెక్టు విషయంలో సర్కార్ ఏమాత్రం నిర్దిష్టం చేసినా ఉద్యమం తప్పదని తెలంగాణ కాంగ్రెస్ నేతలు, తెలంగాణ వాచులు హాచ్చరిస్తున్నారు.

- రైతుబంధు

జూన్, 2011

చలో పోలవరం... సలామ్

- అల్లం నారాయణ

‘పోలవరం మాకొద్దు’ గిరిజన జీవితాలను అల్లకల్లోలం చేసే, ఉనికి ధ్వంసం చేసే పోలవరం ప్రాజెక్టుపై ముంపు ప్రాంతాల ఏక వాక్య తీర్మానం ఇది. ఏకవాక్య నిరసన కూడా. బహుశా ఉస్కానియా యూనివర్సిటీ పిల్లలకు, న్యాయవాదులకు, వైద్యులకు ఈ పిలువు అంది ఉంటుంది. వాళ్ళిప్పుడు పోలవరంపై ఐలీప్పేలీ తేల్చుకోవడానికి ‘చలో పోలవరం’ అంటున్నారు. జీలుగుమిల్లిలో పోలీసులతో తలపడి అరెస్టుయిన విద్యార్థులు, న్యాయవాదులు, వైద్యులు తరఫున సీమాంధ్ర ప్రభుత్వానికి ఒక సూటి ప్రత్యుషించి ఒక ప్రాజెక్టును వ్యక్తిగతికించే హక్కు మునిగిపోయే ప్రజలకు ఉందా? లేదా? ఇట్లా నిర్వంధించి, అణచివేసి ప్రాజెక్టు ను ఎట్లా కట్టాలనుకుంటున్నారు. గిరిజనులకు మద్దతుగా వచ్చిన తెలంగాణవాదులను బంధిస్తారు సరే. రేపోచ్చన పోలవరం మాకొద్దని విప్పపూల వనాల నుంచి వచ్చే ఆదివాసిలను ఏం చేస్తారు? మౌదుగుపూల వనం లాంటి యూనివర్సిటీలు, విప్పపూల వనాలు కలిస్తే మీరెక్కడ దాక్కుంటారు. మరచిపోవద్దు ఏలికలు. ఒక వ్యవస్థ అణచివేత సాధనంగా రాజ్యాంగ యంత్రం తయారయినప్పుడు విల్లంబులు కలిగిన విప్పపూల వనాలు, మష్టిప్పుల్లో జ్ఞానం దట్టించిన మౌదుగుపూల వనాలు ఒకటయ్యే కాలం ఒకటి వస్తుంది. అది మీకు పీడకల అయ్యే అవకాశమూ ఉంది. ‘మేమెక్కడికిపోతాం’. పోతే గనుక ఈ అడవి, గోదావరి మాతో వస్తుయా. విప్పపూపు, పుట్టుచేనె, తాటిచెట్టు, మా పోతురాజు, మా ముత్యాలమ్మ, మా వనదేవత మాతో వస్తుయా? మేముకాదు మాతో తిరిగే వేటకుక్కలు కూడా ఇక్కడి నుంచి కదలవుగాక కదలవు’ ముంపు గ్రామాల్లో ఒకటైన ధర్మతాళ్ళ గూడెం మనషాకతని మాటలివి. నిజమే మనిషన్నాక అతనికొక ఆవరణం ఉంటుంది. తను తిరుగాడే నేల ఉంటుంది. ఆ నేలను నమ్ముకున్న బతుకుదెరువు ఉంటుంది. అతనాక ఆదివాసీ అయితే అడవి ఉంటుంది. చెట్టు, పుట్టు పురా జ్ఞాపకం, పురా నమ్మకం, దేవుడూ, దయ్యం అన్నీ ఉంటాయి. ఏటి నొదిలేయమంటుంది ప్రభుత్వం. మరోచోట బతుకమంటుంది. నిర్వాసితుడుకమ్మంటుంది. అదీ విధ్వంసం అంటే ... అయితే, ప్రభుత్వానికి అర్థంకాని విషయం ఏమిటంబే, ప్రతిదాన్ని అణచివేయవచ్చునని, క్రూర నిర్వంధంతో పరిహసించి, పరిహారించవచ్చునని నమ్మే ప్రభుత్వాలకు అర్థంకానిదేమిటంబే బతుకుదెరువు విచ్చిన్నమైనప్పుడు ఒక తెగువ వస్తుందని ఆ తెగువ తెచ్చుకునేవాళ్ళతో పాటు వేట కుక్కలూ ఉంటాయని, గోదావరిలనైనా మునుగుతం కానీ మేమిక్కడి నుంచి కదలబోమని చెప్పిన ఈ ఆదివాసీలు ఆధికారులొస్తే కట్టిపారేసిన వాళ్ళు కూడా అదీ సమస్య పోలవరం ప్రాజెక్టు ఇప్పుడు తెలంగాణ భక్తి లాంటింది కూడా. ఎందుకంటే పోలవరం ఖమ్మం గిరిజనులను నిర్వాసితులను చేసి ఇప్పటికే రెండు పంటలు పండించుకుంటున్న రైతులకు మూడో పంట కోసం ఉద్దేశించిన స్థిరకరణ ప్రాజెక్టు. నిజానికిప్పటికే పోలవరం నర్మదను మించిన విధ్వంస ప్రాజెక్టును పేరును నునాయాసంగా కొట్టిసింది. పోసీ నర్మద ప్రాజెక్టు కిందనన్నా నీటి లభ్యతలేని ప్రాంతాల కరువు కోరల నుంచి కాపాడే అంశమేదో కాస్త అనుకూలంగానన్నా ఉన్నది. కానీ, పోలవరం ప్రాజెక్టు ప్రతిపాదిత నీటి కేటాయింపులన్నీ అయితే తూ.గో., ప.గో., కృష్ణలో కాళ్ళతో నీళ్ళను మళ్ళించుకోగిలిగన కాలువలున్న ప్రాంతాలకే. మంచినీళ్ళ కోసం పుష్టల వనరులున్న విశాఖకు మంచినీటి కోసం. కాదంటే గోదావరిలో మిగులు జలాల పేరట లేదా సముద్రం పాలవతున్న వృధా

జలాల పేరట 80 టీఎంసీల నీటిని ప్రకాశం బ్యారేజీకి మళ్ళించే కృష్ణా బేసిన్సుకు గోదావరి నీళ్ళను తరలించే ప్రణాళికే. పదహారువేల కోట్ల రూపాయలుపెట్టి, అక్కరాల రెండు వందలా డెబై ఆరు గ్రామాలను ముంచి, దరిదావు రెండు లక్షలమందిని నిరాశ్రయులను చేసి, నాలుగు లక్షలమందిని ముంపు పాలుచేసి, పాపికొండలను, వేల ఎకరాల అడవిని ధ్వంసం చేసి, మొత్తంగా సామాన్య జన జీవితాలను విచ్ఛిన్నం చేసి నిర్మించే ఈ ప్రాజెక్టుతో అసలు సమస్య. కదుపు ఎండిన వాడిని నిండా ముంచడం . నిజమే పోలవరంలో అసలు సమస్య అసమ అభివృద్ధి. వెనుకబడిన ప్రాంతాలను, నీరే అందని ప్రాంతాలను విస్తరించి, అభివృద్ధి పేరట, వేల కోట్ల ఖర్చు చేసి ఉన్నవాడికి స్థిరీకరణ హమీపడి నీరందించడం. కానీ ఇది తెలంగాణ భక్తి సమస్య కూడా ఖమ్మం జిల్లాలో ప్రధానంగా ఆదివాసీలను అడవి నుంచి వేరుచేసి, వారిని ముంచి, వారి సంస్కృతి ముంచి, కోయ, కొండరెడ్డ బతుకులను చిద్రంచేసి, నిర్వాసితులను చేసి, కోస్తాంధ్ర ప్రాంతాలైన ప.గో., తూ.గో., కృష్ణా జిల్లాలకు జలాలు అందించడం. ప్రాంత సమస్య కూడా. పోలవరం ప్రాజెక్టు ఎగువ ప్రాంతాలన్నీ నీటి వనరు లభ్యంకాని ప్రాంతాలే. వాటిని విస్తరించి దిగువన నీరందించడం. అంటే గోదావరి జలాల వినియోగం, సముద్రం పాలవతున్న వృథా నీళ్ళ గురించి మాటల్లాడే ముందు ఎగువన ఇచ్చంపల్లి సంగతి మాటల్లాడాలి. అది ఏమయింది. ఎత్తు గోదవలకే అది ఎందుకు కొరగాకుండా పోయింది? ఇదే అసలు ప్రశ్న. ఒకే రాష్ట్రం అన్నపూడు అన్ని ప్రాంతాలను సమంగా చూస్తున్నప్పుడు, రెండు కళ్ళు, సమ భావనలు పరిఫిల్లాలనుకున్నప్పుడు ఇచ్చంపల్లి ప్రధాన ప్రశ్న. తెలంగాణ దృష్టితో చూసినా, గోదావరి జలాల వినియోగం ఎగువ ప్రాంతాల మాటందుకు రాదు. అదే పోలవరం ఎట్లాగైతే అభివృద్ధి దేశభక్తి అయిందో? ఇచ్చంపల్లి ఆశాభంగం కూడా తెలంగాణ భక్తి నుంచే వచ్చింది. బిందుసేద్యాలకు, కార్పూరేట్ వ్యవసాయ ప్రణాళికలకు, డబ్బుటీవో సదస్యుల్లో గుసగుసలాడిన వ్యసాయ సంస్కరణల మర్మంలో తెరచాటున కూరగాయలు, ఆకుకూరలు, పూల చెట్లు పండిచ్చుకొమ్మని నొసటరాసే దేవాదుల ఎత్తిపోతల గతి అయింది. దశబంధ చెరువులు, గొలుసుకట్టు నీటిపారుదల వ్యవస్థ కలిగిన జనగామ, ఘన్సపూర్వీలకు ఐదు టీఎంసీల నీరందించేందుకు తీప్పులుపడి బాంబుల్లా పేలిపోతున్న పైపులైషన్ గతి మిగిలింది తెలంగాణకు వరద కాలువ రాదు. ఎల్లంపల్లి పారదు. ఎగువన పరిస్థితులట్లా ఉంటే.. ఎన్ని కట్టినా.. కట్టలు పోసినా కానంత ప్రజాధన వ్యాయంతో టెండర్ల మీద టెండర్లు వేసి ఏం చేధ్వామని ప్రజలను, ఎందుకు కట్టలనుకుంటున్నారు పోలవరంను. నిజమే అభివృద్ధి అంటే నిండా ముంచడమే అయితే, ఈ డిజైన్ వెనుక ఒక వికృత అభివృద్ధి నమూనా కూడా ఉంది. అదే చంద్రబాబునాయుడు హయాంలోనే సంస్కరణల ఉచ్చతర స్థితిలోనే రూపు దిద్దుకున్న విశాఖ, కాకినాడ, విజయవాడ అభివృద్ధి కారిడార్. అది 'కోస్తా కారిడార్'గా రూపొంతరం చెందిన వైవన్ రాజశేఖర్ రెడ్డి నమూనా, పరిశ్రమలకు నిరంతరాయ విధ్యత్త, నీటి సరఫరా. ఒపులూ పోలవరంలో అదికూడా ఒక రఘునాథ భాగమే అనుకుంటే... కోస్తా కారిడార్ కోసం సింగరేణి ప్రాంతాలు బొగ్గు తప్పీ తప్పీ ఒపెన్ కాస్ట్ల బొండలగడ్డలైపోవాలి. కోస్తా కారిడార్లో ధర్మల్ ప్రాజెక్టుల అవసరాల కోసం సింగరేణిలో రాక్షస యంత్రాల పదఫుట్టునల క్రింద, ఒపెన్కాస్ట్ల బూడిద కుప్పల కింద అవశేషమైపోవాలి. బెల్లంపల్లిలు, శ్రీరాంపూర్లు నిర్వాసితం కావాలె. ఊరు లేవాలె. పీరీలు లేవాలె. శవాలు లేవాలె. బొందపెట్టనీకి జాగ కూడా లేని నిరాశ్రయ ప్రపంచం ఒకటి తయారు కావాలె. ఖమ్మంలో గిరిజనుడు, సింగరేణిలో కార్పూరు నిరాశ్రయుడై లేచే కోస్తా కారిడార్ల అభివృద్ధి తరంగాల ధైర్యమెంత? అది ఎవరికోసం. ఇది కూడా తెలంగాణ భక్తి. సంపదలు కల్గిన, పచ్చగా ఉన్న, సుసంపన్నంగా ఉన్న తెలంగాణ కావాలె. కానీ, కోస్తా కారిడార్లకోసం, సీమాంధ్రలో మూడో పంట కోసం బలిపెట్టుకొనే తెలంగాణ అవసరం లేదనే స్ఫూర్చే తెలంగాణ భక్తి. ప్రాణహిత - చేవెళ్ళ పడుకుంటది. ఒక్క ప్రయత్నమూ జరుగదు. నిజానికి పోలవరం సమస్య అంతా... ఈ ప్రాజెక్టు అనుమతులకు సంబంధించి, రాజ్యాంగ, చట్టపర విధి విధానాలకు సంబంధించిన ఉల్లంఘనల మీద నిర్మిస్తున్న ప్రాజెక్టు అది. 'పెనా' చట్టం ప్రకారం ముంపు ప్రాంతాల, నిరాశ్రయుల ప్రజాభిప్రాయ సేకరణ జరుగనే లేదు. భత్తీనగధ్, ఒరిస్సా కేసులు సుప్రీం కోర్టులో ఉన్నాయి. కేంద్ర పర్యావరణ శాఖ అనుమతులు లేవు. కేంద్ర గిరిజన శాఖ మంత్రి కిషోర

చంద్రదేవ్ గిరిజనులను చంపి అభివృద్ధా? అని స్వయంగా ప్రకటిస్తారు. కేంద్ర జలవనరుల మంత్రి సల్మాన్ ఖుర్దీం పర్యావరణమే అడ్డు అని చెబుతారు. అయినా ఏదీ ఆగదు. ఏదీ నిలవదు. టెండర్లు వేస్తూనే ఉంటారు. అనుమతులేక పోవడమే అసలు సమస్య అయినా కాలువల్లో నిధులు పారుతూనే ఉంటాయి. అందువల్ల తెలంగాణ యూనివర్సిటీ విద్యార్థికి, తెలంగాణా న్యాయవాదికి, వైద్యునికి, పొత్తికేయునికి, పొర్టీకి, ఉద్యమకారునికి రెండు కళ్ళుండవు. పోలవరానికి సంబంధించి రెండు విధానాలుండవు. రెండు సిద్ధాంతాలుండవు. కేంద్రం ఒకవైపు పర్యావరణ అనుమతులు లేవు అంటుంది. ‘పెసా’ అంటుంది. గిరిజనులను చంపకూడదంటుంది. కానీ, పోలవరం పని కోసం ప్రయత్నాలు జరుగుతుంటే అడ్డుకోదు. అది పోస్ట్ కావొచ్చు. వేదాంత కావొచ్చు. సింగరేణి ఓపెన్కాస్ట్లు కావొచ్చు. పోలవరం ప్రాజెక్టు కావొచ్చు. అధునిక సంస్కరణానంతర అభివృద్ధి నమూనాలో కాకులను కొట్టి గద్దలను బిలిపించే నమూనాలే. తెలంగాణ ఒక ప్రయోగశాల. తెలంగాణను ఎండగట్టి ఉత్తర తెలంగాణను మోసం చేసి, తుగోలు, పగోలు, కృష్ణ డెల్చి స్థిరీకరణలు, అల్మట్లీ అనంతరం డెల్చాకు 80 టీ ఎంసీలు భద్రపరిచే నీటి ఖజానాలు, కోస్త్ర కారిడార్ల భవిష్యత్తు జల తరంగిణలు అన్నీ అదే నమూనా ప్రతిరూపాలే. దీన్ని తెలంగాణ అడ్డుకోవలనే ఉన్నది. ఏక రూపంతో వ్యతిరేకించాల్సి ఉన్నది. ఎందుకంటే తెలంగాణ ఎట్లుగైతే పెట్టుబడి విస్తరణగా ప్రారంభమై మార్పి ఉడలు దించి విస్తరించి ఆక్రమించుకున్న వలసాధిపత్యంపై పోరాదుతున్నదో.... అట్లానే ఈ అనమ అభివృద్ధి నమూనాల మీద కూడా పొరాదాల్సి ఉన్నది. నదికి నడక ఉంటుంది. నదికి అడ్డుకట్ట అడ్డగోలుగా కట్టినవారు నదిలో నిండాముంచే ప్రయత్నాలు చేస్తున్నప్పుడు చట్టాలను, రాజ్యాంగాలను నేలరాసి ఆక్రమంగా నిర్మాణాలు ప్రారంభిస్తున్నప్పుడు తెలంగాణ సమాజం నిలబడాల్సి ఉన్నది. టెండర్లు, అక్రమాలు, కోట్లు కొల్లగొట్టడం నిజమే వాటిపై పోరాదుదాం. కానీ పోలవరం టెండర్ల రద్దు కోసమే కాదు, తెలంగాణ పోలవరం ప్రాజెక్టు రద్దుకోసమే పోరాదాల్సి ఉన్నది. మరి దారిలేదు. తెలంగాణ గురించి మాత్రమే మాట్లాడేవాళ్ళు, మాకు అక్కడా, ఇక్కడా కావాలనే వాళ్ళు పోలవరం రద్దు కావాలా? టెండర్ల మాత్రమే రద్దు కావాలా? తేల్చుకోవాల్సి ఉన్నది. విధ్వంసక ప్రాజెక్టు పట్ల నువ్వు ఎటు నిలుస్తునాన్నవన్నదే గేటురాయి. నువ్వుటా! ఇటా... అటు ఇటు కాని విధానం చెల్లదుగాక చెల్లదు. పోలవరం టెండర్ల మీద వీరాలాపనలు చేసిన తెలుగుదేశం నాయకులారా! మీరెటు, ఎప్పటిలాగానే మీ రెండు కళ్ళ సిద్ధాంతి టెండర్లు రద్దు, కానీ పోలవరం కట్టమంటున్నదు. మీది అదే దారి అయితే ప్రకటించండి. పోలవరం రద్దు కావాలా? కట్టాలా? తేల్చుకుంటేనే మీకు పుట్టగతులు. కాదంటే తప్పవు కదా తెలంగాణల కొత్త తిప్పలు. పోలవరం ఒక్కటే కాదు, రేపు ఇంకా చాలా ఉంటాయి. అదే తెలంగాణ తెలివిది. తెలంగాణ భక్తి ఇవ్వాళ్ళ జీలుగుమిల్లిలో మోదుగుపూల వనాన్ని నిలువరించావ్. కానీ ఏలికా ఒక్కటి గుర్తుంచుకో. రేపు విపు పూల వనాలు కలిసే రోజుకటి వస్తుంది. అప్పుడు కలాలు, విల్లంబులు కవాతు చేసినప్పుడు పోలవరం ప్రాజెక్టులో మునిగేది గిరిజనులు కాదు. ఏలికలే. ఛలో పోలవరం పద్మ.. రద్దు... అదొక్కటే గేటురాయి. అదొక్కటే తెలంగాణవాది ఎరుక. రాజకీయాల కోసం మదత నాల్గులు మాట్లాడే మాటలు ఇంకానా! ఇక చెల్లవు. పోలవరంపై యుద్ధమే తెలంగాణకు కొత్త దారి.

- అల్లం నారాయణ

30.10.2011
నమస్తే తెలంగాణ

మానవ, ప్రకృతి విధ్వంసం - పోలవరం

పుస్తకానికి ఫోటోలు అందించిన పోలవరం ప్రాజెక్టు వ్యతిరేక ఐక్య పోరాట వేదికకు కృతజ్ఞతలు

- తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్

ఆభివృద్ధి పేరుమీద జరిగే విధ్వంసం

- గదర్

భారతదేశంలో గ్రామ సీమల యొక్క ఆభివృద్ధి అంటే గ్రామ వ్యవస్థ ఏ ఆర్థిక పునాది మీద నిర్మాణం అయిందో ఆ ఆర్థిక పునాది, దాని నిర్మాణం. స్వయం సంపూర్ణ ఆర్థిక విధానంగా కొన్ని వేల సంగా లు కొనసాగింది. అలా స్వయం సంపూర్ణ ఆర్థిక విధానంలో కొన్ని ఆచారాలు కలిసి ఉండేవి.

ఈ గ్రామ స్వయం విస్తుత ఆర్థిక పునాది బ్రిటిషువాళ్ళు బ్రిటిష్ సాప్రాజ్యవాదం చేతిలోకి భారతదేశం ప్రయాణించే క్రమంలో ఈ స్వయం ఆర్థిక నిర్మాణం మెల్లమెల్లగా బీటులువారడం ప్రారంభించింది. గ్రామీణ వనరులు, బ్రిటిషువాళ్ళు ముడిసరుకుగా మారే క్రమం. 1947లో స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తరువాత అప్పటిదాకా భారతదేశం యొక్క వనరుల్ని సాప్రాజ్యవాదానికి ముడి సరుకుగా మార్చడంలో అత్యంత ప్రముఖ పాత్రమను నిర్వహించిన బూర్జువాల చేతిలోకి అధికార మార్పు జరిగింది. అంటే మరింత స్పష్టంగా చెప్పాలంటే దైరెక్టుగా జరిగే సాప్రాజ్యవాద దోషించి పరోక్షంగా భారతదేశంలో పాలక భూర్జువాల ద్వారా చట్టబద్ధం చేయబడింది.

భూస్వామ్య వర్గాన్ని అటు సాప్రాజ్యవాదాన్ని సమన్వయం చేసే బూర్జువా ఆర్థిక విధానంలో భాగంగానే భారీ పరిప్రమలు, భారీ ప్రాజెక్టులు భారతదేశంలో వేళ్ళానుకున్నాయి. ఈ భారీ ప్రాజెక్టులో ఆభివృద్ధి పేరుమీద చిన్న సీటి పారుదలలో స్వయం పోషకంగా ఉండే గ్రామీణ వ్యవస్థను సర్వనాశనం చేసింది. ఈ క్రమంలో భాగంగానే మనం పోలవరం ప్రాజెక్టును చూడాలి. పోలవరం ప్రాజెక్టు ప్రకృతిని సర్వనాశనం చేసే వ్యవస్థక్రత విధ్వంసంగా భారతదేశంలోని అశేష ప్రజలకు విశదికరించాలి.

ఏ ప్రాజెక్టులునా (ఈ ప్రాజెక్టు కూడా) ఆభివృద్ధి పేరుమీద ప్రజల్ని నిర్వహించి చేసేటటువంటి సాప్రాజ్యవాద దోషించోలో ఒక దోషించో కుట్ట అనేది నా ఆభిప్రాయం.

ప్రజల ఆస్తుల్లో కాదు, ప్రాణాలను మైత్రి బలిగొనే పోలవరం ప్రాజెక్టును నిలిపివేసే ప్రజా ఉద్యమం నిర్మాణం చేయడమే మన ముందున్న ఏకైక మార్గం దానిలో ప్రజలు, విష్వవ సంఘాలు, జాతీయా బూర్జువాల తక్షణ కర్తవ్యం.

వందనాలతో....

- గదర్

తెలంగాణ ప్రజాఫ్రంట్ చైర్మన్

అపోన్సనం

తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ ప్రతి వారము రిసోర్స్ సెంటర్ ప్రోంగణంలో చర్చ కార్బూక్మాలను నిర్వహిస్తుంది. ఇప్పటికి 15 వారాలుగా వివిధ అంశాలైనా చర్చలు జరిగాయి. ఇకముందు కూడా ప్రతి శనివారం సాయంత్రం 4.30 గంటలకు చర్చ కార్బూక్మాలు జరుగుతాయి. ఉద్యమ మిత్రులు, విద్యార్థులు, మేధావులు, కవులు, కళాకారులు, అందరికీ తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ చర్చ కార్బూక్మంలో పాల్గొనవల్సిందిగా కేరుచున్నాము.

- తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్

పోలవరం - గోల గరం

- ఆర్. విద్యాసాగర్రావు

పోలవరం కట్టాలని ఒకరు, వద్దని మరొకరు, తక్కువ ఎత్తుతో కట్టాలని వేరొకరు. తెలంగాణకే 'పోలవరం' లాభం అని ఇంకొకరు ఇలా రకరకాలుగా మాట్లాడుతున్నారు. వాస్తవం ఏమిటి? మధ్య లో ఈ పోలవరం టెండర్లో గోలేమిటి? రద్దు చేయాలని ప్రతిపక్షం వారంటుంటే పోలవరం టెండర్లో మిగిలే డబ్బుతో పేదలకు సమక్షమై పథకాలు అమలు చేయొచ్చని ప్రభుత్వం అంటీంది; మాకేం అర్థం కావడంలేదు. నిజాలు వెల్లడించండి.

- కె. చండీ ప్రయాగ, చిక్కడపల్లి, హైదరాబాద్

బాటీ ప్రాజెక్టు కట్టాలని మహోప్పు, అల్పాట్టి ఎత్తు పెంచాలని కర్రాటక అనడం ఎంత సహజమో వాటిని మనం వ్యతిరేకించడం అంత సహజమే. అదే విధంగా పోలవరాన్ని యథాతథంగా ఆకృతి మార్పుకుండా కట్టాలని కోస్తాంధ్ర పట్టుబడుతుంటే, దాన్ని పూర్తిగా వ్యతిరేకించేవారు తెలంగాణలోని కొందరైతే, డిజైన్ మార్పి, చిన్నచిన్న ఆనకట్టలు నిర్మించి తద్వారా తెలంగాణ ప్రాంతమైన ఖమ్మం జిల్లాకు ముఖ్య తగ్గించాలని ఆందోళన చేస్తున్న వారు ఈ ప్రాంతంలోని ఆత్మధికులు ఎవరి గోల వారిది. ఎవరి ప్రాంత ప్రయోజనాలు వారివి. ఆయా ప్రాంత ప్రజలు తమ తమ స్వార్థానికి అనుకూలంగా మాట్లాడితే అర్థం చేసుకోవచ్చు. కానీ రాష్ట్రంలోని పెద్దలు కొందరు అవగాహన రాహిత్యంతో మహో తెలిసినట్టు నీతి బోధలు చేస్తుంటే చిరాకేస్తుంది. ఉదాహరణకు ఇటీవలే పత్రికలో వచ్చిన ఇద్దరు పెద్దమనుషులు ప్రకటనలు చూడండి మీకే అర్థమవతుంది. ఒకాయన టెండర్లు గురించి మాట్లాడుతూ ఈ టెండర్లు రద్దు చేస్తే మన రాష్ట్రానికి మిగిలే 600 కోట్ల రూపాయలు నష్టపోయే ప్రమాదముంది. కొత్త టెండర్లు ఇంత తక్కువకు (12.76 శాతం) వేస్తారన్న నమ్మకమేముంది? అంటారు. ఏ కాంట్రాక్టరైనా నాలుగు డబ్బులు సంపాదించుకోవాలనే టెండర్లు వేస్తాడు. 12.76 శాతం తక్కువకు పనులు చేయడానికి ముందుకొస్తున్నాడంటే ఆ పనిలో ఇంగా (మార్కెన్) లాభముంటుందనే కదా. అంటే ఆ పనిని ప్రభుత్వం వేసిన అంచనా (4717 కోట్ల రూపాయలు) ఎక్కువ స్థాయిలో ఉండనే కదా. అలా కాదూ అంటే తక్కువ నాణ్యత పనులు చేసి ప్రభుత్వాధికారుల సాయంతో బయటపడొచ్చు అన్న ధీమా అయినా ఉండొచ్చు. ఏదేమైనా, నిజం ఏదైనా 600 కోట్ల రూపాయలు మిగులుతాయి. దాన్ని ప్రజా సంక్షేపం కోసం ఉపయోగించుకోవచ్చు అంటే ఓ జోకు గుర్తుకువస్తోంది. రోజూ ఆఫీసవగానే బస్సు పట్టుకుని రంచనుగా ఇంటికాచ్చే ఓ గుమాస్తా అరగంట ఆలస్యంగా ఇంటికాచ్చాడట. ఇంత ఆలస్యమైందేం అని అడిగిన భార్యకు 'ఇదిగో ఈ వేళ బన్ మిస్సుయింది. ఆటో వెనకాలే పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చాను. యాచై రూపాయలు మిగిలాయి సంతోషించు' అన్నాడట. 'ఏడిచినట్టే ఉండి ఆ పరిగెత్తేదో టాక్సీ వెనకాలే పరుగెత్తుకుని రావొచ్చుగా రెండొందలు మిగిలేవి' అందట. అతి తెలివి భార్య, అలాగే ఎస్టిమేట్ 4,717 కోట్లకు బదులుగా మరో 500 కోట్లు పెంచుకుంటే ఆ అయిదు వందల కోట్లు కూడా మిగిలాయని సంతోషించోచ్చు. ఒక్కటి మాత్రం నిజం. కిరణ్ కుమార్ రెడ్డి ముఖ్యమంత్రి పగ్గాలు చేపట్టాక పిలిచిన పెద్ద టెండర్ ఇదే. ఇందులో తక్కువ రేటుకు టెండర్లు వేయడం హర్షించదగ్గ విషయమే. రాజశేఖర్ రెడ్డి హయాంలో జలయిజ్ఞం పనుల్లో, అదేమి చిత్రమాగాని టెండర్లు వేసే కాంట్రాక్టర్లంతా కట్టగట్టుకునేవారో, కూడబలుక్కునేవారో కానీ ఒకే బాటన 4, 8 నుంచి 5 శాతం రేంజిలో

అధికరేట్లు, కోట్ల చేసి పనులు దక్కించుకునేవారు. ఐదు శాతం కన్నా ఎక్కువ కోట్ల చేస్తే పెండర్లను తిరస్కరిస్తారన్న నియమం ఉండటం చేత ఐదు శాతానికి లోబడి వీలైనంత ఎక్కువ రేటుకు పనులు దక్కించుకున్న ఉదాహరణలు కోల్లాలు. ఈ విషయంలో ఇప్పటి ముఖ్యమంత్రిని అభినందించక తప్పదు.

ప్రస్తుతపు పెండర్ పరిస్థితి, పోలవరం స్థితిగతులను తెలుసుకుండాం. పోలవరాన్ని ఇప్పుడున్నదున్నట్టు అమలు చేస్తే సుమారు 16వేల కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుతుంది. 301 టీఎంసీల నీరు (గోదావరి నికర జలాలు) వినియోగమవుతాయి. 7,20,000 ఎకరాలు గ్రావిటీ మార్గంగా ఉభయగోదావరి జిల్లాలు, కృష్ణా, విశాఖజిల్లాల్లో నేడ్యమవుతాయి. వరదల సమయంలో మరో 16 లక్షల ఎకరాలకు నీరందించేందుకు అనువగా కాలువలు పెద్దమైజు చేసి తప్పారు. విశాఖపట్నం తాగునీటికి, పారిశ్రామిక అవసరాలకోసం 23.436 టీఎంసీల నీరు ఈ ప్రాజెక్టు ద్వారా విడుదల చేస్తారు. అన్నిటికన్నా ముఖ్యం ఈ ప్రాజెక్టు సాంక్షేమిక అయిన రోజు నుంచే (అమలు కాకపోయినా ఘరవాలేదు) దాన్నించి కృష్ణానదికి (విజయవాడ బ్యారేజి) తరలించే 80 టీఎంసీల నీటిలో భాగంగా 35 టీఎంసీల నీటిని మహారాష్ట్ర, కర్ణాటక పంచుకుంటాయి. అంటే తమ భూభాగం నుంచి వదిలే కృష్ణా నీటిలో ఆమాత్రం ఆపుచేసుకుంటాయిన్నమాట. మనమాటలో చెప్పాలంటే మన ఖర్చుతో తరలించే 80 టీఎంసీలలో మనకు మిగిలే 45 టీఎంసీలే. ఈ 45 టీఎంసీలలోనే కొంత భాగం ఎగువన తెలంగాణకు వినియోగించవచ్చని ప్రభుత్వం చెప్పున్న మాట. పోలవరం కట్టితే గోదావరి డెల్ఫా స్థిరీకరించవచ్చు. 960 మొగావాట్ల విద్యుత్తు ఉత్సర్పి అవుతుంది ఇదికూడా తెలంగాణ లిఫ్ట్ స్థిరంలకు ఉపయోగించోచ్చు అని ప్రభుత్వం ఊరిస్తోంది. ఇవన్నీ ప్రభుత్వం చెప్పే లభ్య కార్బూక్లమాలు. ఇక నష్టం విషయానికి వస్తే పాత అంచనా ప్రకారం అత్యధిక గరిష్ట వరద ప్రవాహం 36 లక్షల కృష్ణసెక్కుల మూలంగా 299 గ్రామాలు ముంపునకు గురవుతాయి. అందులో 23 గ్రామాలు ఒరిస్సా, చత్తీస్గఢవి కాగ మిగిలిన 276 గ్రామాల్లో 206 గ్రామాలు తెలంగాణవే. 1,20,000 ఎకరాలు మనిగే భూమిలో సుమారు 10వేల ఎకరాలు అడవి. దాదాపు రెండు లక్షల మంది నిర్వాసితులవుతారు. ఎక్కువగా గిరిజనులు నష్టపోతారు. నష్టపోయేది అత్యధికంగా తెలంగాణ ప్రాంతం వారే అని చెప్పునక్కలేదు. కనుక ఒరిస్సా, చత్తీస్గఢ రాష్ట్రాలతోపాటు తెలంగాణ ప్రాంత మేధావులు, నాయకులు, స్వచ్ఛంద సేవా సంస్థలు ఈ ప్రాజెక్టును తీవ్రంగా వ్యతిరేకిస్తున్నారు. ప్రస్తుతం వరద ఉధృతి 36 లక్షల నుంచి యాభై లక్షల కృష్ణసెక్కులకు పెరిగింది. ముంపు గ్రామాల సంఖ్య, అడవులు, పొలాలు ఏమేరకు మునుగుతాయి? మొత్తం ఎందరు నిర్వాసితులవుతారు? అన్న లెక్కలు తేల్చుకుండానే కేవలం కొత్త వరదకు నిలబడేలా డ్యూంలో అంతర్భాగమైన స్పీల్ వే బలోపేతం చేస్తాం పక్క రాష్ట్రాలు ముంపునకు గురికాకుండా ‘కరకట్టలు’ నిర్మిస్తాం అని ప్రభుత్వం అని ప్రభుత్వం చెప్పోంది. తెలంగాణలో అదనంగా ముంపునకు గురయ్యే గ్రామాలు, పొలాలు, అడవుల గురించి గాని నిర్వాసితులయ్యే జనాభా, గిరిజనుల గురించి గానీ ఊసెత్తడం లేదు. ‘ఆదేం కుదరదు. మా అభిప్రాయం అంగీకారం లేకుండా ప్రాజెక్టు కట్టడానికి వీలేదు’ అని పక్క రాష్ట్రాలు, పర్యావరణ మంత్రిత్వ శాఖ అసలు సర్వేలు జరపకుండా, ప్రత్యామ్నాయాలు అధ్యయనం చేయకుండా ప్రస్తుత డిజైన్లో ముందుకు సాగడానికి వీలేదని తెలంగాణ మేధావులు, సంస్థలు సుప్రీం కోర్సును ఆశ్రయించడాలం జిగింది. బచావత్ ట్రైబ్యూనల్ తీర్పు ఉల్లంఘన, పర్యావరణ చట్టం 1986, అటవీ చట్టం 1980, పెసా (గిరిజనుల హక్కులకు సంబంధించింది) 1996 చట్టాల అమలు ఉల్లంఘన జిగిందన్న ఆరోపణలపై ఒరిస్సా, చత్తీస్గఢ గిరిజన సంఘాల ‘రిట్లు కోర్సు ధిక్కార పిటిషన్లు అన్ని సుప్రీం కోర్సు పరిధిలో ఉన్నాయి. అంతిమంగా సుప్రీం కోర్సు తీర్పు వస్తే తప్ప పోలవరం భవితవ్యం తేలదు. ఈలోపున రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 4,717 కోట్ల రూపాయల టెండర్లు (డ్యూం, విద్యుత్ బ్యాకు పునాదులు) పిలవడం, అది కాస్తా వీధిన పడడం జిగింది. మన రాష్ట్ర పెద్ద మనిషి ఒకరు ‘ఈ దశలో ఈ ప్రాజెక్టును అడ్డుకోవడం తగదు. ప్రాజెక్టు కడ్డె తెలంగాణకే లాభం’ అని చిలక పలుకులు మాట్లాడారు. అన్ని అవాస్తవాలే. ప్రాజెక్టును వ్యతిరేకిస్తూ అది ప్రారంభమయిన రోజు నుంచే హైకోర్సు, సుప్రీంకోర్సు వారి సాధికారక కమిటీ, సుప్రీం కోర్సును ఆశ్రయించడం జిగింది. స్టేలు వచ్చాయి.

తొలగాయి. ఇంకా కొన్ని సేలున్నాయి. కోర్టుల అనుమతులు లేకుండానే 3,500 కోట్ల రూపాయల ఖర్చుతో కాలువలు తవ్వారు. అన్నీ తెలినే, కావాలనే, 'రిస్కు' ఉంటుందని తెలిసి కూడా దుందుడుకుగా సాగుతున్న ప్రభుత్వాన్ని వెనకేసుకు వచ్చి హితోపదేశం చేయడం అనమంజసం. కేంద్ర జల సంఘం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పంపిన ఆకృతిని నిర్ధారణ చేసిందే తప్ప ప్రత్యామ్నాయాలను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పంపలేదు. కేంద్రం పరిశీలించలేదు. ఇక తెలంగాణకు లాభం సంగతి దేవడెరుగు కాని విపరీతమైన నష్టం జరగడం మాత్రం భాయం. నుప్పింకోర్చు తీర్చు వచ్చేలోపు ప్రత్యామ్నాయాలు పరిశీలించే విజ్ఞత ప్రభుత్వం ప్రదర్శిస్తే బాగుంటుందని సాంకేతిక, న్యాయ నిపుణుల సలహా.

ఇక టెండర్ విషయానికి వస్తే పోలవరం టెండర్లలో అవకతవకలున్న టెండర్ దక్కించుకున్న సంస్కృత అర్దత లేకున్న తప్పక రద్దు చేయవలసిందే. తక్కువ నాణ్యతతో పనిచేస్తానంటే బాధ్యత కలిగిన ఏ ప్రభుత్వం కూడా అంగీకరించే ప్రశ్నలేదు. ప్రస్తుతం ఈ సమస్య హైకోర్టు ప్రాంగణంలో ఉంది. కనుక పోలవరం డ్యూం భవిష్యత్తు నుప్పిం కోర్చులో తేలనున్నట్టే, పోలవరం టెండర్ భవిష్యత్తును హైకోర్టు తేలుస్తుందని భావించవచ్చు. అయినా పట్టుదలకు పోకుండా పోలవరం భవిష్యత్తును నుప్పిం కోర్చులో తేలనున్నట్టే, పోలవరం టెండర్ భవిష్యత్తును నుప్పిం కోర్చు తేల్చేవరకు, ఈ టెండర్ ప్రహసనంలోకి చౌరవడకుండా, ప్రత్యామ్నాయాలను అన్యేమించి, ఉత్తమమైన పరిపోర్చ మార్గాలు ఆలోచిస్తే ప్రభుత్వం వారూ ప్రజలకు విశేషమైన మేలు చేకూర్చిన వారవతారు. ప్రత్యామ్నాయాలను అధ్యయనం చేయడం మన దేశ చరిత్రలో కొత్త కాదు. ఇలాంటి కేసే గుజరాత్ ఎదుర్కొంది. నర్సదా నది బేసిన్ లోని 'పొరాన్' డ్యూం ఎత్తును కూడా తగ్గించే ప్రత్యామ్నాయాలు అధ్యయనం చేయమని అప్పటి ప్రధాని ఇందిరాగాంధీ ఆదేశాలివ్వడంతో ఆ పనిని గుజరాత్ చేపట్టింది. ప్రాజెక్టును నిర్ధారించే ముందు ప్రత్యామ్నాయాలను అధ్యయనం చేయాలని పర్యావరణ చట్టం, నియమాలు ఫోషిస్తున్నాయి. అనఱు పోలవరమే కట్టాడ్దని తెలంగాణ ప్రజలు, పార్టీలు ఒకవైపు ఏక కంఠంతో గగ్గోలు పెడుతూ ఉంటే పోలవరం టెండర్లు ఏ సంస్కరాన్ని ఏమిటి? ఎవడిక్కావాలి? ఆ టెండర్లకు తెలంగాణ ఉద్యమానికి, దానికి ఊపిరిగా నిలిచిన వ్యక్తులకు, సంస్థలకు లంక పెట్టిన నీచ రాజకీయ లబ్ధికోసం పవిత్రమైన ఉద్యమాన్ని పోలవరం టెండర్లతో ముడిపెట్టిన ప్రబుద్ధుల గురించి ఎంత తక్కువ మాటల్లడితే అంత మంచిది. ఓహిగుండుకు, మోకాలుకు ముడిపెట్టేవాళ్ళ గురించి ఏం మాటల్లడుతాం? తాటిచెట్టు కింద పాలు తాగినా నమ్మే వాళ్ళేవరూ ఉండరు. నిజంగా తెలంగాణ ఉద్యమం గురించి మాటల్లడదలచిన వ్యక్తులివరైనా, ధైర్యంగా చిత్తపుద్దితో, నెగటివ్ అప్రోచెటో కాకుండా, పాజిటివ్గా పనిచేస్తే ప్రజలు ఆమోదిస్తారు. హర్షిస్తారు.

జ్ఞ తెలంగాణ, జ్ఞజ్ఞ తెలంగాణ

- ఆర్. విద్యాసాగరరావు

కేంద్ర జల సంఘం మాజీ చీఫ్ ఇంజనీర్

07.11.2011

నమస్తే తెలంగాణ

మానవ, ప్రకృతి విధ్వంసం - పోలవరం

పుస్తకానికి వ్యాసాలు అందించిన వ్యాసకర్తలకు

కృతజ్ఞతలు

- సంపాదకవర్గం

పోలవరం నిర్వాసితుల గోదు వినేదెవరు?

- గుమ్మడి లక్ష్మినారాయణ

‘ప్రాజెక్టులు ఆధునిక భారతదేశపు అభివృద్ధికి సోపానాలు’ అని భారత తొలి ప్రధాని నెహ్రూ 1957లో బహుళార్థక సాధక ప్రాజెక్టు ప్రారంభోత్సవ సభలో అన్నారు. ఆ దివశినే గత ముఖ్యమంత్రి వైఎస్ ప్రవేశపెట్టిన ‘జల యజ్ఞం’ను నేటి సీఎం కిరణ్ కుమార్ రెడ్డి ప్రభుత్వం కొనసాగిస్తోంది. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలోని పోలవరం వద్ద భారీ ప్రాజెక్టును ప్రభుత్వం నిర్మిస్తోంది. ఈ ప్రాజెక్టు (ఇందిరా సాగర్) కు రోశయ్య ప్రభుత్వ హయంలో 2010, జూలై 28న కేంద్ర పర్యావరణ, అటవీ శాఖ నుంచి అనుమతి లభించింది. 17,340 కోట్ల బడ్జెట్తో ఈ ప్రాజెక్టును 2014లో హర్షాయ్యలూ ప్రాజెక్టు నిర్మాణ పనులను వేగవంతం చేయడానికి ప్రభుత్వం సంకల్పించింది. ఇటీవల ప్రారంభించిన టెండర్ ప్రక్రియలో జరిగిన అవకశవకలతో పోలవరం ప్రాజెక్టుపై నిరసనలు ఫోర్మెట్తున్నాయి. అలాగే ఒక ప్రాంతానికి నష్టంకలిగే పోలవరం ప్రాజెక్టును నిలిపివేయాలని, ఇరు ప్రాంతాలకు ప్రయోజనకరంగా ప్రాజెక్టు డిజైన్ మార్చాలని, ప్రాజెక్టు వల్ల నష్టపోయే నిర్వాసితులకు పునరావాస కార్బ్రక్రమాలు చేపట్టాలనే మూడు అంశాలతో వివాదం ముదిరింది. ప్రాజెక్టును రద్దుచేయడం ఉద్యమంగా మారితే, ప్రాజెక్టు డిజైన్ మార్చాలని అధికార, ప్రతిపక్ష పార్టీలు అంటున్నాయి. మూడవ అంశం నిర్వాసితుల పునరావాసం గురించి పట్టించుకునే నాథుడే లేదు.

ప్రకృతిని మనం రక్షించుకుంటే ప్రకృతి మనల్ని రక్షిస్తుంది. ప్రకృతి సిద్ధమైన వాతావరణం కోసం అడవులు, చెరువులు, నదులను రక్షించుకోవాలి. వయ్యప్రాణుల వైవిధ్యాన్ని కాపాడుకోవాలి. కానీ పర్యావరణానికి విఫూతం కలిగించే విధంగా పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్మాణం సాగుతోందని పర్యావరణవేత్తలు హెచ్చరిస్తున్నారు. ‘అభివృద్ధి అంటే ప్రకృతి వనరులు, వృక్ష సంపద, జంతు సంపదము నాశనం చేయడంకాదు’ అని, అలాగే ‘ఒక ప్రాంతంలోని ఒక వర్గ ప్రజల ప్రయోజనాల కోసం ఇతర ప్రాంత ప్రజలను బలిపెట్టడం తగదు’ అని డ్యూం నిర్మాణంపై పరిశేలన కోసం ఏర్పాటైన అంతర్జాతీయ ప్రాజెక్టుల కమిషన్ తేల్చి చెప్పింది. అపారమైన జలవనరులను ఒకచోట నిలువచేయడం వల్ల భూమిపై ఒత్తిడి పెరిగి భూకంపాలు, సునామీలు సంభవించే అవకాశాలు ఉన్నాయని అంతర్జాతీయ భారీ ప్రాజెక్టుల కమిషన్ తెలిపింది. వీటిని మన పాలకులు ఏనాడూ పట్టించుకోలేదు. ప్రపంచంలో 3600 డ్యూంలు ఉంటే..., అందులో 40 శాతం భారతదేశంలోనే ఉన్నాయి. 1990 వరకు నిర్మించిన విధి ప్రాజెక్టుల కింద 2 కోట్ల 13 లక్షలమంది నిర్వాసితులయ్యారు. అడవులలో అనాదిగా నివసిస్తున్న గిరిజనుల జీవనం, సంస్కృతి, సంప్రదాయాలు, అస్త్రిత్వం, ఆత్మ గౌరవం పోలవరం ప్రాజెక్టు వల్ల జలసమాధి అవుతాయి. ముఖ్యంగా వారసత్వ భూములు, సంప్రదాయక వనరులు, ఆచార వ్యవహారాలు, పండుగలు కనుమరుగవుతాయని ఆదివాసీలు కలవరపడుతున్నారు. ఈ ప్రాజెక్టు నిర్మించవద్దని ఆదివాసీ, దళిత విద్యార్థి యువజన, ఇతర ప్రజా సంఘాలు, ముంపు ప్రాంతాల్లో పాదయాత్రలు చేశాయి. ఇటీవల ఆదివాసీ ప్రాంతాల్లో బస్సుయాత్ర చేపట్టాయి. మరొకవైపు అభివృద్ధి పేరుతో ఆదివాసీ ప్రాంతాల్లో ఆనకట్టలు, పరిశ్రమలు, ఓపెన్ కాస్ట్ గనుల తవ్వకాలు వంటి చర్యలతో జనజీవనం, సంస్కృతి కనుమరుగవుతున్నది. తద్వారా వారి వారసత్వ సంపద, అటవీ మాక్కలు కూడా

హరించబడుతున్నాయి. రాజ్యంగంలోని అధికరణలు, 19, 23, 29, 330, 332, 334, 335, 338, 339 గిరిజనుల అభివృద్ధికి నీర్దేశించినవి. వీటి ప్రకారం పాలకులు ఆదివాసీల అభివృద్ధికి చిత్తశుద్ధి చూడుండేదు. పోలవరంతో ఆదివాసీ ప్రాంతాలను ముంచి, దాన్ని అభివృద్ధి గా పేరొన్నడం సహేతుకం కాదు. గిరిజనులను నట్టేట ముంచి, కృష్ణ దెల్చి సంపన్నులకు మూడో పంటకోసం ప్రాజెక్టు నిర్మించడం ఆదివాసుల పొట్టగొట్టడమే అవుతుంది. పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్మాణం వల్ల ఖమ్మం జిల్లా భద్రాచలం మండలంలో 40 గ్రామాలు, కూనవరం మండలంలో 48, వరరామచంద్రపురంలో 45, బూర్గంపాడు మండలంలో 15, తూర్పుగోదావరి జిల్లాలోని దేవీపట్టం మండలంలో 30, పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలోని పోలవరం మండలలో 16 గ్రామాలు ముంపునకు గురవుతున్నాయి. సెంటర్ ఫర్ ఎకానమిక్ అండ్ సోఫ్ట్ స్టడీస్ (సెస్) పరిశోధన ప్రకారం మొత్తం 276 గ్రామాలు ముంపునకు గురి అవుతాయని శోధన ప్రకారం మొత్తం 278 గ్రామాలు ముంపునకు గురి అవుతాయని తేలింది. ఇంకా సుందరమైన పాపికొండలు, జౌపథ మొక్కలు, అరుదైన వణ్ణ ప్రాణాలు, 402 చారిత్రక ప్రదేశాలు అంతర్ధానమైపోతున్నాయి. అదేవిధంగా ఒడిషాలో 16, ఛత్రీస్టాంథ్రోలో 14 సరిహద్దు గ్రామాలు కూడా ముంపునకు గురి అవుతున్నాయి. ప్రాజెక్టుకోసం 3886.80 హెక్టారులల్లాటవీ భూమిని కేటాయించారు. ముంపు తీవ్రతనుబట్టి 2.90 లక్షల మంది నిర్వాసితులు అవుతారు. వీరిలో అధికంగా లక్షా డెబ్మై అయిదు వేలమంది గిరిజనులు (వీరిలోనూ అధికశాతం తెలంగాణ ప్రాంతం వారే) నిర్వాసితులవుతున్నారు. ఈ ప్రాజెక్టును 500 టీఎంసీల సీబీని నిల్వ చేసే సామర్యంతో నిర్మించి విశాఖపట్టం, కృష్ణా, ఉభయగోదావరి జిల్లాల్లో 7 లక్షల ఎకరాలకు 238 టీఎంసీల సాగునీరు, 540 గ్రామాలకు 23.45 టీఎంసీల ముంచినీరు, 960 మెగావాట్ విద్యుత్తులందించడమే లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నారు. దీనివల్ల నిర్మాణయులవుతున్న ఆదివాసీల రక్షణ చట్టాలైన 1/70, ఫెసా లకు భంగం కలుగకుండా తక్షణ ప్రత్యోమ్మాయ, సహాయక చర్యలు చేపట్టడంలో విఫలమైంది.

2007 నుంచి వీటికి ముంపు ప్రాంతాల్లో పునరావాస చర్యలు నత్తునడకన సాగడంతో నిర్వాసిత కుటుంబాలు అనేక ఇబ్బందులు పడుతున్నాయి. 2007-2008 బడ్జెట్ లో పోలవరం బాధితులకు 3, 878 కోట్ల భారీ ప్యాకేజీని కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రకటించినది. కానీ నిర్వాసితులకు 25 శాతం కూడా అందలేదు. జలయజ్ఞం కింద రాష్ట్రంలో 7.69 లక్షల ఎకరాల భూమిని సేకరించాలి ఉంటే ప్రభుత్వం ఇప్పటికీ 5.13 లక్షల ఎకరాల సేకరించగలిగింది. బాధితులకు నష్ట పరిహారం 9626 కోట్లు ఇవ్వాలి ఉండగా 4661 కోట్లు మాత్రమే పంపిణీ చేసింది. బాధితులు పరిహారం కోసం భూసేకరణ కార్యాలయాల చుట్టూ తిరుగుతున్నారు. ప్రభుత్వానికి కనీసం గూడు కోల్పోయినవారి గోదు పట్టకపోవడం శోచనీయం. ప్రభుత్వం అధికారికంగా గుర్తించిన నిర్వాసిత కుటుంబాల సంఖ్య 1.32 లక్షలు. వీరందరికి సురక్షిత ప్రాంతాల్లో ప్రభుత్వమే ఉచితంగా ఇళ్ళు నిర్మించి అవసరమైన సదుపాయాలు కల్పించవలసిఉంది. కానీ 10వేల ఇళ్ళే నిర్మించగలిగింది. తూర్పుగోదావరి జిల్లా దేవీ పట్టుం మండలంలోని డి.రావిలంక, పరకసాని పాడు, బోడిగూడెం గ్రామాల్లో నివసిస్తున్న 23వేల మంది కొడరెడ్లు, కొండదొరలు, కొండకమ్మర్ల పునరావాసం కోసం ఇందుకూరు సమీపంలో 166 గృహ సముదాయాలు నిర్మించారు. (వీటిని రంపచోడవరం ఐటిడిఎ పర్యవేక్షిస్టోంది) కానీ అక్కడ 50 కుటుంబాలైనానివసించడంలేదు. ఎందుకంటే అక్కడి భూమి ఏమాత్రం వ్యవసాయ యోగ్యం కాదు. గంగవరం, దేవీపట్టుంలోని ఏజెస్సీ గ్రామాల పరిస్థితి ఆగమ్మగోచరంగా ఉంది. పునరావాస కేంద్రానికి, వ్యవసాయ భూములకు సుమారు 30 కి.మీ. దూరం ఉండడంతో వారు సమీప గూడెంలోనే ఉంటూ వ్యవసాయం చేసుకుంటున్నారు. నిర్వాసితులకు ప్యాకేజీ కేటాయింపు, అమలుచేసే ప్రక్రియ షైఫర్ల్ ఏజెస్సీ ప్రాంతాల్లో ఒక చారిత్రక తప్పిదాన్ని తలపింప చేస్తోంది. 18 ఏళ్ళ బాలికలకు ప్రత్యేక ప్యాకేజీ ఇస్తామన్సు పాలకుల మాట నీటి మూటగానే మిగిలిందని ఆదివాసులు ఆవేదన చెందుతున్నారు. ఖమ్మం జిల్లాలో మాత్రం గిరిజనేతరుల భూములకు నిబంధనల ప్రకారం పరిహారం చెల్లించి, గిరిజనుల విషయంలో అధికారులు అలస్త్వం ప్రదర్శిస్తున్నారు. భూమి కొనుగోలు, సేకరణలో గిరిజనేతరులకు ఎక్కువ నష్టపరిహారం చెల్లించి, గిరిజన భూములకు తక్కువ విలువ

కట్టించారు. నష్టపరిహారం కోసం, పునరావాసంలో భాగంగా ఇళ్ళ నిర్మాణం కోసం 4వేల కోట్లు, అవసరంకాగా ప్రభుత్వం ఇప్పటికీ 300 కోట్లు మాత్రమే కేటాయించింది. కాంట్రాక్టర్లకు, అడ్వైన్స్ మొబిలిటీ పేరుతో గత ఏడాది భారీ మొత్తంలో నగదు చెల్లించింది. ఆదివాసీ నిర్వాసితులకు మాత్రం ప్రాజెక్టు నిర్మాణం తర్వాత పరిహారం చెల్లిస్తామని అంటోంది.

రాజ్యాంగంలోని ఆర్డికల్ 19(5) ప్రకారం గిరిజన ఆస్థి ప్రయోజనాల, రక్షణ ప్రభుత్వ విధి. ఏఫీ పంచాయితీరాజ్ సవరణ చట్టం 7/98, 242సి(1) ప్రకారం ప్రజల ఆచార, సంప్రదాయాల రక్షణకు ప్రభుత్వం పాటుపడాలి. ప్రాజెక్టు వల్ల 650 చ.కి.మీ. షెడ్యూల్ ప్రాంత విస్తీర్ణంలో 94.357 ఎకరాల భూమి, 7,964 ఎకరాల రిజర్వ్ భూములు, అడవులు మునిగిపోతున్నాయి. ప్రాజెక్టుల నిర్వాసితులకు సరైన చట్టాలు, ప్రణాళికలు లేకపోవడంతో భారీ ప్రాజెక్టులు వివాదాలకు కారణమవుతున్నాయి. కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ఇప్పటికేనా పోలవరం ప్రాజెక్టుపై పునరాలోచన చేసి నిలిపివేయాలి. అందుకు రాజకీయ, ప్రతిపక్ష పార్టీలు, గిరిజన సలహామండలి (టీఎసీ), నిర్వాసితుల గోదును పట్టించుకుని ప్రాజెక్టు రద్దు కొరకు పోరాదవలసి ఉన్నది.

- గుమ్మడి లక్ష్మినారాయణ
ఆదివాసీ రచయితల సంఘం

18.11.2011
నమస్తే తెలంగాణ

బన్ను యూతలో భాగంగా అడ్వైన్స్ ఐ.ఎ.సి. మరియు తెలంగాణ ప్రజాఫ్రంట్ ధర్మా

ఆదివాసీల చైతన్యానికి పరీక్ష పోలవరం

- అశోక్

అనాదిగా ఆదివాసులకు పోలవరం ప్రాజెక్టు పేరుతో ఖమ్మం, తూర్పు, పశ్చిమగోదావరి జిల్లాల్లో 9 అటవీ మండలాల్లో 1 లక్ష 25వేల మంది నిర్వాసితులవుతున్నారు. ఈ నిర్వాసితుల ప్రజల్లో 50 శాతం ఆదివాసీ ప్రజలే ఉన్నారు. లక్షల ఎకరాల భూమి నీటిపాలు కానున్నాయి. 10వేల ఎకరాల అడవి జలమయం కానున్నది. 350 చదరపు కిలోమీటర్ల వైశాల్యంలో ఉన్న సుప్రసిద్ధమైన పాపికొండలు అభయారణ్యాలు, అడవి జంతువులు కానరాకుండాపోనున్నాయి. ‘పోలవరం’ గిరిజనులకు వరం కాదు మరణ మృదంగమే.

రాజ్యాంగంలో పొందుపర్చిన 5, 6వ షెడ్యూల్ ప్రకారం 1/70 చట్టం వెలుగులో ఆదివాసీ ప్రాంతాల్లో ఉన్న నీరు, అడవి, భూమి ఇంకా ప్రకృతి సిద్ధమైన వనరులన్ని ఆదివాసీ ప్రజలకే చెందుతాయని పేర్కొన్నారు. ఆదివాసుల జీవనం అడవులు విడదీయలేని భాగంగా ఉన్నాయి. బ్రిటిష్ ముష్టుల పాలనల నుండి ఏరు జీవించే హక్కులపై దాడి ప్రారంభమైంది. ఇది అంతకంతకు నేడు విజ్ఞంభించింది. శతాబ్దాలుగా ఏరు నివసిస్తున్న గ్రామాలకోసం భూములను ఆక్రమించారని తమ భూముల నుంచి తరిమేసే స్థితికి గిరిజనులు తమ హక్కుల కోసం వారి రక్షణ కోసం మడమ తిప్పిన ఉద్యమాలు చేసారు. ఆదివాసీల నాయకత్వంలో 1830 కోల్ తిరుగుబాటు జరిగింది.

గిరిజనులవద్ద జమిందారులు అధిక వహ్మిలు గుంజే వ్యాపారులకు వ్యతిరేకంగా 1855-56 సంవత్సరాలలో సంధార్ పోరాటం మిన్నుముట్టింది. తెల్ల ప్రభువులు మద్ద దలారీలకు సవార్గా 1889లో సర్దార్ల పోరాటం జరిగింది. ఇతర రాష్ట్రాలతోపాటు ఆంధ్రప్రదేశ్ లో కూడా ఆదివాసీ ప్రాంతాలలో తామరంపరగా ఉద్యమాలు పెల్లుచీకాయి. రాంభూపతి నాయకత్వంలో తూర్పుగోదావరి జిల్లాలో 1802-03 సంవత్సరంలో పోరాటం నడిచింది. ఇది రాప పేతూరిగా వాసికెక్కింది. 1832 దశకంలో విశాఖ ఏజెన్సీలో తిరుగుబాట్లు ఉధృతంగా జరిగాయి. రాంభూపతి నాయకత్వంలో బ్రిటిష్ వారికి వ్యతిరేకంగా రంప పోరాటం జ్ఞాలించింది. 1922-24 సంవరంలో బ్రిటిష్ వారికి వ్యతిరేకంగా అల్లారి విల్లు సారించాడు. వారి అన్యాయాలను, దుర్మాగ్దాలకు వ్యతిరేకంగా మన్యం పోరాటం జరిగింది. కొమరంభీం నాయకత్వాన ఆదిలాబాద్ జిల్లాలో భూమి మీద హక్కు కావాలని తెల్లదొరల అనాగరిక ఆటవిక చట్టాలను తుత్తునియలు చేస్తూ 1940 1940 సంవత్సరంలో పోరాటం జరిగింది. ఈ పోరాటంలో గోందులు, కోయలు పాల్గొన్నారు. 1946-51 సంవత్సరంలో నిజాం నవాబుకు వ్యతిరేకంగా తెలంగాణ సాయుధ పోరాటం జరిగింది. ఈ పోరాటం జరిగింది. ఈ పోరాటంలో ఆదివాసుల చురుకైన పాత్ర పోషించారు. నక్కల్ఫూరీ వసంత మేఘ ఘర్జన వెలుగులో శ్రీకాకుళం, గోదావరి లోయ రైతాంగ పోరాటంలో దండకారణ్యంలో నడిచినా, నదుస్తున్న పోరాటంలో ఆదివాసుల పాత్ర శ్లాగనీయమైంది. ఈ పోరాటంలో గిరిజనుల పాత్ర అమోఫుమైనది. సిపిఎల్ (ఎంఎల్) న్యూడెమోక్రాటీస్, అభిల భారత రైతుకూలి సంఘం నేత్యత్వంలో వివిధ విప్పవ సంస్థల నాయకత్వంలో నాలుగు దశాబ్దాలుగా లక్షలాది ఎకరాల బంజరు భూములు, అడవి భూములను సుద్ధిచేసే సాగు చేస్తున్నారు. ఫారెస్ట్ అధికారుల దౌర్జన్యాలు, ఆగదాలు కేసులు పెట్టడానికి వ్యతిరేకంగా పోరాదారు. ప్రభుత్వ నిర్భంధకాండను

ఎదుర్కొని భూములు సేద్యం చేస్తున్నారు. దశాబ్దాలుగా పోరాడి సాధించుకున్న భూముల నుండి బేధకాల్ చేయడానికి ప్రభుత్వం రంగం సిద్ధం చేసింది. దీనికి వ్యతిరేకంగా గిరిజన ప్రజలను పోరాట పట్టాలు ఎక్కించి ఉద్యమాలు నిర్మిస్తున్న క్రమంలో అనేకమందిపై కేసులు, అరెస్టులు చిత్రహింసలు, జైలుపాలు చేశారు. ఆదివాసుల పోరాటంకు వెన్నుదన్నగా నిలిచిన నాయకులను భూటకపు సంఘర్షణల పేర కాల్చి చంపుతున్నారు. కొమరంభీం నవాబులకు వ్యతిరేకంగా అడవిలో గిరిజనులను మోసం చేస్తున్న దళారీలకు వ్యతిరేకంగా పోరాటం చేశాడు. పడిగిర్దరాజు, సముక్క, సారక్కలు కాకతీయ సామ్రాజ్యాన్ని ఎదిరించి నిలిచారు. ఇలా చరిత్ర దారిపొడవున ఆదివాసీల పోరాటాలున్నాయి. త్యాగాలు వున్నాయి. ఈ అడవి, ఈ నీటి వనరులు, భూమి, గనులు ఆదివాసుల సొత్తు. వీటిని రక్షించుకోడానికి ఆదివాసి ప్రజలు నడుం బిగించాలి. పాలకుల కుట్టలు, కుయుక్కలను ఎదిరించాలి. ఆదివాసీ ప్రాంతాలను గ్రామాలను విధ్వంసం చేసే పోలవరం ప్రాజెక్టు, ఓపెన్ కాస్టుల రద్దుకోసం ఆదివాసులంతా తుడుం మోగించుదాం.

- అశోక్

27.03.2012, వార్త

- సిపిఐ (ఎంఎల్) న్యూడెమోక్సీ సభ్యుడు

చదవండి

ప్రజా దృక్పథంతో, విశాల ప్రజాస్వామిక భావనల
వేదికగా మీ ముందుకు వస్తోంది
సామూజిక, రాజకీయ మాసపత్రిక
దక్కన్ ల్యాండ్
సామూజిక కార్యకర్త,
ప్రజా ఉద్యమాల్లో కీలకపాత్ర పోషించిన
ఎం.వేదకుమార్ సారథ్యంలో
తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ (TRC) ఆధ్వర్యంలో
అతి త్వరలోనే మీ ముందుకు రానుంది

DECCANLAND

దక్కన్

చెక్కన్ ల్యాండ్
సామూజిక, రాజకీయ మాసపత్రిక

ప్రజాస్వామ్యవాదుల గొంతుక ఇది
ఉద్యమకారుల వేదిక ఇది
అభివృద్ధి సాధనకు ప్రతీక - ప్రజా సమస్యలకు దర్పణం

ఫోన్ : 040 - 64524554, మొబైల్ : 9030626288, e-mail : deccanlandindia@gmail.com

చదివించండి

ఆశలు, ఆశయాలు, ఆకాంక్షలు,
అన్యాయాలు, అక్రమాలు,
మన పండుగలు, జాతరలు,
హక్కులు, ఉద్యమాలు,
వ్యవసాయం, చదువు....
జీవితంతో, సమాజంతో ముదిపడిన
ప్రతీ అంశమూ చర్చనీయాంశమే.
ఇంకా...కథలు, కవితలు,
ఇంటర్వ్యూలు, జ్ఞాపకాలు...
మరెన్నో విశేషాలు..

విడి ప్రతి : రూ.15/-
సంవత్సర చందా : రూ.150/-

రచనలు, చందాలు
పంపించాల్సిన చిరునామా:

చందం, 3-6-712/2, వీధి నెం. 11,
హిమయత్సగర్, హైదరాబాద్ - 500 029

పోలవరం బంగారం - లెండి వెండి

- ఆర్. విద్యాసాగర్రావు

జాగ్రూతీకి అదిగో అని ఎంతకాలం నుంచో ఊరిస్తూ వస్తున్న లెండి, ప్రాజెక్టు ఎప్పుడు పూర్తివుతుంది? ఇంత జాగ్రూతీకి కారణాలు ఏమిటి? పోలవరం పైన పాలకులు చూపుతున్న ప్రేమ 'లెండి'పై ఎందుకు చూపడంలేదు?

-బి. గంగారాం, నిజామూబాద్

నిజమే, మీరన్నట్టు 'లెండి' ప్రాజెక్టు పైన మహోప్ప, అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వాలు ఒప్పందం చేసుకుని 36 ఏక్కు పుణ్యకాలం గడిచింది. 6-10-75 నాడు చేసుకున్న ఒప్పందంలో లోయర్ పెన్గంగ, ప్రాణహితలతో పాటు 'లెండి'ని కూడా ఉథయ ప్రభుత్వాలు ఉమ్మడి ప్రాజెక్టులుగా చేపట్టాలని నిర్ణయించాయి. కానీ ఏం లాభం? ఇంతవరకు ఏ ప్రాజెక్టు కార్బూపం దాల్చలేదు. ప్రాణహిత పూర్తిగా గాయబ్ అయింది. ప్రాణహిత - చేవెళ్ళ వస్తోంది కదా, ఇంకా ప్రాణహిత అవసరం లేదు. అన్న కారణం కావోచ్చు. కానీ ఆ విషయమైనా స్ఫుర్తం చేయాలికదా! ఇంతవరకు ప్రభుత్వం వివరణ ఇచ్చినట్టులేదు. ఇక లోయర్ పెన్గంగ ఈఱప్ప (సవివరమైన ప్రాజెక్టు వెదిక) తయారి స్టేజీలోనే ఉన్నది. ఆ రెండు ప్రాజెక్టులతో పోలిస్టే నిజామూబాద్ జిల్లాలోని బిచ్చకుండ, మద్దారు మండలాల్లోని 22వేల ఎకరాల ఆయకట్టుకు సాగునీరు అందించే ఉద్దేశ్యంతో తలపెట్టిన 'లెండి' ప్రాజెక్టు చాలా ముందుంది. అని చెప్పాచ్చు. లెండి చేసుకున్న సుకృతమేమంటే ప్రభుత్వం సాగునీటికి సంబంధించిన ఏ దాక్యమెంట్ తయారు చేసినా అందులో తప్పనిసరిగా లెండి ప్రస్తావన ఉండి తీరుతుంది. 13-4-93 నాడు కేంద్ర జల సంఘం మహోప్పలోని 'లెండి' డ్యూం సైట్ దగ్గర మహోప్ప, అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వాల ప్రతినిధులతో ఒక సమావేశం ఏర్పాటు చేసింది. అందులో కొన్ని సాంకేతిక, ఆర్థికపరమైన విషయాలమైన రెండు ప్రభుత్వాలు నిర్ణయాలు తీసుకున్నట్టు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం వారి సాగునీటి అంశాలపై రిపోర్టు (1995-1996) స్ఫుర్తం చేసింది. ఆ నిర్ణయాలు చేసిన అంశాలు ఇవి:

1. అంధ్రప్రదేశ్ వాటా ఖర్చు అంచనా
2. సాగుచేసే క్షేత్రం అంచనా
3. పంట వివరాలు, వాటికి నెలవారీగా అవసరమయ్య నీటి వివరాలు
4. కాలువ సామర్థ్యం వగైరా వివరాలు

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం నిర్ణయాలనుకునుగణంగా 19-4-93 నాడే మహోప్ప ప్రభుత్వానీకి ఈ వివరాలన్నీ అందచేసినట్టుగా తెలియచేయడం జరిగింది. 21-8-93 నాడు ఔరంగాబాద్లో ఇరు రాష్ట్రాల ప్రతినిధులతో మరో సమావేశం జరిగి సాంకేతిక ఆర్థిక అంశాలపై మరింత స్ఫుర్తత వచ్చినట్టు తెలిసింది, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం వారి నివేదిక అనుసరించి కేంద్ర జల సంఘం అనుమతి ఇకా రావలసి ఉండని, ప్రాజెక్టు ఖర్చులో ఎవరెంత భరించాలి అన్న విషయంపై మహోప్పలో ఇంకా అవగాహన పూర్తి కాలేదని తెలిసింది. ఏదేమైనా 95-96 నాటికి లెండి ప్రాజెక్టుపై చర్చలు ఇంకా జరుగుతున్నట్టు భావించవలసి ఉంటుంది. అంటే 20 సంవత్సరాలు గడిచినా చర్చలు ఓ కొలిక్కి రాలేదని అర్థం చేసుకోవలసి ఉంటుంది.

20-6-1999 నాడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తయారు చేసిన గోదావరి జలాల వినియోగ ప్రణాళికలో ఈ ప్రాజెక్టు

గురించి క్లప్పంగా వివరించడం జరిగింది. అందులో నిజమాబాద్ జిల్లాలో ఈ ప్రాజెక్టు ద్వారా 2.8 టీఎంసీల గోదావరి జలాల వినియోగంతో 22వేల ఎకరాలు సాగులోకి వస్తాయి. ఈ ప్రాజెక్టు మైన రాష్ట్ర వాటా ఖర్చు 106 కోట్ల రూపాయలు. మహోరాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈ ప్రాజెక్టును ఉమ్మడి ప్రాజెక్టుగా నిర్మించడానికి తన సంసిద్ధతని తెలియజేసింది. అయితే మహోరాష్ట్ర ప్రభుత్వంతో ఈ మేరకు అంతరాష్ట్ర ఒప్పంద పత్రాన్ని ఖరారు చేయవలసి ఉంది. అని రాశుంది.

ఈక శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టిన 2005-2006 సంవత్సరపు భారీ మరియు మధ్యతరహ సాగునీటి డిమాండ్సిసింబర్ X X X I I I)పైవివరణ దాక్యమెంట్లో నాటి మంత్రి పొన్నాల లక్ష్మీయ్ ఏమన్నారంటే 'లెండి' ప్రాజెక్టు మహోరాష్ట్ర, అంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రాల మధ్య ఏర్పాటు చేయబడిన ఉమ్మడి ప్రాజెక్టు, మహోరాష్ట్రలోని నాందెండ్ జిల్లా ముఖీడ్ తాలూకా, గోనెగావ్ గ్రామం దగ్గర లెండి నదిపై ఈ రిజర్వ్యాయ్ ను ప్రతిపాదించడమయింది. ప్రతిపాదిత స్థలంలో నిటి లభ్యత 7.423 టీఎంసీలు అందులో ఆంధ్రప్రదేశ్ వాటా ప్రపాహ నష్టోలో కలిపి 2.38 టీఎంసీలు, మహోరాష్ట్రలోని ఎడము గట్టు కలువ 20.46 కిమీ వద్ద ప్రారంభమయ్యే 34.57 కిమీల పొడవుగల కుడి గట్టు కాలువ ఆంధ్రప్రదేశ్లో 22వేల ఎకరాలకు సాగునీరు అందించడానికి ప్రతిపాదించడమైనది. మొత్తంమీద నిజమాబాద్ జిల్లా మద్దారు, బిచ్చకుండ మండలాలలోని 31 గ్రామాలకు పయోజనం చేకూరుతుంది. ఈ ప్రాజెక్టు మొత్తం విలువ రూ.275 కోట్లకు గాను, ఆంధ్రప్రదేశ్ వాటా రూ.117.87 కోట్లు (ఎన్సెఎర్ 2000-2001).

తెండి నది వద్ద ద్వాం పని కొనసాగుతున్నది. నిర్వాసితులకు చెల్లింపులు చేయవలసి ఉంది. మహోరాష్ట్ర, ఆంధ్రప్రదేశ్లో కాలువ సర్వే పనులు జరుగుతున్నాయి. అంధ్రప్రదేశ్లో తెండి నదిపై ప్రధాన నిర్మాణ పనిని అతి త్వరలో ప్రారంభించడం జరుగుతుంది. నీటిని పంచుకోవడంతో సహా అంతర్రాష్ట్ర అంతాలపై స్వాల ఏకాభిప్రాయం కుదిరింది. తెండి ప్రాజెక్టు అమలు, నిర్వహణ కోసం మహోరాష్ట్ర, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వాల మధ్య అంతర్రాష్ట్ర ఒప్పందాన్ని 18-11-2003 తేదీన కుదుర్చుకోవడం జరిగింది. ఇప్పటికీ అమలు చేసిన పనుల కోసం తన వాటాగా ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం రూ. 12.98 కోట్ల మొత్తాన్ని విడుదల చేసింది. 2005-2006 బడ్జెట్ అంచనాలలో రూ.15 కోట్ల మొత్తాన్ని సమకుర్చుడైనది. అంటే 30 సంవత్సరాల తర్వాత లెండి ప్రాజెక్టు పరోగతి మైన చెప్పిన విధంగా ఉంది. మరో ఆరు సంవత్సరాల తర్వాత లెండి గురించి ప్రభుత్వం ఏం చెప్పిందో గమనిద్దాం.

24-12-2012 నాటి ప్రభుత్వ నివేదిక లెండి ప్రాజెక్టుపైన తాజా సమాచారాన్ని తెలియజేప్పింది. దానిలోని ప్రధానమైన అంతాలు ఇవి. లెండి ద్వాం మహోరాష్ట్రలోని నాందెండ్ జిల్లా ముఖీడ్ తాలూకా గోనెగావ్ వద్ద ఉన్నది. ప్రాజెక్టు ద్వారా మొత్తం 49 వేల ఎకరాలకు సాగునీరందుతుంది. అందులో మన వాటా 22వేల ఎకరాలు. ప్రాజెక్టు దగ్గర లభించే నీరు 6.36 టీఎంసీలు(ముందు చెప్పినట్లుగా 7.423 టీఎంసీలకు భిన్నంగా) అందులో ఆంధ్రప్రదేశ్ 2.43 టీఎంసీలు, మహోరాష్ట్ర 393 టీఎంసీలు వాడుకుంటాయి. ప్రాజెక్టు ఖర్చు 18-11-2003 నాటి అంతరాష్ట్ర ఒప్పందం అనుసరించి ఆంధ్రప్రదేశ్ 38శాతం ఒ, మహోరాష్ట్ర 62 శాతం భరిస్తాయి. ఆధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం జారీచేసిన రెండవ సవరించిన పరిపాలక ఆమోదం ప్రకారం (జీవో 397, తేదీ: 16-06-2010) ప్రాజెక్టు విలువ 263.89 కోట్ల, రూపాయలు. ఇందులో ద్వాం హెడ్వర్స్ కు గాను 117.22 కోట్లు (39 శాతం మన వాటా) 19 కిలోమీటర్ల ఉమ్మడి కాలువకు గాను మన వాటా 28.66 కోట్లు. మహోరాష్ట్రలో మనకోసం తవ్వే కాలువ 7.5 కిమి పై ఖర్చు 44.47కోట్లు. వెరసి 190.35 కోట్ల రూపాయలను మనం మహోరాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి చెల్లించడం జరిగింది. ఇంకా మహోరాష్ట్ర భూభాగంలో 1.93 కిమీ కాలువ తవ్వుకం పనులు మిగిలి ఉన్నాయి. దానిపై ఖర్చు ఖరారు అయిన పిమ్మట మనం భరించవలసి ఉంటుంది. ఇక మన భూభాగం విషయానికి వస్తే 9.43 కిమీ నుంచి 34.57కిమీ వరకు అంటే 25.14కిమీ ప్రధాన కాలువ, ఉప కాలువలు వగైరా పనులకు 45.75 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చువుతుందని అంచనా వేయడం జరిగింది. ఇందులో నవంబర్ 11 నాటికి 12.491 కోట్లు ఖర్చు అయినట్లు సమాచారం. ఈ ప్రాజెక్టు పూర్ణి కాకపోవడానికి ప్రధానమైన అడ్డంకి భూసేకరణ అని ప్రభుత్వం చెబుతున్నది. మొత్తం కాలువలకోసం 1075 ఎకరాల భూసేకరణ జరగవలసి ఉండగా నవంబర్ 2011 నాటికి 410 ఎకరాలు సేకరించినట్లు (ప్రధాన కాలువలకు దాదాపు

పూర్తి భూసేకరణ జరిగింది), మిగిలిన భూసేకరణ కోసం ప్రయత్నాలు ముమ్మరంగా కొనసాగుతున్నట్లు తెలియవచ్చింది.

మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇంతవరకు 75 శాతం పనులు పూర్తి చేసింది. మన భూభాగంలో కాలువ, పంపిణీవ్యవస్థ, కాలువలపై నిర్మాణాలు, భూసేకరణ కావోచ్చు, ఇతర కారణాలు కావచ్చు కేవలం 28 శాతం పనులు మాత్రమే హర్షాయినట్లు తెలుస్తోంది. ఇప్పటివరకు మొత్తం 177.121 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుయినా ప్రాజెక్టు పూర్తి కాలేదు. 2011-2012 సంవత్సరంలో 60 కోట్ల రూపాయలు బడ్జెట్ సమకూర్చినా 12 కోట్ల రూపాయలే ఖర్చు అయినట్లు తెలిసింది.

ఇక్కడ గమనించాల్సిందేమంటే కేవలం 2.38 టీఎంసిల నీటి వినియోగం, 22వేల ఎకరాలకు సగునీటి సౌకర్యం. అదే వెనుకబడ్డ జిల్లాలోని రెండు మండలాల్లో 31 గ్రామాల ప్రజలకు ఉపయోగపడే స్థీరం - లెండి పూర్తి కావడానికి 36 సంవత్సరాలు గడిచినా ఇంకా ఒక కొలిక్కి రాకపోవడం. ఈ స్థీరం గురించి ఇంతగా ఎందుకు ప్రస్తుతివించవలసి వస్తుందంటే ఇది గ్రావిటీ మార్గంగా (వాలుమార్గంగా) అంటే డ్యూం, కాలువల డ్యూరా నీరందించే పథకం. ఎత్తిపోతలు లేవు. ఖర్చుకూడా అట్టే లేదు. ఎందుకు ఆలస్యమవుతున్నది అనేది ఆందోళన కలిగించే అంశం. మనమేంచేస్తాం మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఒప్పుకోవడంలేదనో, కేంద్ర జిల్లసంఘం అనుమతులు ఇవ్వలేదనో తేలిగూ చెప్పి తప్పుకోవచ్చు. కానీ మన ప్రభుత్వం చిత్త శుధిగా ఈ ప్రాజెక్టు సాకారంకోసం ప్రయత్నాలు చేసిందా అన్నది అనుమానమే. ఇకపోతే భూసేకరణ సమస్య ఇందులో నూటికి నూరు శాతం ప్రభుత్వానిదే తప్పు. మార్గెట్ రేటు కాకుండా ఏదో ఓ రేటు నిర్ణయించి ఆ రేటుకే రైతులు తమ భూముల్ని ప్రభుత్వ ప్రయోజనాలకు అంతా పక్షపాత ధోరణిలో ఈ భూసేకరణ కార్బూక్రమం కొనసాగడం మనం చూశాం. రైతులకు న్యాయమైన రేటు ఇస్తే భూముల్ని వదులుకోవడానికి ప్రజా ప్రయోజనాలకోసం వెనుకాడరు.

శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు ద్వారా యీటీయు దశ పనులు ఖమ్మం ఏరియాలో సరియైన రేట్లు చెల్లించని కారణంగా భూసేకరణ పనులు ఏళ్ళకొద్దీ అగిపోవడం అందరికి తెలుసు. బహుశా లెండి పనులు కూడా ఈ కారణంగానే ఆలస్యమవుతున్నట్లుగా భావించవలసి వస్తుంది. ఏదేమైనా శాశ్వతంగా తమ జీవనోపాధిని కోల్చేయే రైతుల పట్ల ప్రభుత్వం మరింత ఉడారంగా మానవీయ కోణంలో ప్రవర్తించవలసిన అవసరం ఉన్నది.

ఇటు లెండి ప్రాజెక్టు కానివ్వండి, అటు లోయర్ పెన్సంగ కానివ్వండి రెండూ చాలా చిన్న పథకాలే. రెండూ మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వ సహకారంతో సాకారం కావలసినవే. కానీ ఇవి రెండూ గ్రావిటీ పథకాలు. ఎలాంటి విద్యుత్ అవసరాలతో నిమిత్తం లేకుండా ప్రవాహ మార్గంగా తెలంగాణలోని వెనుకబడ్డ ఆదిలాబాద్, నిజమాబాద్ జిల్లాల ప్రజల అవసరాలను పొక్కింగా తీర్చేవే! కనుక ప్రభుత్వం తన వివక్ష విడనాడి మరింత చిత్తపుద్దితో మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని ఒప్పించి సత్యర చర్యలు చేపట్టాలి. అదే విధంగా రైతులపట్ల మరింత ఔదార్యం ప్రదర్శించి భూసేకరణ పనులను వేగవంతం చేయాలిన అవసరం కూడా ఉంది. అసలు విషయం ఏమిటంటే .. లెండి పూర్తి కాకపోయినా, పెన్సంగ పూర్తి కాకపోయినా వలస పొలకులకు పోయేదేమి లేదు. ఆ నీళ్ళు కాస్త కిందకు పొరతాయి. సర్తార్ఫర్ కాటన్ ఆనకట్టకు ఎన్ని పోచికోలు కబుర్లు చెప్పినా వలస పొలకులకు తెలంగాణ ప్రాజెక్టులు పూర్తి కావాలన్న ఆదుర్ధా, తపన ఎందుకుంటుంది? తెలంగాణ వాడు కాకపోతే ఆ నీళ్ళన్నీ ఆంద్రక, కృష్ణ అయినా, గోదావరి అయినా ఇదే కథ. ఏదో ప్రాజెక్టులు పూర్తి చేస్తున్నామన్న పేరు తప్ప సీమాంధ్ర ప్రాజెక్టుల పట్ల ఉన్న శ్రద్ధ చస్తే తెలంగాణ ప్రాజెక్టుల పట్ల ఉండదు. పోలవరంపై ఉన్న ప్రేమ ప్రాణహితపైగానీ, లెండి పైన గానీ ఉండదు. పోలవరం బంగారం అయితే లెండి వెండి. కనుక పరిష్కారం ఒక్కటే. ప్రత్యేక రాష్ట్రం.

- ఆర్. విద్యాసాగరరావు

కేంద్ర జిల్లసంఘం మాజీ చీఫ్ ఇంజనీర్

నమస్తే తెలంగాణ, 02.04.2012

పోలవరం ముప్పు - స్త్రీలపై రాజ్య హింస

- కూనూరు శివకుమార్, బోనకుర్తి సోమేశ్వర్

పోలవరమ నిర్వాసిత ప్రాంతం గురించి మాటల్లాడాలంటే – ముందుగా అక్కడి వలసల గురించి మాటల్లాడుకోవాలి. ఎందుకంటే వలసలకు – నిర్వాసితత్వంకు చాలా సంబంధం ఉంది. ప్రజలు ఒకచోట నిర్వాసితులు అయినపుడు మరో చోటుకు వలస వెళ్తుంటారు. ప్రాజెక్టు నిర్మాణం చేయాలంటే ఆ ప్రాంతాన్ని స్వాధీనం చేసుకోవాలి. అందుకు అక్కడున్న ప్రజలను ఆ ప్రాంతం నుంచి నిర్వాసితులను చేయగలగాలి. నిర్వాసితులను చేయాలంటే వారికి తాయిలాలో మరేవో ప్రత్యామ్నాయాలు చూపాలి. నిర్వాసితులైన ప్రజలకు ప్రభుత్వాలు ప్రత్యామ్నాయాలు చూపినప్పుడు ప్రజలు జీవనాధారం వెతుక్కుంటూ పట్టణాలకు, హైదరాబాద్, విజయవాడ, విశాఖపట్టం లాంటి మహానగరాలకు వలసపోక తప్పదు. గతంలో విధి ప్రాజెక్టు నిర్మాణ సందర్భంలో ప్రజలు నిర్వాసితులు అవ్వడం వలన వాళ్ళకు ఎలాంటి సమస్యలు వచ్చాయి అనేది అక్కడి ప్రజలకు ముందే తెలియదు. కానీ ఇప్పుడు నూతన ప్రాజెక్టులు నిర్మించే ప్రాంతాల్లోని ప్రజలకు ముందే ఎన్నో అనుభవాలు ఉన్నాయి. ఆ అనుభవాలతో ప్రజలు నిర్వాసితులు కావడానికి సిద్ధంగా లేరు. ఆ ప్రాంతం నుమచి వెళ్ళిపోవడానికి లేక ఇంతకంటే అద్భుతమైన మహానగరాలకు వెళ్తారు అని చెప్పినా అక్కడి నిర్వాసిత ప్రజలు ఏ మాత్రం నమ్మటానికి సిద్ధంగా లేరు. ఆ విధంగా సిద్ధంగా లేని ప్రజలను చేయడానికి బూటకపు తాయిలాలు పనిచేయనపుడు ప్రభుత్వం బెదిరంపులకు, బలప్రయోగాలకు పాల్పడుతూ రాజీలేని నిరసన తిరుగుబాటుల వస్తున్నచోట అక్కడ ప్రజల వెనుక మాహోయిస్టులున్నారనే నెపంతో ఫారా మిలటరీ బలగాలతో ఆ ప్రాంతాన్ని నిర్మింధించి గాలింపు చర్చలపేరుతో క్రూరమైన వాతావరణాన్ని సృష్టించి అక్కడి మహిళలపై అరాచకాలకు పాల్పడుతూ అక్కడినుండి వారిని తరిమివేయడానికి అనేక కుటులు పన్నుతున్నది. ఒకప్పుడు నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు వస్తున్నప్పుడు అక్కడి ప్రజలు వ్యతిరేకించలేదు. నష్టపరిషరం తీసుకోవడానికి సిద్ధపడ్డారు. కానీ పోలవరం ప్రజలు మేము వెళ్తుం అంటున్నారు. అయితే ఆ ప్రజలను ప్రభుత్వం చాలా నిర్భంధ పద్ధతిలో నిర్వాసితులను చేయడానికి ప్రయత్నిస్తుంది.

పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్మించాలనే ఆలోచన బ్రిటిషు కాలం నుంచే ఉంది కాబట్టి ఆదివాసీల భూములను 1/70 యాక్కుకు వ్యతిరేకంగా పెద్దవెత్తున అక్కడి భూములను సీమాంధ్ర పెట్టుబడిదారులతో కొనుగోలు చేసి వాటిని ఇప్పుడు వారికి నష్టపరిషరం చెల్లించి, ఆ భూములను ప్రభుత్వాలు తీసుకుంటున్నాయి. ఈ పద్ధతులన్నీ అయిపోయాక తాను చేసిన చట్టాలనే ఉల్లంఘించి మార్చే స్థితికి వచ్చాయి. అట్లే ప్రభుత్వం తాను ఇచ్చిన అనైట్ భూములను తిరిగి తీసుకుంటాను అంటున్నది. ఇచ్చినప్పుడు ఏ స్థితిలో ఉంది భూమి? ప్రస్తుతం ప్రజలు ఆ భూమిని ఏ స్థాయికి తెచ్చారు? అని ప్రభుత్వాలు పట్టించుకోవ! ఇవన్నీ చూడకుండా నేను ఇచ్చాను! మళ్ళీ తీసుకుంటాను అంటుంది. ఇప్పుడు అక్కడ ఉండే ఫారెస్టు భూములను ఆక్రమించుకొంది. ఆ అనుభవం నుంచి చూస్తే ఆ ప్రజల జీవితాలు, గ్రామాలు, నిర్వాసితం కావడంవలన పెద్దవెత్తున నష్టపోయేది ట్రైలు. చాలావరకు ప్రభుత్వాలు మామూలుగా ! అసలు నిర్వాసితులు అయినచోట స్త్రీలకు ఎలాంటి సమస్యలు ఉన్నాయో గుర్తించిన ప్రజాస్వామికవాదులు ఆ విషయాలను ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తే, ఇది పరోక్షంగా రాజ్యహింసే అని చెబుత్తు స్త్రీల సమస్యలకు కారణం ప్రభుత్వ

హింస ఎట్లయితది? అది కుటుంబ హింస అవుతుంది. కానీ రాజ్య హింస కాదని అంటున్నారు. కానీ అలా జరగటానికి లేక ఆ పరిస్థితులను దోహదం చేసింది మాత్రం రాజ్యమే. ఏదో ఒక రూపకంగా ప్రజలను అక్కడినుండి తరలించాలనే ప్రయత్నం చేస్తుంది ప్రభుత్వమే.

పునరావాసంలోనూ పితృస్వామ్యం ధోరణి:

స్త్రీలపట్ల ప్రభుత్వాలు ప్రత్యేక దృష్టిని వారి అభ్యసుత్తిపట్ల పట్టింపును ప్రకటించుకునే పాలకులు అభివృద్ధి పథంలో ప్రత్యేక కేటాయింపుల అంకెల గారడి చూపిస్తున్న కేంద్ర - రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల నైజం ఏమిటో అర్థం అవుతూనే ఉంది. ప్రభుత్వం ప్రకటించే పునరావాస ప్యాకేజీలో కూడా స్త్రీల ప్రస్తావన లేదు. కనీసం వారి ఊనేలేదు. ఊరిలో ప్రతి కుటుంబంలో పోడు వ్యవసాయంలో పాలుపంచుకొని చేతి వృత్తులలో సహకరించే స్త్రీల/అమృయిల పరిస్థితి గురించి ప్రభుత్వాలకు అలోచన లేదు అంటే పితృస్వామ్య భావజాల స్వభావం ఏవిధంగా ఉందో అర్థం అవుతూనే ఉంది.

ప్రాజెక్టుల నిర్మాణంలో నిర్వాసితులు అవుతున్నా ప్రజలకు ఎంతో కొంత నష్ట పరిహారం రూపంలో కొంత డబ్బులను ఇస్తారు. అయితే ఇప్పుడు నష్టపరిహారం కాదు. ఒక జీవనాధారం కోల్పోతున్నప్పుడు ఇంకో జీవనధారం ఉండాలి. దానీని ప్రభుత్వం చూపించాలని భారత రాజ్యాంగంలోని చట్టాలు చెపుతున్నాయి. డబ్బురూప నష్ట పరిహారానికి, ప్రత్యేకమ్మాయ జీవనాధార కల్పనకు తేడా ఉంది. కాబట్టి ప్రజలు మాకు నష్టపరిహారం కంటే జీవనాధారం చూపించమని కోరుతున్నారు. ముఖ్యంగా స్త్రీలు - వాళ్ళను అక్కడి పచ్చని అడివి వాతావరణం ఏళ్ళతరబడి ఆదివాసీలు నిర్మించుకున్న జీవన పరిస్థితులు అనేవి, ఇంకో చోటకు పోవటం వలన అందరికంటే ఎక్కువగా స్త్రీలు దెబ్బతింటారు. ఆయా గ్రామాల నుంచి విసిరివేయబడుతూ, తమ సంబంధ బాంధవ్యాలను ముఖ్యంగా స్త్రీలు కోల్పోతారు. కష్టాన్ని వచ్చినప్పుడు వాటిని సమిష్టిగా ఎదుర్కొనే శక్తి కోల్పోతారు.

ఆదివాసీ స్త్రీలు ప్రధానంగా స్వయం పోషకులుగా ఉంటారు. వేసవి కాలంలో, సంవత్సరానికి మొత్తం ఉపయోగపడే ఏధంగా జీవనానికి అవసరమైన వంట చెరుకు, చింతపండు, వంట నూనెకు అవసరమైన ఇప్పగింజలు, ఆదాయాన్నిచ్చే తునికి ఆకును సేకరించడంలో ఆదివాసీ స్త్రీలు మాత్రమే నేర్చరి. ఆదివాసీ స్త్రీ - పురుషునితో సమానంగా తమ చేస్తున్నప్పటికి పితృస్వామ్య ఆధిపత్యం ఉన్న ఈ సమాజంలో తమ సంపాదనను స్వయంగా ఉపయోగించుకునే వీలుండడు. డబ్బును తన అవసరాలకు వినియోగించుకోవడానికి వీలులేని ఏధంగా పురుషుల ఆధిపత్యం ఉంది. అట్లాగే ఒక గ్రామంలో ఏ స్త్రీకి అయిన కష్టం వస్తే ఆ గ్రామ స్త్రీ ల నడుమ పరస్పర సహకారం ఉంటుంది. ప్రాజెక్టు నిర్మాణం వలన గ్రామంలోని స్త్రీల మధ్య పరస్పరం ఇచ్చిపుచ్చుకునే సంస్కృతికి విఫూతం కలుగుతుంది కనుక వ్యతిరేకిస్తున్నారు.

పోలవరం ప్రాజెక్టు ముప్పు ప్రాంతంలో స్త్రీ-పురుష సంబంధాలు ప్రభుత్వం చెల్లించే నష్టపరిహారం వల్ల దెబ్బతింటున్నాయి. కుటుంబానికి పెద్ద దిక్కులున పురుషుడు చేతికి డబ్బులు రావటంవలన ఆర్థిక అరాచ్యాలకు అలవాటుపడ్డాడు. ఆ డబ్బుతో తనకు అలవాటు అయిన పని తప్ప మరొక పని చేయలేదు. డబ్బు చేతిలో ఉంది కాబట్టి రకరకాల వ్యసనాలకు, విలాసాలకు అలవాటుపడ్డాడు. స్త్రీ ప్రశ్నించినా ప్రతిఫుటించినా వీటిద్వారా కుటుంబ హింసకు పొల్చడతాడు. జిరిగే హింస కుటుంబ హింసే అయిన దీనికి కారణం ప్రభుత్వం మాత్రమే.

కేంద్ర - రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు 1991లో GATT ఒప్పందం మీద సంతకం చేసినప్పటి నుండి ప్రపంచికరణలో భాగంగా అమెరికా సామ్రాజ్యవాదానికి గుత్త పెట్టుబడిదారులకు దేశ సంపదను దోచిపెట్టడంలో అన్ని రాజకియ పార్టీలు మరీ పోలీ పడుతున్నాయి. ఏ పార్టీ అధికారంలోకి వచ్చినా కూడా ఆ ప్రభుత్వంపెద్ద ఎత్తున ఆదివాసీ ప్రజలను నిర్వాసితులను చేయడానికి పూనుకుంది. అయితే విచిత్రం ఏమిటం ఆభివృద్ధి ముసుగులో ప్రజలను ఎంతో సమ్మించడానికి చూస్తున్నది.

కేంద్రంలోని మన్సోహన్సింగ్-చిదంబరం. అభివృద్ధి - వృద్ధి అంటే లెక్కల గారడి, అంకెల గారడీలో ప్రభుత్వాలు ప్రజలను నమ్మించడానికి ప్రయత్నం చేసినా ప్రజలు నమ్మడానికి సిద్ధంగా లేరు. ప్రభుత్వాలకు ఆదివాసీల మీద ప్రేమ ఉంటే ఆ ఆదివాసీలను అభివృద్ధి చేయడల్చుకుంటే, మొదట వాళ్ళు ఉన్న ప్రాంతాలను అభివృద్ధి చేయాలి. పారశాలలు నెలకొల్పాలి. అటవీ ఉత్సత్తులను ప్రోత్సహించే లక్ష్యంతో చిన్న చిన్న పరిశ్రమలు నెలకొల్పాలి. చేతివృత్తి పరిశ్రమలు నెలకొల్పాలి. అట్లా కాకుండా అధునాతన రోడ్లు టెలిఫోన్ టఱర్లు నెలకొల్పడం కాదు. ఈ ప్రాంతాల్లోని అటవి - ఖనిజ సంపదను దోచుకొని పోవడానికి వీలైన సమాచారానికి రోడ్లు, రవాణా సౌకర్యాలు కల్పించుకొని దోచుకుపోవడానికి చేస్తున్న కుట్టలను ఈ ప్రభుత్వాలు అభివృద్ధి అని చూపిస్తున్నాయి.

అభివృద్ధి పేరుతో సాగుతున్న ఈ యజ్ఞంలో సమిధలు ప్రజలు. వారిలో కొందరిని ప్రలోభపెట్టి ఈ బూటకపు అభివృద్ధిని వ్యతిరేకించే ప్రజా ఉద్యమాలను చీలుస్తున్నారు. ఆదివాసీలు భూమితో, కుటుంబంతో అక్కడి ప్రకృతితో ఉన్న సంబంధాన్ని వదులుకుంటే వారి జీవితంలో రాబోయే విధ్వంసాన్ని ఊహించుకొనె స్త్రీలు ఆ ప్రదేశాన్ని వదిలిపెట్టడానికి సిద్ధంగా లేరు. ఏ త్యాగానికైనా సిద్ధం అంటున్నారు. గత నిర్వాసితుల అనుభవాల దృష్ట్యా ప్రభుత్వాలు ఇచ్చిన హామీలు నెరవేర్చలేదని గ్రహించిన పురుషులతోపాటు - స్త్రీలు కూడా పెద్ద ఎత్తున పోలవరంకు వ్యతిరేకంగా జరుగుతున్న పోరాటంలో భాగంగా ప్రాజెక్టును వ్యతిరేకిస్తూ ధీశ్వరీలోని జంతుర్మంతర్వద్ద జరిగిన ధర్మాలో, అన్ని రాజకీయ పార్టీలను కలవడంలో కూడా స్త్రీలు తమ పొత్తును పోషించారు.

పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్మాణాన్ని స్త్రీలు ఎందుకు ఎక్కువగా వ్యతిరేకిస్తున్నారు అంటే నేను పోలవరం ప్రాజెక్టు మొదటి గ్రామాల నుంచి చివరి గ్రామాల వరకు తిరిగాము. ప్రాజెక్టు నిర్మాణం గురించి అక్కడి ప్రజలు మాట్లాడుతున్నదానిని బట్టి అక్కడి నుంచి వెళ్ళిపోవడానికి సిద్ధంగా లేరు. కానీ ఈ ఆదివాసీల గురించి ప్రభుత్వం ఏమంటుంది? ఈ ఆదివాసీలు అభివృద్ధి చెందవద్దా? వాళ్ళు ఇంకా అడవుల్లోనే ఉండాలా? వాళ్ళు బయటికి రావద్దా? వాళ్ళు నాగరికులు కావద్దా? అని మాట్లాడుతున్నారు. 35 సంపత్తురాలుగా భద్రాచలం శాసనసభకు ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్న (సి.పి.యం.) కమ్యూనిస్టు పార్టీ ఎమ్.ఎల్.జి.ఎ., ప్రస్తుత కాంగ్రెస్ ఎమ్.ఎల్.ఎ కావచ్చు, సామ్రాజ్యవాదులకు అనుకూలంగా వ్యవహరిస్తున్నా ఏ పార్ట్ మెంటరీ ప్రభుత్వాలయినా సరే ప్రజలకు న్యాయం చేయవ అనే విషయాన్ని ప్రజలు మరింత అర్థం చేసుకున్నారు. పోలవరం నిర్మాణం వలన మునిపోలీసున్న ప్రాంతం అంతా పచ్చని అందమైన కొండలతో అడవులతోపాటు జీవనది అయిన గోదావరి, చుట్టూ పంట పొలాలు, సారవంతమైన భూములు, కావలసినంత వంట చెరకు, ఆదాయాన్నిచేసే తునికి ఆకు, ఇప్ప గింజలు, చింతపండు, బంక, ఉనిసిరికాయలు మొంచి ఇంత సుసంపన్నమైన స్వయం సమ్మద్ది గ్రామాలను మొత్తంగా తీసివేయాలని చూస్తున్నారు. వాస్తవానికి పారిశ్రామిక అభివృద్ధి అంటే అదే ప్రాంతంలోని ఆదివాసీ నిరుద్యోగాలకు ఆ ప్రాంతంలో లభ్యమయ్యే తునికి ఆకు నిలువచేసే గిడ్డంగులను, బీడి పరిశ్రమలను నిర్మించవచ్చు కానీ అలా చేయరు.

ముఖ్యంగా ప్రాజెక్టు నిర్మాణం వల్లన అంధ్రప్రదేశ్‌లోని ఖమ్మం జిల్లాలోని 300 గ్రామాలు, మూడు లక్షల జనాభా నిర్వాసితులు అవుతారు. వీరంతా పట్టణ ప్రాంతాలకు, మైదాన ప్రాంతాలకు వలన వెళ్ళి అక్కడ అడ్డ కూలీలుగా ఏ రోజుకు ఆరోజు తిండి వెతుక్కునే స్థితికి నెట్లబడ్డున్నారు. ఈ అనిశ్చిత ప్రభావం పురుషులకంటే స్త్రీల్మీద ఉంటుంది. పితృస్నామ్య విలువలు ఉన్న ఈ సమాజంలో ఎలాంటి ఒడిదుడుకులు వచ్చినా, ఆటంకాలు వచ్చినా వాటి ప్రభావం ముందుగా స్త్రీలపై వడుతుంది.

బకప్పుడు గతంలో నిర్వాసిత్తుం అనేది ఘైదాన ప్రాంతంలో ఉండేది. ఇప్పుడు మాత్రము ప్రభుత్వాలు భూములు ఆక్రమించుకొని దళారీ సామ్రాజ్యవాదులకు కట్టబెట్టాలనుకోవటంలో ముఖ్యంగా ఆదివాసీ ప్రాంతాలను ఎంపిక చేశారు. అసలు పోలవరం ప్రాజెక్టు కానీ - పారిశ్రామిక వాడలుగానీ ఆదివాసీ ప్రాంతాలలోనే ఎందుకు కేంద్రీకరించబడి ఉన్నాయంటే ఈ ప్రాంతంలో ఆపారమైన ఖనిజ సంపద ఉంది. ఆదివాసీలు ముఖ్యంగా ఈస్ట్ ఇండియా కంపెనీ వచ్చినప్పటి నుండి ఇప్పటి వరకు ప్రభుత్వ విధానాలపై నిరంతరం పోరాదుతూనే ఉన్నారు. వాళ్ళ జీవన శైలిని దెబ్బతినే ప్రతి ప్రయత్నాన్ని వాళ్ళ ప్రాణాలను ఎదురుపెట్టి ప్రతిసారీ ఎదుర్కొనున్నారు. అడ్డకుంటున్న

ప్రతిసారీ కొత్త చట్టాలు-సంస్కరణలు చేసినట్లు కనిపిస్తుంది. ఈ క్రమంలోనే ప్రభుత్వం 1/70 చట్టం, పిసా చట్టం, అటవీ సంరక్షణ చట్టం మొగా వచ్చినవి. ఆదివాసీ ప్రాంతంలో భూములు అమ్మాలన్నా-కొనాలన్నా ఆదివాసేతరులకు అయిన, ప్రభుత్వానికి అయిన గ్రామ సభల అనుమతి తీసుకోవాలి అయితే ప్రభుత్వం ఈ నిబంధనలను పట్టించుకోలేదు. ప్రాజెక్టు నిర్మాణాన్ని వ్యతిరేకిస్తున్నందుకు ప్రజలను అరెస్ట్ చేస్తున్నారు. ప్రభుత్వ చట్టాలు ఆదివాసీ ప్రాంతాల మీద ఇంత హింస ఎందుకు ప్రయోగిస్తుండంటే, అక్కడి ఖనిజ సంపదను కాకినాడ నుండి విశాఖపట్టం వరకు నిర్మించే కారిడార్కు మళ్ళించడానికి మాత్రమే. ఇది కనిపించని వలసవాదం. ఇప్పుడు సామూజ్యవాదం అనేది కనపడకుండానే మొత్తం మనదేశాన్ని పారిశ్రామిక వాడలుగా తయారు చేయదల్చుతుంది. ఈ పారిశ్రామిక వాడల ద్వారా అవసరమైన ఉత్పత్తులను ఖనిజ సంపదలను, ముడి పదార్థాలను దోచుకొనిపోవడానికి అవకాశం ఇస్తుంది.

అయితే ఇంతగా ప్రభుత్వం చెబుతున్న అభివృద్ధి మంత్రాన్ని స్థీలు ఎందుకు అడ్డుకుంటున్నారంటే వారి జీవితానికి కావలసిన ప్రత్యామ్మాయు అభివృద్ధిని కోరుకుంటున్నారు. ఆదివాసీ స్థీలు కోరుకుంటున్న అభివృద్ధి దేశాన్ని తాకట్టపెట్టే సామూజ్యవాద కంపెనీలకు, కార్బోరేటు శక్తులకు సంపదలను దోచిపెట్టే అభివృద్ధి కాదు, తరతరాల తమ సహజ వనరులను ధ్వంసం చేయకుండా మరింత మెరుగు పర్మకుంటూ అభివృద్ధి సాధిద్దామనుకుంటున్నారు. ప్రజలను నిర్వాసితులను చేయడానికి స్థీ - పురుషుని ఐక్య కార్యాచరణతో కుడిన విశాల ప్రజారాశుల సహకారంతో మాత్రమే సాధ్యమవుతుంది.

- కానూరు శివకుమార్

రీసెర్చ్ స్టూలర్ (ఎకనామిక్స్)
కాకతీయ యూనివర్సిటీ, నెల: 9701321417

- బోనకుర్తి సోమేశ్వర్

పార్ట్‌ట్రేం ఫ్యాక్ట్యూన్, ఉస్కునియా యూనివర్సిటీ

దక్కన్ న్యాస్

ప్రాణహిత - చేవెళ్ళ ప్రాజెక్టుపై అంధ్రప్రదేశ్, మహారాష్ట్ర మధ్య ఒప్పందం

తెలంగాణలోని ఆదిలాబాద్, కరీంనగర్, నిజామాబాద్, మెదక్ నల్గొండ, రంగారెడ్డి, వరంగల్ జిల్లాలకు సాగునీరు, హైదరాబాద్ పట్టనానికి త్రాగునీరు అందించే ఈ ప్రాజెక్టు పూర్తిచేయటానికి అంధ్రప్రదేశ్, మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు 05.05.2012 శనివారం ఒప్పందం కుదుర్చుకున్నాయి. కేంద్ర జిలవనరుల శాఖా మంత్రి పవన్కుమార్ బస్వాల్ కార్యాలయం 'శ్రమశక్తి భవన్'లో మంత్రి సమక్షంలో రెండు రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రులు ఒప్పందంపై సంతకాలు చేశారు.

కాంగ్రెస్ చికిత్స

రాష్ట్రంలో కాంగ్రెస్ పార్టీకి చికిత్స చేసేందుకు అధిష్టానం దూతగా హైదరాబాద్కు వచ్చిన పార్టీ ప్రత్యేక ప్రతినిధి కేంద్రమంత్రి వయలార్ రవి.

ప్రముఖులను, పార్టీ నాయకత్వాన్ని, అనేక అంశాలపై ప్రశ్నించడం జరిగింది. తెలంగాణలో పార్టీ పరిస్థితి, దానిపై ఎలాంటి నిర్ణయం తీసుకోవాలి, సి.ఎం, పీఎసీ అధ్యక్షుల మధ్య విభేదాలు, మొగాఅంశాలపై వాస్తవ స్థితిగతుల్ని అధిష్టానానికి నివేదించటమే లక్ష్యంగా వయలార్ రవి పర్యాటన జరిగింది.

పోలవరం - తెలంగాణ ఉద్యమం

- సుజాత సూరెపల్లి

దేశం మొత్తంలోనే అతి పెద్ద విధ్వంసక ప్రాజెక్టు ఇందిరా సాగర్ ప్రాజెక్ట్. ఇదే పోలవరం డ్యూము. నిజనికి ఇది అంద్రా ప్రాంతానికి, అక్కడ ఉన్న ఒక వర్గానికి ఒక గొప్ప వరం. తెలంగాణకి, ఇక్కడి ఆదివాసులకు, వారి విలువైన భూములు, అటవీ సంపదకి మాత్రం ఒక శాపం. తెలంగాణా ఉద్యమ రాజకీయాలు హరాత్తుగా పోలవరం ప్రాజెక్టు చుట్టూ తీరుగుతున్నాయి. ఎన్నో కోట్ల పెట్టుబడులు, లాభాలు ఆర్థించి పెట్టే కల్పతరువులాగా పోలవరాన్ని తీర్చిదిద్దినారు నీమాంధ్ర పాలకులు, కాంట్రాక్టరులు, కంపెనీల అధివతులు. పోలవరాన్ని కేవలం ఒక నీటిపారుదల ప్రాజెక్టుగా మాత్రమే చూస్తే సరిపోదు. ఇక్కడ మునిగిపోతున్న ఆదివాసీలు, వారిపట్ల మన పాలకుల ధృక్షఫం, నాయకుల చిత్తశ్శది, రేపటి తెలంగాణలో మన బహుజన వైభాగికి కూడా దృష్టిలో పెట్టుకొని ఆలోచించాలి. ఈ పోలవరం ప్రాచీనమైన కోయ జాతికే ముప్పు కలిగించే ప్రాజెక్టు. కోండరెడ్లు కూడా ఉన్నారు. అంతేకాక ఈ మధ్య సల్వాజుడుం పైశాచికత్వానికి బాధితులైన ఘత్తీన్సిగ్ట్ నుంచి తలదాచుకోవడానకి వచ్చిన అనేక ఆదివాసులు కూడా దిక్కులేనివారవుతారు. పోలవరమంటే ఎక్కడో అడవిలో, కనీస వసతులు లేక, పెట్టుబడి కుట్టలకు వాటి రాజకీయాలకు తలొంచని ఆదివాసుల జీవితాలను కొల్లగాటే, దోషిందిదారుల దాహం తీర్చే పథకం. 1941లో ఈ ప్రాజెక్టు ఆలోచనలు మొదలైనా, 2004 రాజశేఖరరెడ్డి హయాంలో మాత్రమే ముందుకు కదిలింది. ఆయనగారి జలయజ్ఞం పేరుతో సాగిన బలియజ్ఞంలో ఇది తలమానికం. ఆయనకు తెలంగాణ ప్రజలన్నా, భూములన్నా, నీళ్ళన్నా వల్లమాలిన దాహం. అన్నో దోచి వారి ప్రాంతం వారికి, అనుయాయులకు పంచిపెట్టడం ఆనవాయితీ అయిపోయింది. ఎప్పుడు కూడా నాలుకలు లేని మన ప్రజా ప్రతినిధులు, పోలవరానికి కూడా గొర్రెల్లాగా తలూపారు. వాళ్ళకు దగ్గరుండి టిండర్లు ఇప్పిస్తున్నారు. ఒకళ్ళిద్దరు మాత్రం ఎప్పటిలాగానే, ముందు గొడవ చేయడం, ఆ తరువాత తమ వంతు లాభాలు చూసుకొని మౌనంగా ఉండడంతో కథ అక్కడికి ముగిసింది అనుకున్నారు. మొదలుపెట్టిన దగ్గర నుంచి ఒకడుగు ముందుకు, వెనుకకు నడుస్తూనే ఉంది పోలవరం. అపుడుడు ప్రజా సంఘాల వత్తింది పెరగడంతో కాస్త వెనక్కు తగ్గినట్టు అనిపించినా ఈ దుర్మార్గమైన ప్రాజెక్టు మాత్రం నిరాఫూటంగా సాగుతూనే ఉంది. కావాల్పిన కాంట్రాక్టరుల జేబులు నింపుతూనే ఉంది. ముఖ్యంగా మేము తెలంగాణా తెస్తాం. ఇస్తాం అనే నాయకులు సైతం ఈ ప్రాజెక్టును ఆపేందుకు ఎటువంటి ప్రయత్నం చేయడంలేదు అనేది వాస్తవం.

ఇప్పటి వరకు కట్టిన అన్ని ప్రాజెక్టులలో తెలంగాణ భూములను, నీళ్ళను అంధ్ర రాయలసీమకు అందించడమే చ్యేయంగా జరిగినయి అసలు ప్రాజెక్టు అంటేనే డబ్బు సంపాదించే అతి సులువైన మార్గం అయిపోయింది. ఎప్పుడు ఎలక్ట్రిక్సు వచ్చినా ప్రాజెక్టుల పేరు చెప్పి డబ్బు కేటాయించడం ఆ తరువాత అవి ఎప్పటికి పూర్తి కాకపోవడం మనకు తెలిసిన విషయమే. ఐతే గియితే అంద్రా ప్రాంతం వారి ప్రయోజనాల లభ్యకోసం మాత్రం ముందుకు సాగిన సంఘటనలు ఎన్నో చూసాం.

పోలవరం ప్రాజెక్టు ముంచుతున్నది కేవలం ఒక ప్రాంతం మాత్రమే కాదు. అంతకంటే ఎక్కువ, ఖమ్మం జిల్లా ఆదివాసీల, దళిత జీవితాలు, విలువైన భనిజ సంపద, పర్యావరణం, ఇవన్నీ మళ్ళీ పునర్నుంర్చించుకోలేనివి.

ఎన్నో సంఘలు, సంఘాలు, వ్యక్తులు ఈ ప్రాజెక్టు వల్ల లాభం కంటే నష్టమే ఎక్కువ ఉందని, కనీసం డిజెన్, ముంపు గ్రామాలు తగ్గించి చూడమని కూడా కోరారు. సుట్రిం కోర్టు అభ్యంతరాలు చెప్పింది కూడా. ఆదివాసి, అటవీ చట్టాలకు విరుద్ధం అని పరిశోధనలు, పిల్స్ చెపుతున్నాయి. పక్క రాష్ట్రాలు అయిన ఛత్రీస్ ఫుడ్, ఒడిశా వాళ్ళు అక్కడ కేవలం పదుల సంఖ్యలో మునుగుతున్న గ్రామాల కోసం అడ్డుపడుతున్నారు. కానీ, మన దగ్గర వందలాది గ్రామాలు ముంపుకు గురవుతున్న కూడా ఇక్కడ ఏ ఒక్క రాజకీయ పార్టీ ఉద్యమించక పోవడం చాలా దురదృష్టికరం. దీనిని బట్టి మన నాయకుల చిత్తశుద్ధి, ఇక్కడి ప్రజల పట్ల, పర్యావరణం, పట్ల వారికున్న ప్రేమ, అమాయకమైన ఆదివాసీల, బడుగు వర్గాల పట్ల చిన్నమాపు స్వప్తమవుతుంది. కొన్ని స్వచ్ఛంద సంఘలు, ఆదివాసి సంఘాలు స్థానికంగా ఉద్యమాలను లేవదీసి జరుగుతున్న నష్టాన్ని వివరించడానికి ప్రయత్నించాయి. కానీ ఈ గుడ్డి, చెవిటి ప్రభుత్వాలు దీనిని పట్టించుకొనే పరిస్థితిలో లేవు. చాలా విచిత్రమైన విషయం ఏమిటంటే, ఇంత పెద్ద ఎత్తున తెలంగాణ ఉద్యమం జరుగుతున్న కూడా పోలవరం పనులు ఆగకపోవడం!

పోలవరం ఎవరికోసం? నష్టం ఎంత? ఎంత ఖర్చు?

ఇది కేవలం తూర్పు, పశ్చిమ గోదావరి, ఇంకా కృష్ణ ప్రాంత వ్యవసాయ భూముల కొరకు అని ప్రాజెక్టులో రాసుకున్నారు. విశాఖపట్నం పట్టణ తాగునీటికి 960 మొగా వాట్ల కరెంట్ ఉత్పత్తి ఇంకొన్ని లాభాలు పేర్కొన్నారు. ముఖ్యంగా ఈ ప్రాజెక్టు ఒక తప్పులతడక, ఏదో హడావిడిగా కట్టడం పూర్తిచేసి, అందినంతా దోషుకొని, మిగిలింది కోస్టల్ కారిడార్ అనే పారిశ్రామికవాడకు నీటిని తరలించడం దీని వెనుక ఉన్న పథకంగా ఉద్యమకారులు భావిస్తున్నారు. 7.21 లక్షల ఎకరాలకి నీరు అందిస్తాం అని చెబుతున్నారు. నిజానికి రెండు పంటలు పండుతున్న కోస్టాంట్రికి ఈ ప్రాజెక్టు ద్వారా మూడో పంటకి నీరు వస్తుంది అనుకున్న కూడా మొత్తం ఇందులో 97,000 ఎకరాల పంట పొలాలు మునిగిపోనున్నాయి. పుష్టిరు, తాడిపూడి, చాగల్నాడు ఎత్తిశోతల ప్రాజెక్టుల ద్వారా 4.26 లక్షల ఎకరాలకి నీరు అందుతుంది. అంటే ప్రాజెక్టులో సగం భూమికి ప్రాజెక్టుల క్రింద నీరు ఇప్పటికే అందుతున్నది. 80 టిఎసిల నీళ్ళు కృష్ణ బేసిన్కి తరలింపు, 174 కీమీ పొడవు కుడి కాలువ, 181.53 ఎడమ కాలువ, మునిగి పోయేది ఖమ్మం జిల్లాలోని 276 గ్రామాలు, 300,000 లక్షల పైగా ప్రజలు, మూడు రాష్ట్రాల ఆదివాసీలు, ఛత్రీస్ ఫుడ్ లోని దంతేవాడ, కుంటల్లూక్, ఒడిశాలోని మల్కునగిరి ప్రాంతాలు. ఈ గ్రామాలన్ని శబరి, సీలేరు గోదావరి నదులతో ముడిపడిన కోయజూతి ప్రాంతం. దాదాపు 7,964 ఎకరాల అటవీ భూమి, అనేక రకాలైన వన్య ప్రాణాలు, వనమూలికలు అత్యంత విలువైన లేటరైట్, క్వార్ట్, గ్రాసైట్, బాక్టైట్ ఖనిజాలు, 360 చదరపు కిలోమీటర్ల పాపికొండ వన్యప్రాణి శాంక్షూరి. 412 వరకు చారిత్రిక, అతి ప్రాచీన స్థలాలు మునిగిపోతున్నాయి. ఇవి వివిధ ప్రాంతాలలోని ఆదివాసీల నమ్మకాలు, ఆచార వ్యవహారాలకు ప్రతీకలు. ముఖ్యంగా నదుల అనుసంధానం అనే వివాదాస్పదమైన ప్రయోగానికి నాంది పలికింది ఈ ద్వారం. దీని ప్రకారం ఇంటర్ బేసిన్ లింకేజ్, నీరు ఉన్న బేసిన్ నుంచి లేని బేసిన్కి నీళ్ళు ఇవ్వటం, అంటే గోదావరి నుంచి కృష్ణాకి నీటిని తరలించడం. 150 ఫీట్ల ఎత్తు ద్వారా కట్టడం మామూలు పనికాదు. కేవలం బ్యాక్ వాటర్లోనే వందల గ్రామాలు నష్టపోతాయి. ఈ ప్రాజెక్టు వల్ల పక్కనున్న ఒడిశా, ఛత్రీస్ ఫుడ్ రాష్ట్రాలతోని వివాదాల కారణం అయింది. అంధ్రప్రదేశ్ లెక్కల ప్రకారం 4 గ్రామాలు దంతేవాడ ఛత్రీస్ ఫుడ్లో, 8 గ్రామాలు ఒడిశాలో అని పేర్కొన్నారు. అయితే నిజానికి 23 గ్రామాలు ఛత్రీస్ గండ్లో, 10 గ్రామాలు ఒడిశాలో మునిగిపోనున్నాయని ఆయా రాష్ట్రాలవారు అభ్యంతరాలు తెలుపుతున్నారు. పై రాష్ట్రాల్లో ముంపు సమస్యను నివారించేందుకు మనవారు అతిపెద్ద గోడలు కడతామని వాగ్గానం చేశారు. అందుకు ఇరు రాష్ట్రాలవారు కూడా సుముఖంగా లేరు.

ఇంకా రాజ్యంగ ఉల్లంఘనలు లెక్కలేనన్ని ఉదాహరణకి 1/70 ఆదివాసి చట్టం, జీవో 68 నష్ట పరిహరం ప్రకారం 1980 కంటే ముందు నుండి ఇక్కడ ఆదివాసీల అధినంలో భూమి ఉండి ఉండాలి అని ఉంది. చాలావరకు

ఆదివాసీల భూములు అదివాసీతరుల చేతిలో ఉన్నాయి. ముఖ్యంగా లాభపడేది వారు మాత్రమే, అదికూడా అంధా ప్రాంతం ప్రజలు అధికం. ఇంకా పేసా పి.ఇ.ఎస్.ఎ. చట్టం ప్రకారం ఆదివాసీల భూముల గురించి, అభివృద్ధి పథకాలు వేసేముందు వారితోని చర్చించాలి. దానికి గ్రామ సభలు జరపాలి. 1980 అటవీ కన్సర్వేషన్ చట్టం 1986 పర్యావరణ రక్షణ చట్టాల ఉల్లంఘన జరుగుతుంది. 2006 అటవీ హక్కుల చట్టంలో ఏ ఆదివాసిని కూడా అడవి నుంచి కదిలించే హక్కు ఎవరికి లేదు. ఒకవేళ చేయాలంటే కూడా అనేక రకాలుగా చట్టాలతో ఉన్న అంశాలను పూర్తి చేయాలిగా ఉంటుంది. ఇప్పటివరకు కూడా ఇటువంటి ప్రయత్నాలు ఏవి జరగలేదు. ఇంక నిర్వాసితత్వాన్ని తగ్గించడానికి ఒక కమిటీ వేస్తామని ప్రభుత్వమే చెప్పింది. కాని ఆటువంటి కమిటీలు ఎక్కుడున్నాయో ఎవరికి తెలవదు. మొన్సుటికి మొన్సు 2009లో రివర్ వ్యాలీ హైద్రో ఎలక్ట్రిక్ ఎక్స్ప్రెస్ కమిటీ రెండు రాష్ట్రాలలో పబ్లిక్ హియరింగ్ జరపాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరింది. అదికూడా లెక్కలోకి తీసుకోలేదు ఈ సీమాంధ్ర ప్రభుత్వం.

ఖర్చుపరంగా చూస్తే దీనికి ముందుగా 8000 వేల కోట్లు అంచనా వ్యయం వేశారు. కాని ఇప్పుడు దానికి రెండింతలు పెంచేశారు. జాతీయ హోదా ఇస్తే ఇంకా మూడింతలు పెంచడానికి ఐనా పీలుంటుందని కాంట్రాక్టరులు ఆశగా కలలు కంటున్నారు. ఇప్పటికి పునరావాస పరిహారం ఇవ్వడము ఇంకా మొదలవనేలేదు. అంత డబ్బు లేదు అని తేల్చి చెప్పేశారు. కాంట్రాక్టరుల జేబులు నింపడానికి సరిపోలేదేమో. ఇప్పుడున్న ఆదివాసీలను కొత్త ప్రదేశానికి తరలించి పెడ్చాల్సి ఏరియా చట్టాలు వర్తింపచేయాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అంటున్నది.

ఇదికూడా నీటిమీద రాతల లాంటి వాగ్గానాలే. ఆదివాసీలకు సంబంధించిన చట్టాలు మార్చడానికి కేవలం ప్రెసిడెంట్‌కి మాత్రమే అధికారం ఉంటుంది. ఇది కాకుండా అదనంగా 25 శాతం పునరావాస ప్యాకేజ్ క్రింద చెల్లిస్తామని అమాయకులను నమ్మిస్తున్నారు. అన్ని రాజకీయ పార్టీలు సరైన నష్టపరిహారం అందివ్వాలని ప్రేమ వొలకబోస్తున్నాయి. అంటే కోయవాళ్ళు సమాధులకు అందమైన రంగులు పూయాలనే రికమండు చేస్తున్నాయి. అంతేతప్ప వీరిని ఎందుకు బలిస్తున్నారని ఎవరు అడగట్టేదు. ఇదీ వారి నిజాయాతీ. ప్రజాస్వామ్య స్వార్థి.

ఈ ప్రాజెక్టువల్ల లాభాల కంటే నష్టాలు ఎక్కువు. గోదవరిని తీసుకపోయి కృష్ణ బేసిన్‌లో కలపాలి. ప్రాంతాలను దోషకోవడం, ప్రజలను దోషకోవడం కాకుండా ఇప్పుడు ఏకంగా నడులకే ఎసరు! ఇన్ని అవకత్తవకలున్న ప్రాజెక్టువల్ల లాభపడేది సామాన్య ప్రజలు కాదు. మామూలు ప్రజలైనా కూడా ఎక్కడో వలసపోయి బతుకుతారేమో. కాని ఆదివాసీలను అడవుల నుండి వేరుచేస్తే వారిని మన చేతులారా మనం చంపినట్టే. లక్షల మంది తెలంగాణ ఆదివాసీల మెడమీద కత్తిపెట్టి, కొద్దిమంది బడా నాయకులు జేబులు నింపడానికి, గోదావరిని పీల్చి పిపి చేయడానికి జరుగుతున్న కుట్టలో తెలంగాణ నాయకత్వం ఎందుకు మౌనంగా ఉంటుంది అనేది ప్రశ్న. నిజానికి తెలంగాణకి ఒకే ఒక్క పార్టీ, నాయకుడు అని అందరూ చెప్పుతుంటారు. మరి ఆ పార్టీకి అందరికన్నా ఎక్కువు బాధ్యత ఉండాల్సిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది. కాని దీనికి విరుద్ధంగా పోలవరానికి టండర్లు వేసే వ్యక్తిగాని వ్యాపార సంబంధాలు పెట్టుకోవడం అందరిని బాధకు గురిచేస్తున్న విషయం. దీనికి ఆపార్టీ వారు వివరణకు ఇచ్చుకోవడమే కాకుండా, ప్రాజెక్టు ఆపదానికి పెద్దవెత్తున ఉద్యమాన్ని చేపట్టాలి అని ప్రజలు కోరుతున్నారు.

ఇతర పార్టీలవారి వైభాగిక మనకు ఎలాగు తెలుసు, వారేమంటారు అని ఇప్పుడు వాదనలు అనవసరం. పోలవరం కనుక నిజంగా కట్టవలసివస్తే ఇక్కడ తెలంగాణని ఆంధ్రాప్రాంతంకి అమ్మినట్టే, ఒక ప్రాంతం మొత్తం మునిగిపోతే, ఆదివాసీల బతుకులు ఆగమైతూ ఉంటే చూస్తూ ఊరుకొన్న ఏ పార్టీ అయినా, సంఘం అయినా తెలంగాణకు ద్రోహం చేస్తున్నట్టే. ఇందులో ఎటువంటి సందేహం లేదు. ఇప్పటి పోలవరం సమయ తెలంగాణాపైపు ఎవరో, అవతలవారికి అనుకూలం ఎవరో తేల్చి చెప్పే సందర్భం. ఈ పరీక్షలో గెలిచినవారే నిజమైన తెలంగాణ వాదులు., నిజమైన తెలంగాణ నాయకులు. పోలవరాన్ని అష్టుకుండాం! తెలంగాణాని రక్షించుకుండాం!

కందెన, నవంబర్ 2011

- సుజాత సూరెపల్లి

పోలవరం ప్రాజెక్టుని వ్యతిరేకిద్దాం

- ఆగమణి

నవంబర్ 26 27 తేదీలలో పోలవరం ప్రాజెక్టు వలన ముంపుకు గురయ్యే ప్రజలను కలిశాము. ఈ కార్బూక్టమంలో పోలవరం ప్రాజెక్టు వ్యతిరేక ఐక్య వేదిక, ఓయుజేఎసి సంఘాలు పాల్గొన్నాయి. ఓయుజేఎసిలో భాగమైన చైతన్య మహిళా సంఘం ప్రైదరాబాద్ జిల్లా కమిటీ నుండి నిర్మల, మంజుల, రాష్ట్ర కమిటీ నుండి మణి పాల్గొన్నారు. అక్కడ ప్రజలతో మాటల్లాడి తెలుసుకున్న విషయాలలోని సమాచారం సంక్లిష్టంగా వివరిస్తున్నాము.

25మందితో కూడిన బృందం కొల్లారు, తుమిలేరు, పేరంటాలపల్లి, పోచవరం, జీడికుప్ప, రేఖపల్లె గ్రామాలను సందర్శించింది. ఈ గ్రామాలు వి.ఆర్.పురం మండలానికి చెందినవి. పోచవరం, జీడికుప్ప గ్రామాలలో సమావేశం నిర్వహించాము. ఈ కార్బూక్టమంలో పాల్గొన్న వారందరికి అక్కడి ప్రజలు చాలా ధృఢంగా సమాధానాలు, వివరాలు ఇచ్చారు. ప్రాజెక్టు విషయంలో తమ అభిప్రాయాలను వెలిబుచ్చారు.

పోచవరంలో పెట్టిన సమావేశంలో 60 సంవత్సరాల కొండారెడ్డి మాటల్లాడుతూ “నేను 40 ఏండ్రునుండి ఇక్కడి భూమి సాగు చేసిన. ఏమీ లేనప్పుడు పండ్లు, దుంపలు తిన్నం. ఇప్పుడు పంటలేస్తుంటున్నం, ఏ ఒక్కరోజైనా, ఏ మంత్రి అయినా నువ్వేట్లున్నావ్? అని అడగలే. ఇప్పుడొచ్చి పొమ్మంటే ఎట్ల పోత? అన్నీ తయారు చేసున్నం, మంత్రి అయితే ఎవడికి మంత్రి అయితడు? నా మంచి చెడు చూడనోడు మంత్రేట్లయితడు? సచ్చినా, బతికినా నేను ఈడనే ఉంటా, ఆ గోదారమ్మలో కలిసిపోతా కానీ ఎక్కడికి పోసు” అంటూ యువతకు స్వార్థినిచ్చే విధంగా మాటల్లాడాడు. సీతమ్మ (50) మాటల్లాడుతూ “ఒక రూపాయి కూడా లేకుండా మేము ఇక్కడ బ్రైతకగలుగుతాం. వెదురు బొంగులు తెచ్చుకుని ఇంట్లు కట్టుకుంటాము. బొమ్మలు చేసి అమ్ముతాము. గోదావరి నీళ్ళు తెచ్చుకుంటాం. ఇప్పనూనె చేసుకుంటాం, కూరగాయలు లేకపోయినా అప్పటికప్పడు గోదావరిలో చేపలు పట్టుకుని వండుకుని తింటాం. కూరగాయలు కూడా పండించుకుంటాం. బయటికి వెళ్తే మాకు ఆధారమేది? ఇంత విశాలమైన స్థలం మాకు దొరుకుతుందా?” అంటూ ప్రభుత్వానికి ప్రశ్నలు వేసింది.

జీడికుప్పలో సావిత్రమ్మ(48) “ఇన్ని రోజులు చేయని సహాయం ఇప్పుడు చేస్తారా? మేము ప్రభుత్వాలను నమ్మం. మాకు కావలసినది ఉన్నది ఉన్నట్లు ఇప్పగలరా? మేము ఎక్కడికి కదలము, పోరాటం చేస్తం, ఇక్కడే చస్తం” అంటూ తమ పోరాట స్వార్థిని ఎలుగెత్తి చాటింది.

ఆదివాసీ ప్రజలకు స్వయం నిర్ణయహక్కు ఉండని ఐక్యరాజ్యసమితి ప్రకటించినప్పటికీ అమలుకు నోచుకోలేదు. ఇంకా ఎన్నో చట్టాలు వచ్చినప్పటికీ నీరుగారుస్తూ ప్రభుత్వం తన పని తన చేసుకుపోతుంది. ప్రభుత్వం నిర్మించతలపెట్టిన పోలవరం ప్రాజెక్టు వలన భద్రాచలం డివిజన్లోగల ఆదివాసీ ప్రాంతాలైన 350 గ్రామాలు ముంపుకు గురికానున్నాయి. మొత్తం 9 మండలాలలో 2 లక్షల వరకు ప్రజలు నిర్వాసితులవుతున్నారు. వేల ఎకరాల అటవీ భూములు మాయం కానున్నాయి. గోదావరి నదికి ఇరువైపుల తొమ్మిది మండలాల ఆదివాసీ ప్రజలు ప్రధానంగా ప్రకృతి సంపదపైననే ఆధారపడి తమ జీవనం సాగిస్తున్నారు. వీరిలో కోయ, కొండరెడ్లు ఉన్నారు. ఈ ప్రాజెక్టు వలన ఆదివాసీ ప్రాంతాలే కాకుండా గోదావరి లేని ఉత్తర తెలంగాణ జిల్లాలకు కూడా

మొనం జరుగుతుంది. ఇప్పటికే రెండు పంటలు పండిస్తున్న కృష్ణా, ఉభయగోదావరి జిల్లాలకు మూడో పంట కోసం ఈ నీటిని మళ్ళించాలని చూస్తున్నారు. ఈ ప్రాజెక్టు వలన వర్షాల కారణంగా నిండిన జలాలు పొంగి ఈ జిల్లాల ప్రజలు కూడా ముంపుకు గురవుతారు.

భద్రాచలం డివిజన్ ఆదివాసీ ప్రాంతం భారత రాజ్యాంగంలో 244(1)వ అధికరణ కింద గుర్తింపు పొందినది. ఐదవ శెడ్యూల్‌కి చెందినది. ఇక్కడ ప్రకృతి అందాలను సంపదను రక్షిస్తూ జీవుల్లో జీవులుగా, ప్రకృతితో పెనవేసుకుని కలగలని ఇక్కడి ఆదివాసులు జీవిస్తున్నారు. వారి జ్ఞానం, సంస్కృతి ఇక్కడినుండే ఆభివృద్ధి చెందింది. ఇలా మమేకమైన వారి జీవితాలను భిద్రం చేస్తు ప్రకృతి నుండి వేరు చేయాలని చూస్తుంది ప్రభుత్వం. ఈ ప్రాజెక్టు వలన ప్రకృతి సంపదే కాకుండా ఆదివాసీ ప్రజల జాతి ఉనికికి కూడా ప్రమాదం రాబోతున్నది. నగర జీవనంలోకి వచ్చి వారు బ్రితకలేమంటున్నారు. కనీసం డబ్బుల్ని ఎలా ఖర్చు చేయాలో, మిగులు ఎంతో వారికి తెలియదు....

అలాంటి వారికి ప్రభుత్వం డబ్బు ఎరవేస్తూ, అందులో 6 ఎకరాలు ఉన్న వారికి పునరావాస ప్యాకేజీ అంటూ వారిని విభజించి పొలిస్తున్నది. ఆదివాసీ ప్రాంతాలలో బయట ఇతర ప్రాంతాల నుండి వచ్చి స్థిరపడిన వారికి ప్యాకేజీలు ఇస్తూ ఆదివాసీలు ఆమోదం తెలిపారంటూ దుప్పుచారం చేస్తుంది. ఇప్పటివరకు కూడా గ్రామసభలు పెట్టి తీర్మానాలు చేయడం కానీ, ప్రజాభిప్రాయ సేకరణ లాంటివి చేయలేదు. కేవలం కొంతమందిని తన సాంత మందిని పెట్టుకొని నాటకీయ పరిణామాలతో రాజకీయం చేస్తుందని ఆదివాసీ ప్రజలు ఆవేదన వ్యక్తం చేస్తున్నారు.

అన్ని గ్రామాల ప్రజలు కూడా సరైన నాయకత్వాన్ని తయారు చేసుకుని, రాజకీయ పార్టీలను కలుపుకుని పోరాటం చేస్తామంటున్నారు. ప్రధాన నాయకత్వంగా రాజకీయ పార్టీలను పెట్టము మేమే ఉంటామంటున్నారు. గతంలో రాజకీయ నాయకులవారి నాయకత్వంలో వెళ్తే పోరాటాన్ని నీరుగార్చి అమ్ముడుపోయారు. ఈసారి అలా జరగనివ్వము, ప్రజా సంఘాలు, మేధావులు, పార్టీలు అందరిని కలుపుకుని మహోద్యమం చేపడతామన్నారు. విద్యావకాశాలను పోరాడి సాధించుకుని ఇప్పటిప్పుడే ఆభివృద్ధిలోకి వస్తున్న క్రమంలో, ప్రభుత్వం వారికి సౌకర్యాలు కల్పించాలిందిపోయి, చిన్న మాపు చూస్తూ వారిని లేకుండానే చేయ్యాలని చూస్తుంది.

ఇప్పటికే వారు పోరాడి సాధించుకున్న ఆశ్రమ పొరశాలల్లో, వసతి గృహశాలల్లో సరైన సౌకర్యాలు లేవు. వైద్య సౌకర్యం అనలే లేదు. జబ్బులు వస్తే మరణమే శరణ్యమవుతుమది. ఆస్పుత్రికి తీసుకొచ్చేలోపే మరణిస్తున్నారు. ఒకవైపు ఇలాంటి పరిస్థితి ఉంటే మరోవైపు ఏ క్షణంలో ఏం జరుగుతుందోనని బిక్కుబిక్కుఘంటూ కాలం వెళ్తేదీస్తున్నారు. ప్రభుత్వంపై దుమ్మెత్తిపోస్తున్నారు. ఆదివాసీ ప్రజల అంతానికి కంకణం కట్టుకున్న ప్రభుత్వ ఆలోచనని వ్యతిరేకిద్దాం. ఆదివాసీ ప్రజల న్యాయమైన డిమాండుకు మద్దతునిద్దాం. ఆదివాసీ ప్రజల జీవించే హక్కులోసం పోరాడుడాం. పోలవరం ప్రాజెక్టును అడ్డుకుండాం. వారికి అండగా నిలుద్దాం!

- ఆగమణి

మహిళామార్గం,

సెప్టెంబర్-డిసెంబర్ - 2011

తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ TRC ఆధ్వర్యంలో అతి త్వరలో దక్కన్ ల్యాండ్ (Deccan Land)

అను తెలుగు మాన ప్రతిక వెలువడుతుంది. కావున రచయితలు, పరిశోధకులు, వారి పరిశోధనలను, అనుభవాలను, అభిప్రాయాలను తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్కు పంపించగలరు.

- సంపాదక వర్గం

పోలవరం ప్రాజెక్టుపై పునరాలోచించాలి!

- మేరుగు రాజయ్య

చిన్న పిల్లలకు 'ప్రపంచమే ఒక కుటుంబం' అనే సూక్తిని బోధిస్తున్నాం. ప్రకృతిని మనం రక్షించుకుంటే ప్రకృతి మనలను రక్షించుతుందని పాలితులకు హితు చెపుతున్నాం. ప్రజలందరూ సమానమని రాజ్యంగంలోని 14వ అధికరణంలో పొందుపర్చుకున్నాం. నవీన విజ్ఞానంతో వ్యవసాయం, పశువుల అభివృద్ధికోసం కృషి చేయాలని, ప్రకృతిసిద్ధమైన వాతావరణాన్ని, అడవులు, చెరువులు, నదులు, వన్య మృగ జీవనాన్ని కాపాడడానికి, పెంపాందించడానికి, అలాగే జీవ జంతుజాలం పట్ల కనికరం, ప్రేమ చూపాలని, ప్రజలు జీవించడానికి, వారికి కావలసిన వసతులను పొందడానికి రాజ్యంగపరంగా రక్షణ కల్పించాలని ఆదేశికసూత్రాల ద్వారా హామీ ఇచ్చుకున్నాం.

గోదావరి నదిపై పోలవరం దగ్గర పదు వందల టి.ఎం.సి.ల భారీ నీటి సామర్థ్యంతో పోలవరం ప్రాజెక్టును రు. 17,340 కోట్ల వ్యయంతో నిర్మించబోతున్నారు. 80 టి.ఎం.సి.ల నీటిని కృష్ణా జిల్లాకు, 181.53 కిలోమీటర్ల పొడవుతో ఎదుపు కాలువ ద్వారా 150 టి.ఎం.సి.ల నీటిని విశాఖపట్టం, తూర్పు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలకు, వంద టిఎసిల నీటిని విశాఖపట్టం, తూర్పు, పశ్చిమ గోదావరి, కృష్ణా జిల్లాలలోని 540 గ్రామాలకు తాగునీరుకు అందించబోతున్నారు. అలాగే 960 మెగావాట్ల జలవిద్యుత్తు ఉత్పత్తి అవుతుందని కూడ చెబుతున్నారు.

తెలంగాణ భిమ్మం జిల్లాలోని వరరామచంద్రాపురం మండలంలో 45 గ్రామాలు, కూనవరం మండలంలో 48 గ్రామాలు, చిమతూరు మండలంలో 39 గ్రామాలు, బూర్గంపాడు మండలంలో 13 గ్రామాలు, ఆంధ్రా పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా పోలవరంలో 29 గ్రామాలు, తూర్పు గోదావరి జిల్లా దేవిపట్టంలో 42 గ్రామాలు, ఒడిషా, ఛత్రీన్ఫుడ్ రాష్ట్రాలలో కొన్ని గ్రామాలు ముంపుకు గురవుతాయని తెలుస్తోంది. సెంటర్ ఫర్ ఎకసమిక్ అండ్ సోఫ్ట్ స్టడీస్(నెన్స్) పరిశోధన ప్రకారం 276 గ్రామాలు ముంపుకు గురవుతాయని, రెండు లక్షల ముపై ఏడువేల మంది నిర్వాసితులవుతారని తెలుస్తుంది. వివిధ అధ్యయనాలు కూడా 94,357 ఎకరాల భూమి, 650 చదరపు కిలోమీటర్ల పెద్దుళ్ల ప్రాంత విస్తరణ, ఇందులో 7,964 ఎకరాల రిజర్వ్ అడవులు ముంపుకు గురవుతాయని తెలుపుతున్నాయి.

'పోలవరం ప్రాజెక్టు వద్దే వద్దు' అనే ప్రధాన డిమాండ్టో మానవ హక్కుల వేదిక, ఆదివాసీ దళిత సంఘాలు, తెలంగాణ ఐక్య కార్యాచరణ కమిటీ 2010 అక్టోబర్ 9, 10 తేదీలలో పోలవరం ముంపు గ్రామాలలో పొదయాత్రలు చేశాయి. ఛత్రీన్ఫుడ్, ఒడిషా రాష్ట్రాలలోని అభిలపక్షాలు కూడ పోలవరంను వ్యతిరేకిస్తున్నాయి. కుంట ఎంఎల్ఎ కొవ్వాసి లక్ష్మీ నేత్యుత్యంలో భారీ ర్యాలీలు, బహిరంగ సభలను నిర్వహించారు.

పంచభూతాల్లో ఒకటిన భూమి మీద లక్షల వేల సంవత్సరాలుగా ఏర్పడిన సారవంతమైన నేలలు, పర్వతాలు, అడవులు, జీవావరణాన్ని సృష్టించినట్లుగా, ప్రకృతి అందాలతో పచ్చదనంతో పోలవరం ముంపు గ్రామాలన్నీ సంతోషంగా ఉన్నాయి. నిరుపయోగమైన భూమి ఎక్కడ కనిపించదు. పంట పొలాల హద్దుల గట్ల వెంబడి లక్షల సంఖ్యలో తాటివనం దిక్కుచిగా కనిపిస్తాయి. రాళ్ళ, బీడు నేలలు కనిపించకుండా పచ్చని వృక్షాలతో, అడవులతో నిండిఉన్న పర్వతాలు, గుట్టలు, గట్ల కనిపిస్తాయి. గోదావరి, శబరి నదులు, వాగులు, ఒరైలు, పరీవాహక

ప్రాంతమంతా వరిపొలాలు, ప్రత్తి, పెరు, నువ్వు, మక్కజొన్సు, మిరపచేస్సు ఉన్నాయి. చింతచెట్లతో సహా అనేకమైన వృక్షాలు, బొపు మొక్కలు, కూరగాయ తోటలు కనిపిస్తాయి. గూన పెంక ఇండ్పులు, ఆర్.సి.బిల్లింగ్లు చాలా తక్కువగా ఉన్నాయి. తాటి కమ్ములతో కప్పబడిన ఇండ్పులు, గుడిసెలు ఎక్కువగా ఉన్నాయి. దాదాపు ప్రతి ఊరికి రోడ్డు సౌకర్యం ఉంది. అన్నింటికంటే ముఖ్యమైన వరం ఏమిటంబే వైరుతి రుతుపవనాల కాలంలో 1400 మిలీ మీటర్ల వర్షపాతం కురిసి కరెంట్, భూగర్భజల వినియోగం లేకుండ పంటలన్నీ వాన నీళ్ళతోనే పండుతాయి.

పోలవరంకు ఎగువన ఉన్న తెలంగాణ జిల్లాలకు ఇవ్వాల్సిన 680 టిఎంసిల నీటిని ఆంధ్రకు తరలించి జల దోషిడీకి పాల్పడుతున్నారని విమర్శలు వస్తున్నాయి. అలాగే నిర్మించే అవకాశం ఉన్న ఇచ్చంపల్లి ప్రాజెక్టు ఊసేలేదు. పి.వి.నరసింహరావు కంతనపల్లి సుజల స్రవంతి బ్యారేజీ నిర్మాణానికి 19 ఫిబ్రవరి 2009న శంకుస్థాపన చేసి చేతులు దులుపుకున్నారు. దుమ్ముగూడం ప్రాజెక్టు నిర్మాణం గురించి నాలుగు వందల యాభైకోట్ల రూపాయలు మొబిల్జేషన్ అడ్వెన్స్ ఇన్స్టిట్యూట్స్ కు ఖర్చు చేసి ఇంకా అధ్యయనం పేరుతో కాలయాపన చేస్తున్నారు. శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు దేవాదుల రెండవ దశ నిర్మాణాలు ఎక్కడ వేసిన గొంగళి ఆక్కడనే అనే చందంగా ఉన్నాయి. ఎల్లంపల్లి ప్రాజెక్టు నిర్మాణం పనులు నత్తవడకన కొనసాగుతున్నాయి. ఇంకా సింగూరు కాల్వు, కొమురం భీం, రాలివాగు, నిల్వాయ, నెట్టంపాడు, భీమా, ప్రాణహిత ప్రాజెక్టుల పనులు ముందుకు సాగడంలేదు. ఇలా తెలంగాణలోని పదమూడు ప్రాజెక్టులను పూర్తిచేయడానికి ప్రభుత్వం చెప్పిన లెక్కల ప్రకారంగానే రు. 3,450 కోట్లు అవసరం కాగా, ఇప్పటికి కనీసం రు. 2,850 కోట్లు కూడ వ్యయం చేయలేదు. నల్లగొండ జిల్లాలో 690 ఛోర్మై పీడిత గ్రామాలు ఉన్నాయి రాష్ట్ర మానవ హక్కుల కమిషన్ కూడ ఛోర్మై పీడిత గ్రామాల రక్కిత మంచినీటిని సరఫరా చేయాలని సూచించింది. తెలంగాణలో నీటి సమస్య ఇంత తీట్రంగా ఉంటే ఆంధ్ర పారిశ్రామికవేత్తలకు, బహుళజాతి కంపెనీలకు ఉపయోగపడే పోలవరం ప్రాజెక్టులపై పాలకులు ఎక్కువగా శ్రద్ధ చూపుతున్నారని తెలంగాణ వాదులు విచారం తెలుపుతున్నారు. మన్సోహన్సింగ్ ప్రధానమంత్రిగా అంధ్రకు ఇచ్చిన గొప్పవరం పోలవరం ప్రాజెక్టు అని, పోలవరం ప్రాజెక్టుకు జాతీయ హోదాను కల్పించడానికి చేస్తున్న ప్రయత్నాలను ప్రాణహిత ప్రాజెక్టుపై ఎందుకు చేయడంలేదని విమర్శలు వస్తున్నాయి.

అభివృద్ధి అంటే ప్రకృతి వనరులను, వృక్ష సంపదను, జంతు సంపదను నాశనం చేయడం కాదనీ, అలాగే ఒక వర్డు ప్రజల ఆదాయ అవకాశాలను పెంపుదల చేయడం కాదనీ డ్యాంల నిర్మాణంపై పరిశేలనకోసం ఏర్పాత్రిన అంతార్జాతీయ భారీ ప్రాజెక్టుల కమిషన్ తేల్చి చెప్పింది. ప్రపంచంలో 3600 పెద్ద డ్యాంలు ఉన్నాయనీ, అందులో 40 శాతం డ్యాంలు భారతదేశంలో ఉన్నాయని తెలిపినారు. 1990 వరకు నిర్మించిన వివిధ ప్రాజెక్టుల కింద రెండు కోట్ల పదమూడు లక్షలమంది ప్రజలు నిర్మాసితులైనారని తెలిపినారు. అపారాష్టన జల వనరులను ఒకచోట నిల్వ చేయడంవలన భూమిపై ఒత్తిడి పెరిగి భూకంపాలు సంభవించే అవకాశాలు కూడా ఉన్నాయని చెప్పారు. భారీ ప్రాజెక్టుల నిర్మాణంవలన పర్యావరణ పరిరక్షణకు విఫూతం కలుగుతుందని ప్రపంచ బ్యాంక్ నియమించిన మోర్సు కమిటీ తేల్చిచెప్పింది. అలాగే భారీ ప్రాజెక్టుల వలన ప్రజలకు కలిగే ప్రయోజనం కేవలం 10 శాతం మాత్రమేనని నొక్కి చెప్పారు. అది మన ఆహార పొరసరఫరాల శాఖ వారు చెప్పిన యేటా మొత్తం ఆహార పంటల నుండి 10 శాతం ధాన్యాలను ఎలుకలు మెక్కుతున్నాయన్న దానికి సమానమేనని గుర్తించాలి. సహజ వనరులను ప్రస్తుత స్థాయిలో వినయోగించుకుంటూ పోతే 2030 నాటికి ప్రజల అవసరాలు తీర్చడానికి రెండు భూమండలాలు కావలసి ఉంటుందని ప్రముఖ పర్యావరణ సంస్థ వరల్డ్ వైడ్ లివింగ్ ప్లానెట్ పేరుతో 2010 వార్ల్డ్ క నివేదికలో వెల్లడించారు.

కేంద్ర ప్రభుత్వం జంతువుల మీద చూపిన ఒకౌదార్యమును సామాన్య ప్రజల మీద చూపడం లేదు. చత్తీస్గఢ జల్స్యాయ్ గురి జిల్లాలో గూడ్స్ రైలు ధీకొని ఏడు వీనుగులు చనిపోయాయి. దానికి కేంద్ర పర్యావరణ శాఖ చలించిపోయి ఎనుగుల రక్షణ గురించి రైలు మార్గం వెంబడి 168 కిలోమీటర్ల పరిధిలో ముఖ్యకంచే నిర్మాణానికి,

వాచీటవర్ధ నిర్మానానికి ఏడు కోట్ల రూపాయల ప్రాకేజిని ప్రకటిమచింది. కాని ఇక్కడ పోలవరం ప్రాజెక్టు వలన 276 గ్రామాలు, రెండు లక్షల ముఖ్య ఏడువేల మంది నిర్వాసితులు, 650 చదరపు కిలోమీటర్ల పెద్దుల్లో ప్రాంత విస్తీర్ణంలో తొంబై నాలుగు వేల మూడు వందల యాభై ఏడు ఎకరాల భూమి, ఏడువేల తొమ్మిది వందల అరవై నాలుగు ఎకరాల రిజర్వ్ అడవులు ముంపుకు గురవుతున్నాయి. పర్యావరణవేత్తలు, మేధావులు, యావత్తు ప్రజానీకం, వివిధ అధ్యయనాలు పోలవరం ప్రాజెక్టును కట్టవద్దని కోరుతున్నాయి. రాష్ట్ర, కేంద్ర ప్రభుత్వాలు పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్మాణంపై పునరాలోచించి ప్రజా బాహుళ్యానికి, ప్రకృతికి నష్ట జరగని రీతిలోనిర్మించినట్లయితే మానవాళికి ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది.

(రచయిత సింగరేణి మైనర్స్ అండ్ ఇంజనీరింగ్ వర్కర్స్ యూనియన్ కార్యదర్శి)

- మేరుగు రాజయ్య

“పీక్షణం” డిసెంబర్ - 2010

సైమం!

- వేణు సంకోజు

భూములను సరే
మనుషులనే ఏకంగా ఎండబెట్టాలనెంచి
కొత్త ప్రాజెక్టులు -
ఎవనికి తెలియని మాయలు అర్థ శతాబ్దంనుండి!

ఒక పక్క తాడుదెంపుకుంటనె
తాపీగ కాకి లెక్కలు -
ఇప్పుడు మరింత ఎక్కువెంది ‘ముట్టిచ్చుకునే’ ఆట
ఎంతముట్టిందనే సంగతి విభజనకదా తేల్చేది!

ఇదిరుద్ది అదిరుద్ది తెలంగాణ సెత్తిన ఇప్పుడు
“అభిరుద్ది” -
అల్వంగాకపోతే -
ఆకలిసావులు సుతా ‘అభిరుద్దే’నా?

ప్రతివానికి సందైనట్టుందిప్పుడు
సకిలించినట్టు పళ్ళికిలించటానికి -
ఇదెన్నాళ్ళలే -
ఖిగుసుకుంటుస్నే పిడికిళ్ళు!

అమ్ముడుబోయిన నోళ్ళకు తాళాలుపడే ఘడియ
అమీతమి తేల్చుకునే సైమం రానేవొచ్చింది
ఎల్లమ్మ శిగమూగుడనేది ఆల్చేం!

గనులైనై - నదులైనై - భూములైనై
ఇగరోడ్లనుకుంట రింగురింగున బలాదూరు
దిరగవట్టిండ్రు
కొడనాలై సామెత మర్మినట్టుండ్రు!

- తెలంగాణ టైమ్స్, నవంబర్ - 2006

విధ్వంసకర పోలవరం అప్రజాస్వామికం

- కూనూరు శివకుమార్

ప్రస్తుతం రాష్ట్రంలో భారత రాజ్యంగ సార్వభౌమత్వ, ప్రజాస్వామ్య పాలనకు వ్యతిరేకంగా బహుళజాతి కంపెనీలకు కొముకాస్తున్న పాలక, ప్రతిపక్ష రాజకీయ పార్టీలు ప్రజలను ముంచి కోట్ల రూపాయలు అక్రమంగా సంపాదించే ప్రయత్నం ఒకటి ధృఢ నిశ్చయంతో కొనసాగిస్తున్నారు. మహోరాష్ట్రలోని పశ్చిమ కనుమలలోని త్రయంబకేశ్వరంలో పుట్టిన గోదావరి 1450 కి.మీ. ప్రవహిమచి సముద్రంలో చేరుతుంది. సరిగ్గా సముద్ర మట్టానికి 30 కి.మీ దిగువన పోలవరం దగ్గర గోదావరికి అడ్డంగా ఈ ప్రాజెక్టును నిర్మించడం ప్రభుత్వం యొక్క లక్ష్యం. ఒక రకంగా మన పూర్వీకులు తెల్లుహారి నుండి ఎన్నో పోరాటాలు, ప్రాణ త్యాగాలు చేసి స్నేచ్ఛ స్వాతంత్యాలు సంపాదిస్తే అదే స్నేచ్ఛ స్వాతంత్యాలను నేడు పాలకులు అదే తెల్లవారికి తాకట్టు పెడుతున్నారని చెప్పువచ్చు.

ఈ ప్రాజెక్టు వలన ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో 276 గ్రామాలు ఒరిస్సాలో 16 చత్తీస్‌గండ్లలో 14 గ్రామాలు, 2 లక్షల జనాభా గల ఆదివాసి, ఆదివాసేతరులు, 1.20లక్షల ఎకరాల సాగుభూమి ముంపునకు గురవుతుందని ప్రభుత్వం చెబుతుంది. కాని 1953 తరువాత58 సం॥లలో 53సార్లు వరదలు వచ్చినప్పటికి 1983, 1986, 1990, 2006లో వచ్చిన వరదలే ఎక్కువ నీటి మట్టంగా రికార్డు అయినది. 1986 ఆగష్టు 15న వచ్చిన 75.5 అడుగుల వరదను పరిశీలిస్తే భద్రాచలం, బూర్గంపాడు నియోజక వర్గాలలోని 14 మండలాలకు చెందిన 314 గ్రామాలు ముంపునకు గురై 23వేలమంది ప్రజలు నిర్వాసితులు అయినారు. 7గురు వ్యక్తులు 2,350 పశువులు వరదలలో కొట్టుకొనిపోయినవి. 16136 ఇండ్లు పూర్తిగా నేలమట్టం అయినవి, 13850 ఇండ్లు పొక్కికంగా దెబ్బతిన్నవి. రహదారులు, చెరువులు, చిన్నచిన్న బ్రిడ్జీలు కొట్టుకొనిపోయి రైతాంగానికి కూడా పంట నష్టం వాటిల్లి కోట్లాది రూపాయిల ఆస్తినష్టం జరిగినది. 1990లో 70.8 వచ్చిన వరదలలో 250 గ్రామాలు వరద ముంపునకు గురై 1,12,000ల మంది ప్రజలు నిర్వాసితులు అయినారు. 5443 ఇండ్లు పూర్తిగా, 13808 ఇండ్లు పొక్కికంగా దెబ్బతిన్నవి. రిమోట్ సెన్సింగ్ ఏజెన్సి 2006 ఆగష్టు 7వ తేదీన తీసిన ఉపగ్రహ ఛాయాచిత్రం(25-16-2006 ఈనాడు దినప్రతికలో ప్రచురితమైనది) ప్రకారం వరదల కారణంగా ఈ ఒకరోజే డ్యాం నిర్మాణం జరగక ముందే భద్రాచలం, కూనవరం, వరాహరామచంద్రాపురం, వేలేరుపాడు, దుమ్బుగూడెం, చింతారు, బూర్గంపాడు, పోలవరం, దేవిపట్టం, పురుషోత్తమపట్టం, కటూరుపల్లి మండలాలలో 369 గ్రామాలు నీటిలో మునిగిపోయినవి. ఇది కేవలం 28.50లక్షల క్యాసెక్కుల వరద సంభవిస్తేనే. డ్యాం కట్టకముందే ఈ పరిస్థితి ఉంటే గోదావరి నదికి అడ్డంగా డ్యాం నిర్మిస్తే ఎంత పెనుముప్పు ఉంటుందో అంచనా వేయవచ్చు. ప్రాజెక్టు నిర్మాణం జరిగితే సుమారు 800 గ్రామాలు 4 లక్షల జనాభ వరకు నిర్వాసితులు అవుతారనేది నిపుణుల అంచనా.

ఈ ప్రాజెక్టువలన ఆదిమ తెగలు తమ ఉనికి, సంస్కృతి, సాంప్రదాయాలు, సామూహిక జీవనం, ఆస్తిత్వం, ఆత్మగౌరవం, సమిష్టి జీవనం సర్వనాశనం అవుతుంది. 402 చారిత్రక కట్టడాలు, సుందరమైన పాపికొండలు, చిరుతపులులు, పెద్దపులులు, ఎలుగుబంట్లు, దుప్పులు, నక్కలు, జింకలు, కనుజలు, అడవి దున్నలు, సర్పాలు, అడవి కుక్కలు, తోడేళ్ళు, కుండేళ్ళు, కొండచిలువలు, విలువైన జీవరాశులు, జంతుజాలం నశిస్తుంది. విలువైన

వనమూలికలు, భద్రాచల రామాలయం, 44వేల రిజర్వ్ ఫారెస్ట్ నాశనం అవుతాయి. తూర్పు, పశ్చిమ గోదావరి, ఖమ్మం ఏజెసీలలో క్రీ॥పూ॥ 5000 సంగాల నాటి చారిత్రక ఆధారాలు, మౌళిక లక్ష్మణాలు, జీవన విధానం ఇక్కడ ఆదివాసీలకు ఉన్నదని స్వయం పురావస్తు శాఖ అధ్యయనాలు వెల్లడిస్తున్నాయి. 1984లో పురావస్తుశాఖ బృందం ఈ ప్రాంతాన్ని సందర్శించినపుడు పురాతనకాలంలో తయారు అయిన వివిధ రకాల వస్తువులు తదితర సామగ్రి లభించినవి. ఈ ప్రాంతంలోని మానవుని ఉనికి 1.5 ఏండ్ర పురాతనమైనదని, ఈ వస్తు సామగ్రి వలన తిరుగులేని విధంగా నిర్ధారణ అయినది. దిగువ సీలేరు వేపున ఉన్న లక్ష్మీపురం గ్రామము వద్ద చెక్కరాతి పనిముట్టు కూడా లభించినవి. ఇవికూడా పురాతన కాలంనాటివే అని పాత రాగియుగం కాలంలోనివని స్పష్టం చేసినారు. పోలవరం దగ్గర సింగన్సుపల్లి వద్ద కోయదొరల తొలినాటి అవశేషాలు కూడా కనుగొన్నారు. కొమరపరం దిబ్బవద్ద 14వ శతాబ్దానికి సంబంధించిన మధ్యయుగాలనాటి అవశేషాలు కూడా కనుగొన్నారు. ఇలాంటి చారిత్రక ఆధారాలు ఎన్నో పోలవరంతో జల సమాధి అయ్యే ప్రమాదం పొంచి ఉన్నది. అదే విధంగా 1927 నుండి 1973 వరకు మధ్య పెంచిన 107 హెక్టార్ల టేకు ప్లాంటేషను మునిగిపోతున్నది. పాపికొండలలోని మొనశ్శ పెంపక కేంద్రం మునిగిపోతుంది. ఈ అడవి హెక్టారుకు ప్రతి సాలుకు వంద క్యాబిక్ మీటర్ల వంట చెరకు, 20 క్యాబిక్ మీటర్ల కలపనిస్తుంది. కాకినాడ, పాల్వంచ, భద్రాచలం ఈ మూడు డివిజన్ల నుండి మునిగిపోయే అడవి 1664 క్యాబిక్ మీటర్ల వెదురు, 3,29,068 మొట్టనుల వంట చెరకు, 57,997 క్యాబిక్ మీటర్ల కలప తీయవచ్చు.

ఈప్రాజెక్టు క్రింద నిర్వాసితులు అయ్యే ఆదిమ తెగలకు ప్రభుత్వం స్పష్టం పరిహారం చెల్లించిన ప్రయోజనం లేని పరిస్థితి. ఎందుకంటే ఇప్పుడున్న లాభసమ్మేళను ఆదివాసి ప్రాంతాలకు న్యాయం చేయవు. ప్రభుత్వ సంస్థలు చెపుతున్నట్లు ఆదివాసిలకు భూమి నుండి వచ్చే ఆదాయం / పంట తక్కువ. అతని ఆహారం, ఉపాధి 50శాతం అడవి నుండి లభిస్తుంది. తునికి ఆకు, ఇప్పపువ్వు, కరక్కాయ, చింతపండు, వెదురు, వంట చెరకు, పుట్టుతేనె, చిల్లగింజలు, దుంపగడ్లు వాటితోనే జీవన విధానం ముడిపడి ఉన్నది. మైదానం ప్రాంతంలో పునరావాసం కల్పిస్తే సాంస్కృతిక జీవనం అంతరించిపోవడం భాయం. 64 యొండ్ర భారతంలో నాగరిక ప్రపంచం తెలియని గూడెంలు మైదాన ప్రాతంలో ఎంతవరకు నాణ్యమైన జీవనాన్ని గడువుతాయి అనేది స్పష్టం కావలసిఉన్నది. అనాది నుండి అడవి జంతువులతో ప్రకృతి సెలయేరులతో పశు, పక్కాదులతో గల సంబంధాన్ని విడదీయాలని దుర్మార్గపు చర్యకు పాల్వడటం ఎంతవరకు రాజ్యాన్ని? ప్రభుత్వము ఇచ్చే పరిహారంతో నాగరిక సమాజంతో పోటీ పడగలిగే సామర్థ్యం ఆదివాసీలకు అలవడుతుందా? నీటిని సైతం ద్రవ్యంగా చూసే మైదానంలో ఆదివాసిల బ్రితుకులు ఆగమ్యగోచరంగా మారటం అనేది నిర్విద్ధాంశమైనది.

పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్వాసితులకు ప్రభుత్వం స్పష్టపరిహారం ఇచ్చే మాట ప్రక్కకు పెడితే ఎప్పుడో పూర్తి అయిన శ్రీశైలం, నాగార్జునసాగర్, శ్రీరాంసాగర్, తాండవ ప్రాజెక్టు నిర్వాసితులకు ఇప్పటివరకు స్పష్టపరిహారం అందని దుస్థితి. 1981 సంగాలో పూర్తి అయిన శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు క్రింద 117 గ్రామాలు, 1,50,000 జనాభా, లక్ష ఎకరాల భూమి నీటిపాలైన పీరికి ఇప్పటి వరకు పరిహారం అందని పరిస్థితి. 1986 ఏప్రిల్ 15న తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం జి.ఎ.ఎసి.98ను విడుదల చేసి ముంపుకు గురైన ప్రాంతాలకు ఇంటికి ఒక ఉద్యోగము కల్పిస్తామని ప్రకటించినది. కానీ ఈ జి.ఎ.ఎసి పాలకులు వల్లకాబికి పంపించి కనీసం ఇంట్లు కూడా కట్టించలేదు. కనీసం పునరావాసం అందక చాలామంది ఆత్మహత్యలు చేసుకొన్నారు. ఈ నిర్వాసితుల పోరాటం ఇప్పటికీ కొనసాగుతుంది. నాగార్జున సాగర్ క్రింద నిర్వాసితులు అయిన లంబాడీలకు స్పష్టపరిహారం అందక తమ బిడ్డలను అమ్ముకొని జీవనం కొనసాగించే దౌర్ఘాగ్యపు స్థితిలో కొట్టుమిట్టాడుతున్నారు. తాండవ ప్రాజెక్టు నిర్వాసితులకు 30 యొండ్ర అయినా దిక్కు మొక్కులేదు. దీనినిబట్టి చూస్తే పోలవరం క్రింద మునిగే ఆదివాసీలకు కూడా పునరావాసం అనేది అందని ద్రాక్కగానే మిగులుతుంది.

వాస్తవంగా 1980 ఏప్రిల్ 2న ఆనాటి మధ్యప్రదేశ్ (ప్రస్తుత ఛత్రీస్థఫుడ్), ఒడిషా, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వాలు

ఈ ఒప్పందాన్ని కుదుర్చుకున్నాయి. అదేమిటంటే 36లక్షల కూడానెక్కుల నీటిని నిలువ చేసే విధంగా పోలవరం డ్యూం డిజైన్ చేశారు. ఈ ఒప్పందం జరిగి మూడు దశాబ్దాలు అయింది. తదనంతరం 2006 ఆగష్టులో ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం 36లక్షల కూడానెక్కులను కాస్త 50 లక్షల కూడానెక్కులుగా డ్యూం నిర్మాణం (స్పీల్వే)లో మార్పులు చేయడం జరిగింది. కానీ పెరిగే ముంపు ప్రాంతాల నిర్మాణాని, కోబ్రా అపరేషన్ రూల్స్‌గాని, 50 లక్షల కూడానెక్కులకు సరిపడ డిజైన్ గాని చేయలేదు. దీనిపై కేంద్రంగాని, రాష్ట్రంగాని చర్య తీసుకోలేదు.

36 కూడానెక్కుల సామర్థ్యం గల ఈ డ్యూం 50 లక్షల కూడానెక్కుల నీటిని ఆపగలదా? ఇటువంటి పరిస్థితులలో డ్యూం తెగదని గ్యారంటి ఉండా? అవినీతి, అక్రమాలలో అగ్రస్థానాన్ని దక్కించుకున్న మన పాలకులు ఇంత నాణ్యతతో ఈ డ్యూం నిర్మాణం చేయగలరు? పైగా అవినీతి అక్రమాలకు పాల్పడి నిర్మించిన కడెం వాగు (ఆదిలాబాద్), పాలెం వాగు(ఖమ్మం), గుండ్ర వాగు(వరంగల్) ప్రాజెక్టులు తెగిపోయిన సందర్భాలు తెలియనివి కావు. గత శతాబ్దిలో ప్రపంచ వ్యాప్తంగా 200ల డ్యూంలు కూలిపోయినవి. భారతదేశంలో దాదాపు 20 డ్యూంలు కూలిపోయినవి.

దురదృష్టవశాత్తు డ్యూం తెగితే పరిస్థితి ఏమిటంది చూస్తే పోలవరం విషయంలో మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, కేంద్ర జలవనరుల మంత్రిత్వ శాఖ ఆధ్వర్యంలో రూర్మిలో గల “జాతీయ నీటి వనరుల సంస్” ఇంజనీర్లచే అధ్యయనం చేయించింది. ఈ నిపుణులు 1999 జూన్‌లో సమర్పించిన నివేదిక ప్రకారం పోలవరం డ్యూం బద్దలైతే పది గంటల వ్యవధిలో రాజమండ్రి, కొవ్వురు ప్రాంతాలలో 50 లక్షల కూడానెక్కుల నీరు ఉంటుంది. వరద మట్టం 20 మీటర్లు ఉండి ప్రాంతాలన్నీ జల సమాధి అవుతాయని తెల్పింది. రూర్మి నిపుణులు ఉపయోగించిన కంప్యూటర్ మోడల్ అంచనాలను మరిన్ని ప్రాంతాలకు విస్తరించి అదనపు అంచనాలు వేయటం వలన డ్యూం బద్దలైన 10 నుంచి 11 గంటలలోపు వరదలు తఱకు, రావులపాలెం, మండపేటలను ముంచెత్తుతాయని, 14 గంాలలోపు అత్తిలిపేట, ద్రాక్షారామం ప్రాంతాలను 7 మీటర్ల స్టోయి వరదలతో ముంచుతుండని నిర్మాణం అయింది. దాదాపు కొల్లేరు సరస్సు నుంచి కోరంగి మధ్య ప్రాంతాలలో ఉన్న వందలాది పల్లెటూర్లతోపాటు భీమవరం, పాలకొల్లు, రాజీలు, మండపేట, రామచంద్రపురం, రాజమండ్రి అనేక పట్టణాలతోసహి 45 లక్షలమందిని జల సమాధికి గురి చేస్తుంది అని పేర్కొంది. ఇందులో 5 పట్టణాలు, 25 మండలాలు జలసమాధి అవుతాయి. అదీగాక సింగరేణి కాలరీన్ వారి అధ్యయనం ప్రకారం గోదావరి ఇరుప్రక్కల లభ్యమయ్యే భాస్వర్ రకమునకు చెందిన 250 టన్నుల గ్రాఫైట్ నిక్షేపాలు ఎగువ భాగంలో ఉన్నాయి. ఈ ప్రాజెక్టు వలన మునిగిపోయినప్పుడు ఈ గ్రాఫైట్ మట్టి/తెట్ట వల్ కొన్ని భౌతిక రసాయన చర్యలు చోటుచేసుకుంటాయి. అప్పుడు నీటిలో పెరిగే జీవరాసి బాగా దెబ్బతింటుంది. రాతిలో పగులు ఉన్న కొన్ని చోట్ల కొండచరియలు విరిగిపడే ప్రమాదం ఉన్నది. ఇతర ప్రాంతాలవలైన నీటి పారుదల సొకర్యము నీటికి సంబంధించిన వ్యాధులను పెంచే ప్రమాదం ఉన్నది. నీరు నిలువ ఉన్నందున అనేక వ్యాధులు ప్లైలెరియా (బోదకాలు), డయేరియా(సిళ్ళ, జిగట విరేచనాలు), జీర్ణకోశ సంబంధ వ్యాధులు ప్రభలుతాయి. రిజర్వాయరులో పెరిగే చేపలు, ఇతర జలచరాలను తినే పిట్లలు వగైరా అనేక ఉదర సంబంధిత వ్యాధులను వ్యాపించేయగల పరాన్న జీవులకు నెలవుతాయి. నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు పూర్తయిన తరువాత కృష్ణా డెల్టాలో పెరిగిన మురుగు సమస్య అందరికి తెలిసినదే. పోలవరం ప్రాజెక్టు వలన ఇప్పటి అంచనాల మేరకు కాలువల నిర్మాణం జరిగితే గోదావరి, కృష్ణా డెల్టాలలో సుమారు 3 లక్షల ఎకరాలలో తొలకరి వంట ఉండడు. ఎందుకంటే మురుగు సమస్య తీవ్రతరం అవుతుంది. ముఖ్యంగా పశ్చిమ గోదావరి డెల్టా నష్టపోతుంది. బుడమేరు వరద తీవ్రమవుతుంది. విజయవాడ పట్టణంనకు ప్రమాదం తప్పదు. పర్యావరణ సమతుల్యం దెబ్బతింటుంది. ప్రపంచ సగటు ఉపోస్టిగ్రతలు పెరగటం వలన వచ్చే మూడు నాలుగు దశాబ్దములలో సముద్రం నీటిమట్టం మూడు నాలుగు అడుగులు పెరగచ్చు అని శాస్త్రజ్ఞుల అంచనా. ఇదే జరుగుతే డెల్టాలో లోతట్లు భూములు ఉప్పునీటిలో మునిగిపోతాయి. మురుగు కాలువల్లో సముద్రపు నీరు ఎగతన్నటుంవలన ప్రమాదం తగ్గుతుంది. డెల్టాలో దుర్భర పరిస్థితులు ఏర్పడే ప్రమాదం ఉంది. అప్పుడు లక్ష్మాదిమంది ప్రజలకు పునరావాసం కల్పించే అవసరం ఏర్పడుతుంది.

3 లక్షలమందిని ముంచే ఈ ప్రాజెక్టు ఇప్పుడున్న పూడిక ప్రమాద తీవ్రతనుబట్టి ఎన్ని యొండ్లో నిరుపయోగం కాగలదో అంచనా కట్టలేదు. హిరాకుడ్ ప్రాజెక్టు వయస్సు 111 సంాలు అంచనావేసినారు. కానీ 45సంాలు మాత్రమే నిలబడుతుందని అధ్యయనాలు వెల్లడిస్తున్నాయి. గోదావరి బరాజ్ నుండి పోలవరం వరకు 6 నుండి 8 అడుగుల వరకు ఇసుక మేటలు ఏర్పడినాయి అని ప్రముఖ ఇంజనీర్ శ్రీరామకృష్ణయ్యగారు చెప్పారు. ఇదేవిధంగా పోలవరం ద్వాం కూడా ఇరుకైన పాపికొండలు దాచి ఇసుక మేటలు వేస్తే ఈ ఆనకట్ట గతి ఏమిటి?

ఈ ప్రాజెక్టు వలన ఇంతకు లాభపడేది ఎవరు? ఉన్నత వర్గాలా? అణగారిన వర్గాలా? రాజకీయ నాయకులా? అనేది పరిశీలిస్తే - దీనివలన 7.20 లక్షల ఎకరాలకు నీరందిస్తాం, 965 మెగావాట్లు విద్యుత్ ఉత్పత్తి అవుతుంది, 80 టి.యం.సి.ల నీటిని కృష్ణా డెల్టాకు తరలిస్తారు, 23 టి.యం.సి.ల నీటిని విశాఖ నగరానికి తరలిస్తారు. కానీ ప్రభుత్వం చేపేవి మొత్తం కాకి లెక్కలనే చప్పవచ్చు. ఎందుకంటే - ఇప్పటికే పోలవరం ప్రాజెక్టుతో సాగునీరు అందిస్తామని చెబుతున్న 7.20 లక్షల ఎకరాలకు ఏలేరు, తోడిగడ్డ ఎత్తిపోతల పథకం ద్వారా 5.20 లక్షల ఎకరాలకు సాగునీరు అందుతూనే ఉంది. కేవలం తాడిపూడి పుష్టురు ఆయకట్టు ద్వారానే 3.92 లక్షల ఎకరాలు తడుస్తుండగా, ఈ ప్రాజెక్టు వలన నష్టపోయేది 1.85 లక్షల ఎకరాలు (1.20 ఎకరాలు పోలవరం రిజర్వ్యాయర్, 35వేక ఎకరాలు కాలువ తవ్వకం, పారిశ్రామికీకరణ, పట్టణికరణ కోసం మరో 30 వేల ఎకరాలు) ఎక్కువ ఆయకట్టు, అధిక లెక్కలు చూపిస్తూ ప్రజల ధనాన్ని దుర్మినియోగం మాత్రం చేస్తున్నారనేది స్పష్టం. 965 మెగావాట్లు విద్యుత్ను అందించే ఈ ప్రాజెక్టు కేవలం కృష్ణా డెల్టాకు, సంపన్నులకు ముడోపంటకోసం కాకినాడ నుండి విశాఖపట్టం వరకు విస్తరించి ఉన్న పారిశ్రామిక కార్బార్డర్ కోసం నిర్మించబడుతుంది. ఇక్కడ ఈ ప్రాజెక్టు కట్టి నీటిని, విద్యుత్ను తీసుకెళ్ళి ప్రభుత్వం విశాఖలో బాక్సెట్ త్రవ్వి ఆదిమ తెగలను విచ్చిన్నం చేయాలని చూస్తుంది.

కోట్లరూపాయలు ఖర్చుపెట్టి ప్రజలను ముంచి ప్రజలకు ఉపయోగపడని ఈ ప్రాజెక్టు వెనుక ఆంతర్యమేమిటి? ఆదిలాబాద్ నుంచి ఖమ్మం వరకు ఆదివాసిలకు చుక్కనీరు లేక త్రాగటానికి అల్లాడుతుంటే, భూములు ఓడులుగా మారుతుంటే ఎక్కుడో ఉన్న విశాఖపట్టణానికి నీటిని ఎందుకు తరలిస్తున్నారు? అనేది చూస్తే - విశాఖలో ఏర్పాటు చేసే ప్రత్యేక పారిశ్రామికమండలి కోసం కేటాయించడానికి స్పష్టంగా చెప్పవచ్చు. పోలవరం పూర్తయితే తప్ప ఇక్కడికి నీరందే పరిస్థితి లేదు. సైషల్ ఎకనామిక్ జోన్సో పాటు ఫార్మాసిటీ, గంగవరం పోర్సు, మెగా కెమికల్ కాంప్లెక్స్, బ్రాండిక్స్, హెచ్పిసిఎల్ విస్తరణ, ఐటి ప్రాజెక్టులు ఈ విధంగా విశాఖ పారిశ్రామిక విస్తరణ అవుతుంది. వీటన్నింటికి నీరక్కడా అంటే పోలవరం నుండే రావాలి. అందుకే ఈ శక్తులన్నీ ప్రభుత్వం మీద ఒత్తిడి తెస్తున్నాయి. అదేవిధంగా కాకినాడ సముద్ర తీరంపై బహుళజాతి సంస్థల కన్సుపడింది. వివిధ పరిశ్రమల ఏర్పాటుకు సముద్ర మార్గంగుండా ఎగుమతులకు ఇక్కడి వాతావరణం అనుకూలంగా ఉండటంతో విచేశి సంస్థలు పెట్టుబడి పెట్టుడానికి ముందుకొస్తున్నాయి. ప్రత్యేక ఆర్థిక మండలి ఏర్పాటు వెనుక ప్రభుత్వపై ఈ కంపెనీలకు వత్తిడి ఉంది.

ఒకసారి భారతరాజ్యంగ నియమావళిని చూస్తే 5వ షెడ్యూల్లు 'సీ' క్లాజు(6) ప్రకారం ఒక షెడ్యూల్లు గ్రామ హోదాను తొలగించే అధికారం రాష్ట్రపతికి ఉంటుంది. కానీ పోలవరం వలన 276 గ్రామాలు మునుగుతాయని ప్రభుత్వం చెబితే అందులొ 274 షెడ్యూల్లు హోదా కల్గిన గ్రామాలు మునుగుతున్నవి. ప్రభుత్వమునకు ముంచే అధికారం ఎవరిచ్చారు? పంచాయితీరాజ్ 1998 ప్రకారం సెక్షన్ 4(1) ప్రకారం షెడ్యూల్లు ప్రాంతాలలో అభివృద్ధి ప్రాజెక్టుల కోసం భూమిని సేకరించడానికి ముందు గ్రామసభలను సంప్రదించాలి, అనుమతి పొందాలి, ప్రజాభిప్రాయ సేకరణ జరగాలి. అటవీ హక్కుల చట్టం 2006 (భారత పార్లమెంట్) ప్రకారం సెక్షన్ (5)(ఎ)(సి)(డి) క్లాజుల ప్రకారం - ఎ. అటవిపై జీవ వైవిధ్యంపై హక్కు బి. వన్యప్రాణులను కాపాడుకునే హక్కు సి. క్యాట్మెంట్ ఏరియా నీటి వనరులను కాపాడుకునే హక్కు డి. సహజ సంపద సాంస్కృతిక ప్రదేశాలను కాపాడుకునే సాముదాయక హక్కు కల్పించింది. 2006 జాతీయ గిరిజన ముసాయిదా చట్టం ప్రకారం 50వేల కంటే ఎక్కువ జనాభా నిర్వాసితులు అయితే ప్రాజెక్టు నిర్వాణం చేపట్టవద్దు. 1986, 1994, 1997, 2004 పర్యావరణ పరిరక్షణ చట్టం ప్రకారం

గిరిజనులకు, పేదలకు, పర్యావరణానికి హోని జరగకుండా శాస్త్రీయ అధ్యయనం జరగాలి. కాని ఇన్ని చట్టాలను ఉల్లంఘించి రాజ్యాంగ విరుద్ధంగా పాలకులు నేడు ఈ ప్రాజెక్టులను కట్టాలని చూస్తున్నారు. వ్యతిరేకించాల్సిన రాజకీయ పార్టీలు టెండర్లు మాకు దక్కలేదంటే మాకు దక్కలేదని కొట్టుకుంటున్నవి. అనఱు మన ప్రభుత్వ పాలన, రాజకీయ పార్టీల విధానాలు ఎటు పయనిస్తున్నవి? ప్రజాస్వామ్యంవైపా, అప్రజాస్వామ్యంవైపా అనేది స్పష్టం కావాలి. ఏది ఏమయినా వై.యస్.ఆర్. కాంగ్రెస్ అధినేత వై.యస్.జగన్ పోలవరం కోసం గతంలో చేసిన హరిత యాత్ర ఆదివాసిలను ముంచలేకపోయిన తండ్రి ఆశయాన్ని కొడుకు తీర్చడానికని వరించవచ్చు. యాత్రలో పోలవరం నిర్మాణం జరగకుంటే రాష్ట్రం ఎదారిగా మారుతుందని వ్యాఖ్యానించారు. ప్రస్తుతం 56 సంాలు పూర్తిచేసుకున్న అంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం పోలవరం లేకున్న ఎదారిగా ఎందుకు మారలేదు? అనేది ఆదివాసిల ప్రశ్న. జగన్ ఆదివాసి వేషధారణ ధరించి ఈ యాత్రలో ఫోజులు ఇవ్వటం జరిగింది. ఒక ప్రక్క ఆదివాసిలను ముంచుతూనే, ఆదివాసిల సంస్కృతిని, వేషధారణను ధరించడం తన కపటనీతికి నిదర్శనం. తూర్పుగోదావరి జిల్లా ఆర్తమూరులో సుమారు 320మంది జగన్ వర్గములు శ్రీరామ మాల ధరించి జగన్ యాత్రలో పాల్గొనటం జరిగినది. యాత్ర అనంతరం ఈ మాలలను భద్రాచలం శ్రీరామ సన్మిధిలో తీయటం జరిగినది. దేవుని ముసుగులో దేవుణ్ణి ముంచే సంస్కృతి బహుశ ప్రపంచంలో అంధ్రప్రదేశ్లో తప్ప ఎక్కడ చూడలేదని చెప్పవచ్చు. తెలుగుదేశం పార్టీ మాత్రం ఖచ్చితంగా కట్టవలసిందేనని డిమాండ్ చేస్తుంది, సి.పి.ఐ. పార్టీ ఒకప్రక్క పోలవరం ముంపు ప్రాంతాలలో ఆదివాసిల ఓట్లు దండుకుంటూ, రాజకీయ లబ్ధి పొందుతూ, ప్రజల్లో ముంచాలని చూస్తుంది. 2006 పోలవరంలో ఆదివాసి సంఘాలు నిర్వహించిన బహిరంగ సభలో తెలంగాణ రాష్ట్ర సమితి అధినేత కే.సి.ఆర్. పోలవరాన్ని ఖచ్చితంగా నిలిపివేయాలని మాట్లాడి, టెండర్లో వాటా దక్కేసరికి డిజైన్ మార్పులని పాట పాడుతున్నారు. నేడు ఆదివాసిలు పొందుత్వ ఎజెండా పరిగణించబడుతున్న హిందువుల ఆరాధ్య దైవం రామాలయం మునిగిపోతున్న - బి.జె.పి. కనీసం చీమక్కటినట్టయినా లేదు. సి.పి.యం., న్యాడెమ్యూక్రసి పార్టీలు తటస్థంగా వ్యవహారిస్తున్నాయి. తెలంగాణ ప్రాంతంలో ప్రజా సంఘాలు తప్ప ప్రధాన రాజకీయ పార్టీలు అయిన టి.కాంగ్రెస్, రాజకీయ జె.ఎ.సి.కాని మాట్లాడే పరిస్థితి లేదు. టి.టి.డి.పి. తెలంగాణ ఆదివాసిలతో సంబంధం లేనట్లు రెండుకండ్ల వంద్రబాబుకు తమ ఓటు అన్నట్లు వ్యవహారిస్తున్నవి. బహుళజాతి కంపెనీలు వేసే ఎంగిలి విస్తరి ఆకుల మెతుకులకు మన పాలకులు, రాజకీయ పార్టీలు అమ్ముడుపోయారనేది నిర్విదాంశము.

విప్రాంతానికి ఉపయోగపడని ఈ ప్రాజెక్టును వ్యతిరేకిస్తున్న తెలంగాణ ప్రాంత ప్రజాసంఘాలను, విద్యార్థి సంఘాలను, సీమాంధ్ర విద్యార్థి జెప్సి, లాయర్ల జెప్సిలు వ్యతిరేకిస్తున్నాయి. దీనిపై అధ్యయనాలు చేసి నిర్ధారించుకోవాలి. దేశ న్యాయవ్యవస్థను కాపాడాల్సిన లాయర్లు పోలవరాన్ని కట్టాలనటం న్యాయమా? దేశ భవిష్యత్తును కాపాడే విద్యార్థులు ఆదివాసిలను సమాధి చేయాలని చూడటం సమంజసమా? అనేది ఆత్మ విమర్శ చేసుకోవాలి. నీటి నుంచి చేపను వేరు చేస్తే ఎంత ప్రమాదమో అడవి నుండి ఆదివాసిలను వేరు చేస్తే కూడా అంతే ప్రమాదం అనేది గుర్తించాలి. ఈ ప్రాజెక్టును వ్యతిరేకిస్తూ చేసే పోరాటం న్యాయమైనది అందుకే ప్రజాస్వామికవాదులు, కవులు, కళాకారులు, రచయితలు, మేధావులు మద్దతు తెలపాలి. ఇది ప్రాంతీయ విభేదాలతో కూడుకున్నది కాదు. పేద ప్రజలను రక్కించే ఉద్యమం.

ఆదివాసి సంఘాలు ఏకమై తుడుం మోగించాలి. ఏజెస్టీలోని రాజకీయ పార్టీలను నిలదీయాలి. గిరిజనుల ఓట్లతో రిజర్వేషన్తో గెలిచిన యం.ఎల్.ఎ(19), యం.పి.(2)లు, 165జి.ఓ. ప్రకారం ఎన్నిక కాబడే గిరిజన సంక్షేప మంత్రి, “గిరిజన సలహో మండలిని” నిలదీయాలి. 22 నుంచి జరిగే అసెంబ్లీ సమావేశంలో ఈ అడ్వెజరీ కమిటీ పోలవరం నిలిపివేయాలని తీర్చానించాలి. మాట్లాడని పక్కంలో వీరిని కుల తప్ప క్రింద కుల బహిపురణ చేయాలి. ప్రజాసంఘాలు, సూత్రధారులు మాత్రమే పాత్ర నిర్వహించేది, ఉద్యమం చేసేది బాధిత ఆదివాసిలే అనేది గుర్తించాలి. వైజాం రాచరిక పాలనకు వ్యతిరేకంగా “జల్ జంగిల్ జమీన్” పోరాటంతో స్వతంత్య పోరాట

వీరుడు విటోరి కొమురంభీంకు విద్యును నేర్చిందు. సామాజిక స్టూడోస్ అందించి ఆయుధాలు ఏవిధంగా తయారు చేయాలో చెప్పిందు గాని ప్రత్యక్షంగా తిరుగుబాటులో పాల్గొనలేదు. మన్యంలో అల్లూరి సీతారామరాజు స్టోర్స్ పోరాటంలో ప్రధాన పాత్రధారులు గంటందొర, మల్లూదొర, రామన్నిపడుల లాంటి ఆదివాసి నాయకులే . అందుకే పోలవరాన్ని నిలిపివేయాలనే నిశాదం జల సమాధి అవుతున్న ఆదివాసి గుండెలో నుంచి రావాలి. ఈ విధమైనటువంటి పోరాటాన్ని అపటం ఏ ప్రభుత్వంవల్ల కాదు. లేదంటే సామ్రాజ్యవాద విష సంస్కృతికి ఆదివాసిలు చ్ఛిద్రంకాక తప్పదు.

- కూనూరు శివకుమార్, యం.ఎ.

కాకతీయ విశ్వ విద్యాలయం, మొబైల్: 9491202487

పోలవరం నిర్వాసితులతో మాట్లాడుతున్న ప్రజాప్రంట్ నాయకులు

STOP POLAVARAM

SAVE ADIVASI

జిల విద్యంసాన్ని అడ్డు కుండా!
ఆదివాసి సమాజాన్ని కాపాడుదా!

పోలవరం త్రాజెక్టు హైకోర్టుకి విక్షేపించాలి వేదిక

కరపత్రం

జై ఆదివాసీ!

జై భీం!!

జైజై తెలంగాణ!!!

ఆదివ జనజీవితాన్ని హరించే పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్మాణం రద్దుకై పోరాచుదాం!

పోలవరం రద్దుకై బస్సు యూతను విజయవంతం చేయండి.

తేదీ : అక్టోబరు 27, 28, 29 , 30 - 2011 ఓమూ నుండి పోలవరం వరకు

ప్రియమైన ప్రజలారా! ప్రజాస్వామిక వాదులారా!

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలోని పోలవరం మండలానికి 3 కి.మీ. దూరంలో గోదావరి ఒడ్డున నిర్మించే ఇందిరాసాగర్ (పోలవరం) ఖారి నీటి ప్రాజెక్టు సేమాంధ్ర ప్రాంతంలోని దోషించి భూస్వామ్య వ్యక్తులకు మరియు పారిశ్రామికాధిపతుల ప్రయోజనాలకొరకు పశ్చిమ, తూర్పు గోదావరి, ఖమ్మం, ఛత్రీన్ఫుడ్ మరియు ఒడిస్సా ప్రాంతంలో ఆదివాసీ ప్రజాసమూహాలు నివసించే 55,263 హెక్టార్ల భూ భాగంలోని 300 ఆదివాసీలు జీవించే ఏజన్సీ గ్రామాలు, 40,773 హెక్టార్ల రిజర్వు అటవీ భూములు, 400 చారిత్రక కట్టడాలు, సుందరమైన పాపికొండలు, సుమారుగా 3 లక్షల ఆదివాసీ, ఆదివాసీయేతర పేద ప్రజలు తాము పుట్టి పెరిగిన నేలపై గల మమకారాన్ని విడిచి పోవాల్సిన దుర్మార్గ స్థితిని సేమాంధ్ర పాలక దోషించి వర్ధాలు కుట్టపూరితంగా ఆదివాసీ ప్రజలపై కక్కగట్టి పోలవరం నిర్మాణానికి పూనుకుంటున్నది.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేపట్టిన విధి పథకాలద్వారా తక్కువ సమయంలో ఎక్కువ సంపాదించాలనే లక్ష్యంతో అభివృద్ధి ముసుగులో మైదాన ప్రాంతాలలోని వనరులను సాప్రాజ్యవాదులకు ప్రత్యేక ఆర్థిక మండళ్ళు (ఎన్.ఇ.జెడ్) సెఱ్జల పేరుతో కట్టబెట్టిన పాలక పక్కాలు నేడు ఆ పరిశ్రమాధిపతులకు అవసరమయ్య ముడి సరుకులకోసం ఆదివాసీ ప్రాంతాలలోని వనరులపై కన్స్యునేసిన పాలక వర్ధాలు పారిశ్రామికాధిపతులకు మోక్కం కోసం మైదాన ప్రాంత రైతుల నీటి సమస్య పరిష్కారం అవుతుందని నమ్మిస్తూ ఆ ప్రాంత ప్రజల మద్దతు కూడగట్టటకు కపట ప్రేమను ఒలకచోస్తున్నారు.

తరతరాలుగా అడవినే ఆధారం, ఆశ్రయంగా జీవితాన్ని కొనసాగిస్తున్న ఆదివాసీ ప్రజలను దురాక్రమణదారులుగా పేర్కొంటూ పర్యావరణ చట్టం పేరుతో వారిపై అక్రమ కేసులు నమోదు చేసిన ప్రభుత్వాలు అటవియేతర ప్రయోజనాల కోసం అటవీ భూములు అప్పగించకూడదు అని చట్టం చెబుతున్నప్పటికీ పెట్టబడిదారుల మెప్పుకోసం పర్యావరణ చట్టాలను ఉల్లంఘిస్తూ పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్మాణం కోసం అనుమతులు ఇవ్వడము దేశాన్ని పాలించే పాలకపార్టీలు ఎంతటి సాప్రాజ్యవాద నేవలో ఉన్నారో అర్థము చేసుకోవచ్చు.

రాజ్యాంగంలోని 5వ షెడ్యూల్డ్ (6)వ క్లాజూ ప్రకారం ఒక షెడ్యూల్డ్ గ్రామ హోదాను తొలగించే అధికారం రాష్ట్రపతికి ఉంటుంది. కానీ పోలవరం క్రింద ముంపునకు గురయ్యే 274 గ్రామాలు షెడ్యూల్డ్ హోదా కలిగియున్నవి. రాజ్యాంగ ఉల్లంఘనకు పాల్గొందే అర్థత ఈ ప్రభుత్వానికి ఎక్కడిది?

ఈ షెడ్యూల్డ్ గ్రామాలను సాధారణ పరిపాలన నుండి మినహాయించి ఏజన్సీ ప్రాంతమునకు 1996లో కేంద్ర ప్రభుత్వం 1998లో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆదివాసీ ప్రజలకు స్వయం పరిపాలన అందించే విధముగా ఏజన్సీ ప్రాంత విస్తరణ పంచాయితీరాజ్ చట్టం - 1998ని అమలుచేసింది. ఈ చట్టం 4(1) క్లాజూ ప్రకారం ఏజన్సీ

ప్రాంతంలోని వనరులపై పూర్తి అధికారము స్థానిక ప్రజలకే ఉంటుంది. ఈ ప్రాంతంలో చేపట్టబోయే అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు, వనరుల వెలికితీత పనులు చేయాలంటే గ్రామ సభల అనుమతి తప్పనిసరి. కానీ ఆదివాసీ గ్రామ సభలకు ఇచ్చిన అధికారాలు ప్రభుత్వం ఉండింఫిమచి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పోలవరం ప్రాజెక్టును నిర్మించవద్దు. ఆదివాసీలను ముంచే ప్రాజెక్టు నిర్మాణం రద్దు చేయాలని తీర్మానించిన నిర్వాసిత స్థానిక ప్రజలపై ప్రభుత్వం తన సాయంత్రం బలగాల ద్వారా నిర్మించండి కొనసాగిస్తూ ముంపు ప్రాంత ప్రజలపై దాడులకు పాల్పడుతూ భయభ్రాంతులకు గురిచేస్తున్నది.

నిర్వాసిత ప్రజల అభిప్రాయాలకు విలువ ఇవ్వకుండా వారిపై లారీచార్జీ చేసి నిర్వాసిత ప్రజలు ప్రాజెక్టు నిర్మాణానికి సుముఖంగా ఉన్నారని పర్యావరణశాఖకి తప్పుడు నివేదికలు పంపి అనుమతులు పొంది, రాష్ట్రంలో పోలవరం టెండర్లు మొదలై “స్వా” సంస్థ దక్కించుకోవడంతో పోలవరం టెండర్లు తమ బినామీ సంస్థలకు దక్కులేదనే మనో వేదనతో మాట్లాడుతున్నారు. కానీ ఆదిమజాతిని విచ్చిన్నం చేయున్న పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్మాణం రద్దుచేయాలని ఏ ఒక్క పార్టీ కూడా ఆదివాసీల పక్కాన కనీసం మాట్లాడటంలేదు.

పోలవరం ప్రాజెక్టుద్వారా ఆదివాసీ ప్రజల ఉనికి, సంస్కృతి, సాంప్రదాయాలు, సామూహిక జీవనం, అస్త్రాలు, అత్మగొరవం, సమాష్టి జీవనం, వారి సాంప్రదాయాలు సర్వసాశనం అవుతాయి. కాబట్టి ఆదివాసీ ప్రజలు చేపట్టిన “చలో డిలీ” కార్యక్రమానికి మద్దతుగా చేపట్టిన “పోలవరం బస్సుయాత్ర”ను విజయవంతం చేయాలని కోరుతున్నాము.

సామాజికోద్యమాభివందనాలతో...

- ఆదివాసీ విద్యార్థి సంఘం (ఎవ్వియు)

రాష్ట్రకమిటీ

ప్రచురణ కర్తలు: సున్న రమేష్, అధ్యక్షులు, దబ్బగట్ల సుమన్, కార్యదర్శి, సెల్ : 9440762931

పోలవరం ప్రాజెక్టు వద్దే వద్ద

- మహేష్, టీవివి

ఒక ప్రాజెక్టు నిర్మాణం చేయడం ద్వారా భారత మూలవాసులైన ఆదివాసీల గ్రామాలు (దాదాపు 250) మునిగిపోయి ఆ గ్రామాల ప్రజలు అడవి నుండి వేరుచేయబడుతున్నప్పటికీ ఏమాత్రం పట్టించుకోకుండా తమ పని తాము చేసుకుపోతున్న రాష్ట్రప్రభుత్వం తీరును పరిశీలిస్తే ఈ ప్రాజెక్టు నిర్మాణం వెనుక బహుళజాతి కంపెనీల హస్తం ఉన్నట్లు అనిపిస్తుంది. పూర్తిగా అడవిలో నిర్మాణం చేసున్న పోలవరం ప్రాజెక్టు, దాని ద్వారా అనివార్యంగా ఆదివాసులు అడవిని భాశీ చేయాలిన పరిస్థితిని కల్పించింది ఈ ప్రభుత్వం. ఈ చర్యద్వారా సామూజ్యవాద దేశాల కంపెనీలో ఒప్పందంలో భాగంగా అడవి నుండి ఆదివాసులను భాశీ చేయించి అడవిలో ఉన్న 12 రకాల భూగర్జు భనిజ నీక్కేపాలను తవ్వుకుపోవడంలో భాగంగానే తీవ్ర ప్రజల వ్యతిరేక మధ్య ఇలాంటి నిర్మాణం చేయడం జరుగుతుంది.

కరపత్రం

10 నవంబర్ 2011న

ఆదివాసులను జలసమాధి చేసే విధ్వంసకర పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్మాణాన్ని అడ్డకోవడానికి ఘలో ధిల్లీ

ట్రియమైన ఆదివాసీ ప్రజలారా!

గోదావరి, శబరి నదుల పరీవాహక ప్రాంతంలో కొన్ని వందల సంవత్సరాలుగా తాత, ముత్తాతల కాలం నుండి మనం అడవిని నమ్ముకొని బతుకుతున్నాము. ఇక్కడ ఉండే ప్రతీ ఒక్కరూ ఈ ప్రాంతంతో తల్లిచిడ్డలకు ఉండే సంబంధాన్ని కలిగి ఉన్నారనేది నిజం. అడవి, ప్రకృతి, సహజవనరులతో ఆదివాసులు పెనవేసుకున్న అనుబంధాన్ని ఒక్కమాటతో చెప్పలేము.

ఆదివాసులు అడవి, భూమి, శబరి, గోదావరి నదులు, రమణీయమైన ప్రకృతి ఇచ్చిన పాపికాండలు, సారవంతమైన నల్లలేగడి భూములు, అటవీ వనరులు, మన పెద్దల జ్ఞాపకాలు, వీటితోపాటు ప్రత్యేకమైన ఆచార సంప్రదాయ జీవన విధానం కలిగి ఉన్న మన ప్రాంతాన్ని, అభివృద్ధి పేరిట నిర్మించనున్న “పోలవరం ప్రాజెక్టు” ముంచేస్తుంది. సర్వస్ఫుం కోల్పోతున్నామనే విషయం తెలియగానే గుండెనిండా భారంతో ఉనికిని కాపాడుకోవడంకోసం ప్రభుత్వంతో తాడోపేడో తేల్పుకోవాలని గత 6 సంాలుగా ఆదివాసులందరూ ఉమ్మెత్తున ఉద్యమించి, వివిధ రకాలుగా మన వ్యతిరేకతను తెలియజేసాము. దిగ్భంధాలు, నిర్భంధాలు, అడ్డగించడాలు, మన సంప్రదాయ ఆయుధాలైన విల్లంబులు ఎక్కుపెట్టి రోడ్డెక్కినాము. భారీ బహిరంగ సభల ద్వారా ప్రభుత్వాలు మనల్ని ముంచి, మరికొండరిని అభివృద్ధి చేయడాన్ని, ముగ్గురు నలుగులు కాంట్రాక్టర్లకు వేలకోట్ల లాభాల్ని పంచడాన్ని ప్రశ్నించాము. కొందరి అభివృద్ధి అభివృద్ధిగా ఎందుకు కనబడుతుందని నిలదీసాము. కానీ మన వాదన, వేదన, రోదనలు, ఆరాటాలు, పోరాటాలు అరణ్యానికి పరిమితమైనాయి.

ఆదివాసులు సాగించిన ఉద్యమం గురించి ప్రచారం లేదు. పట్టింపు లేదు. కనీసం చర్చకూడా లేదు. ఈ దేశంలో కానీ, మన రాష్ట్రంలో కానీ చిన్న చిన్న పరిశ్రమలు, ప్రాజెక్టుల కారణంగా నష్టపోతున్న ప్రజలగురించి దేశవ్యాప్తంగా చర్చలు జరుగుతున్నాయి. కానీ దురదుష్టం ఏమిటంటే పోలవరం ప్రాజెక్టు వలన సుమారు 3 లక్షలకుపైగా ప్రజలు, 300 గ్రామాలు, 400 దేవాలయాలు, అపార కనిజసంపద, వేలాది ఎకరాల రిజర్వ్ ఫారెస్టు, వన్యప్రాణులు, రాజ్యాంగం కల్పించిన సర్వహక్కులు మొత్తంగా 600 చ.క.మీ. విస్తరం విధ్వంసానికి గురవుతుంటే కనీసచర్చ రాష్ట్రస్థాయిలోనైనా జరగడంలేదు. అందుకు కారణం నష్టపోతున్నది ఆదివాసీ ప్రజలనే భావనే!...

ఇప్పటివరకూ ఎవరికి వారుగా పోలవరం ప్రాజెక్టుకు వ్యతిరేకంగా ఉద్యమించినాము కానీ ప్రభుత్వం నిమ్మకు నీరెత్తినట్టుగా వ్యవహారిస్తున్న తీరును అనుభవంగా తీసుకొని, దుర్భాగ్యపు విధ్వంసకర ప్రాజెక్టును అడ్డకోవడానికి ఐక్యంగా ఉద్యమించాలని ఆదివాసీ సంఘాలు, ప్రజా సంఘాలు, స్వచ్ఛంద సంఘాలు కలిసి ఉమ్మడిగా పోలవరం ప్రాజెక్టుకు వ్యతిరేకంగా ఐక్యపోరాట వేదికను ఏర్పాటు చేసి, ప్రజలతో అనేక సమావేశాలు జరపడం, మెమురాండంలు సమర్పించడం, భద్రాచలంలో అంధ్రప్రదేశ్, ఒడిసా, ఛత్తీస్గఢ రాష్ట్రాల బాధిత ప్రజలతో 2 రోజుల సదస్సు జరుపుకోవడం, హైదరాబాద్లో రౌండ్ టేబుల్ సమావేశాలు నిర్వహించడం లాంటి కార్యక్రమాల ద్వారా అనేకమంది

మేధావులు, నిపుణులు, ప్రజా ప్రతినిధులు, రాజకీయవేత్తల, సామాజికవేత్తల సంఘీభావాన్ని, సహకారాన్ని సమకూర్చుకుని, ఉద్యమాన్ని ఉధృతంగా కొనసాగించే క్రమంలో భాగంగా నవంబర్ 10, 2011నాడు “ఛలోఫిల్లీ” కార్యక్రమాన్ని చేపట్టింది.

ఇప్పటివరకూ మనం పోలవరం ప్రాజెక్టుకు వ్యతిరేకంగా ఎన్ని పోరాటాలు చేసినా ప్రభుత్వం స్వందించలేదు. అందుకే మన పోరాటాల్ని “ఫిల్లీ”పైకి ఎక్కుపెట్టి ప్రాజెక్టును నిలిపివేయించేలా ఉద్యమరూపాల్ని ఎంచుకోవడమే మన ముందున్న తక్షణ కర్తవ్యం.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అక్రమంగా, దుర్మార్గంగా నిర్మించాలనుకునే పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్మాణం జరిగితే ఆదివాసుల కొరకు నిర్దేశించిన రాజ్యాంగంలోని 244(1) అధికరణ క్రింద పొందిన రక పెద్దులు ప్రాంతం స్వభావమే కోల్పోతుంది, 73వ రాజ్యాంగ సవరణ ద్వారా వచ్చిన 1996 పెనా చట్టం కల్పించిన ఆదివాసుల కనీస హక్కులు, గ్రామసభకున్న అధికారాలన్ని కాలరాయబడతాయి, అటవీహక్కుల గుర్తింపు చట్టం 2006 ఆదివాసులకిచ్చిన సాంప్రదాయ వారసత్వపు హక్కులకు, మన అస్తిత్వాలకు ప్రమాదం ఏర్పడుతుంది. ఆదివాసుల ఉనికిని కాపాడే చట్టాలిన్న ఉల్లంఖించబడి, మన సంస్కృతి, సంప్రదాయ, ఆచారాలన్ని కోల్పోయి ఆదివాసి జాతే అంతమయ్యే పరిస్థితి నెలకొంటుంది, భవిష్యత్తులో భద్రాచలంలో ఉన్న శ్రీరాముడ్ని పడవలపై వెళ్లి దర్శించుకునే రోజులు దాపరిస్తాయి, ప్రాజెక్టు నిర్మాణం జరిగితే ఆదివాసులతో పాటు గిరిజనేతరులు, శ్రీరాముడు కూడా బాధితుడే అవుతాడు.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆదివాసీలను అంతం చేయడానికి చేస్తున్న ఈ కుటులను భరించడానికి, ఇప్పటికే అభివృద్ధి చెందిన ప్రాంత ప్రజలకోసం త్యాగాలు చేయడానికి మేము సిద్ధంగా లేమని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి మనం స్పష్టం చేయాలన్ని ఉంది. కాబట్టి ఆదివాసీ జాతి అంతానికి జరుగుతున్నపోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్మాణాన్ని నిలిపివేయించేందుకూ, అలాగే అభివృద్ధి నమూనాల (డెవలవ్మెంట్ మోడల్స్)పై దేశవ్యాప్తంగా చర్చ జరిగేటటుల డిలీలో మేధావులు, సామాజికవేత్తలు, రాజకీయవేత్తలు, ఆదివాసీ ఆత్మబంధువుల సంఘీభావాన్ని మద్దతునూ సమకూర్చుకొనడానికి, ఆదివాస, ఆదివాసేరులందరూ 10, నవంబర్ 2011న డిలీకి తరలిరావాలని పిలుపునిస్తున్నాము.

డిమాండ్స్:

- . పోలవరం ప్రాజెక్టును వెంటనే నిలిపివేయాలి
- . రాజ్యాంగం ఆదివాసులకు కల్పించిన చట్టాలను పరిరక్షించాలి

పోలవరం ప్రాజెక్టు వ్యతిరేక ఐక్య పోరాట వేదిక

భాగస్వామ్య సంఘాలు

(తుడుండెబ్బ), ఆదివాసీ సేన, ఆదివాసీ నాయక పోడు సేవా సంఘం, ఆదివాసీ ఐక్యవేదిక, ఆదివాసీ రక్షణ సమితి, ఆదివాసీ కొండరెడ్డ సంఘం, నాటవాన్ సంఘం, ఆదివాసీ ఎంప్లాయిస్ వెల్ఫీర్ అండ్ కల్పరల్ అసోషియేషన్, మానవహక్కుల వేదిక, ప్రజా సంఘాల వేదిక, తెలంగాణ ప్రజాప్రంట్, ఆదివాసీ అడ్వెక్ట్స్ పోరం, తెలంగాణ యనైటెడ్ ప్రంట్, ఆదర్శ మహిళా సంఘం.

ప్రచురణకర్త: కన్సెనర్ వట్టం నారాయణ దౌర (9502140477), కె. లక్ష్మీంద్రరావు, డి.రాజేష్ నాయక్, గుండు శరత్చము, బి.వి.జగదీశ్వరరావు, సోడె వెంకమ్మ, జెంజర్ల రమేష్బాబు, కీసర బజారు.

కరపత్రం

పోలవరం ప్రాజెక్టు వద్దే వద్దు

ఆదివాసుల ఉనికినే విధ్వంసం చేసే ఈ ద్వార్మను వ్యతిరేకిద్దాం

అడవినీ, అడవే ఆవాసంగా ఆధారంగా జీవిస్తున్న తమనూ, తమ రేలపాటనూ తుడుంమొతనూ నిలువెత్తు నీటిలో ముంచి నాశనం చేసే పోలవరం ప్రాజెక్టు వద్దు అని ఆదివాసులు ముక్కకంఠంతో అరుస్తూనే ఉన్నారు. ప్రభుత్వం మాత్రం ప్రాజెక్టు కట్టకపోతే ఎలా అంటోంది. ఆదివాసీల జీవితాలను భిద్రం చేసైనాసరే, ఆదివాసుల రక్షణకోసం నిర్దేశించిన చట్టాలన్నింటినీ ఉల్లంఘించైనాసరే కట్టితీరుతామంటోంది. ఈ ప్రహాసనంలొ న్యాయాన్యాయాల ప్రస్తావనే ఉండదు. అబద్ధాలు, డబ్బు, రాజీయ, సాంఘిక బలాల నుండి వచ్చే దబాయింపు మాత్రమే కనబడుతుంది.

ఇప్పటికే అభివృద్ధి చెందిన ప్రాంతాలను ఇంకా పోషించటానికి, లక్ష్మలాది ఆదివాసులను ముంచే పోలవరం ప్రాజెక్టుని ఎట్టి పరిస్థితిలో కట్టనీయమని సమన్యాయం, ప్రజాస్వామ్యం కాంక్షించే వాళ్ళందరం మరోమారు నినదిద్దాం. సహజ సంపదలతో వర్ధిల్చుతున్న ప్రపంచాన్ని ఎందుకు నాశనం చేస్తున్నామో ప్రశ్నించడమే మర్చిపోయిన ఆదివాసీతర సమాజానికి అది మళ్ళీ గుర్తుచేద్దాం.

ఆ హోదా, ఈ హోదా అంటూ పోలవరం ప్రాజెక్టుకు ఏకంగా జాతీయ హోదా కల్పించాలని రోజుగా ఎవరో ఒకరు అనడం వింటున్నాం. అసలు ఇటువంటి విధ్వంసకరమైన ప్రాజెక్టుకు ఏకంగా జాతీయ హోదా కల్పించాలని రోజుగా ఎవరో ఒకరు అనడం వింటున్నాం. అసలు ఇటువంటి విధ్వంసకరమైన ప్రాజెక్టుకు ఏ హోదా అయిన ఎందుకని అడుగుతున్నాం మనం. ఒక్క మన రాష్ట్రంలోనే మూడు జిల్లాల్లో, ప్రధానంగా భద్రాచలం డివిజన్ షైడ్యూల్స్ ప్రాంతాల్లో దాదాపు మూడు వందల గ్రామాలను ముఖచే ప్రాజెక్టు ఇది. సుమారు 2 లక్షల 65వేల మందిని, అందులో అధికభాగం ఆదివాసులను నిర్వాసితులను చేసే ప్రాజెక్టు ఇది. వేల ఎకరాల విలువైన అడవిని మాయం చేసే ప్రాజెక్టు ఇది. గోదావరి నదికి అటూ ఇటూ తొమ్మిది మండలాల్లో, ప్రధానంగా ప్రకృతి సంపదపై ఆధారపడి జీవిస్తున్న కోయ, కొండరెడ్డ బతుకులను ప్రశ్నార్థకంగా మార్చే ప్రాజెక్టు ఇది. నీటిషైప్ సమాన హక్కు ఒక ప్రజాతంత విలువని అనుకుంటున్న రోజుల్లో గోదావరి నీళ్ళు తప్ప మరో గత్యంతరం లేని ఉత్తర తెలంగాణా జిల్లాల నీటి హక్కును దెబ్బతిసే ప్రాజెక్టు ఇది. ఈ ప్రాజెక్టు కోసం సేకరించ తలపెట్టిన స్థలం ఆదివాసీ ప్రజలది. భారత రాజ్యాంగంలో 244(1) వ అధికరణం కింద గుర్తింపు పొందిన పదవ షైడ్యూల్స్ ప్రాంతమిది. జీవ వైవిధ్యాన్ని, వృక్షాల, జీవ, ప్రకృతి సంపదను రక్షిస్తూ వస్తున్న ప్రాంతమది. వీటిని కాపాడుతూ వస్తున్న కోయలూ, కొండరెడ్డలు జీవించే స్థలమిది. వారి జ్ఞాన సంపదలకి, సంస్కృతికి పుట్టినిల్లు అది. పోలవరం ప్రాజెక్టు ఈ ప్రకృతి సంపదనేకాక, వాటిని కాపాడుతూ వస్తున్న ఆదివాసీ ప్రజల ఉనికిని కూడా విధ్వంసం చేస్తుంది.

ప్రాజెక్టు వల్ల నిర్వాసితులయ్యేవారికి గొప్ప పునరావాస ప్ర్యాక్షేజి ఇస్తున్నామని ప్రభుత్వం వదేవదే అంటుంది. అసలు పునరావాసం అనే మాటకు అర్థం ఏమిటి? ఆదివాసులను వాళ్ళు నివసించే భూభాగం నుండి వేరుచేసే వాళ్ళు ఉనికికి ప్రమాదమని వీళ్ళకు తెలియదా? ఆదివాసీ ప్రజల ఆర్థిక వ్యవస్థ వారు నివసిస్తున్న ప్రకృతితో ముడిపడి వుంది. ఆ జీవన వ్యవస్థలో అన్ని ప్రాణరాశులు, వన్యప్రాణలు, చెట్లు, భూమి, నీరు, అడవి, జీవం ఉన్న అన్ని కలిసిమెలిసి జీవిస్తున్నాయి. వాటిలో ఏంక్కటి దెబ్బతిన్నా ఈ భూమికి ప్రమాదం. ప్రకృతితో పెనవేసుకుని

ఉన్న జీవన విధానానికి దాని నుండి వచ్చే ఆత్మస్నేహ్యానికి ఆదివాసులు దూరవుతారు. ప్రభుత్వం ఎన్ని తీయటి కబుర్లు చెప్పినా, దానిని తిరిగి ఏ రూపంలోనూ వారికి కల్పించడం అసాధ్యం. అందుకే ఆదివాసుల జీవన శైలిలో పునరావసన అనే మాటకు అర్థమేలేదు. ఉన్న భూభాగం నుంచి, పరిసరాల నుంచి వేరైతే అవి ఇచ్చే ఆదాయం, ఆహారం మొత్తం జారిపోతాయి. దీనికి ఏ నష్టపరిహారం, ఏ ప్రత్యామ్నాయమూ సౌధ్యంకాదు.

ఎన్నో పోరాటాల ఫలితంగా ఆదివాసులు అనేక హక్కులు పొందగలిగారు. కాని వాటి అమలు విషయానికాన్నే అవే చట్టలు పూర్తి అపహరణానికి గురవుతున్నాయి. 73వ రాజ్యంగ సవరణను షెడ్యూల్ ప్రాంతాలకు వర్తింపచేస్తూ పంచాయితీరాజ్ షెడ్యూల్ ప్రాంత విస్తరణ చట్టం 1996 ('పెసా') వచ్చింది. దీనికింద స్వయం పాలనా నిర్ణయాధికార వ్యవస్థలైన ఏజెన్సీ గ్రామాలెన్నో పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్మాణం వల్ల కనుమరుగు అవుతాయి.

'పెసా'కి ఏనాడు జీవం కల్పించే ప్రయత్నం పాలకులు చేయలేదు. అంతేకాదు ఆదిమ తెగయిన కొండరెడ్డి ప్రజలకు, సమూహాలకు రక్షణ కల్పించే అనేక చట్టాలను ఈ ప్రాజెక్టు ఎగతాళి చేయబోతున్నది. పాపికొండల అభయారణ్య భూములలో వస్తుప్రాణుల రక్షణ కొరకు చేసిన చట్టాలనూ, అడవిని పెంచే భారత అటవీ విధానాన్ని అనేక ఇతర అటవీ సంరక్షణ చట్టాలనూ పోలవరం ప్రాజెక్టు హేతున చేస్తుంది.

పోలవరం ప్రాజెక్టుకు ఇచ్చిన అటవీ అనుమతిని రద్దు చేయాలి

వేదాంత సరే, మరి పోలవరం మాటేమిటి?

ఈ మధ్యనే విన్నాము. ఒరిస్తాలోని కలహండి జిల్లాలో నియంగిరి కొండల్లో వేదాంత అనే కంపెనీకి బాక్సైట్ తప్పుకోవడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం అనుమతిని నిరాకరించిందని. అక్కడ ప్రధానంగా 'అటవీ హక్కుల గుర్తింపు చట్టం 2006' ఉల్లంఘన జరిగిందని ప్రభుత్వం వేర్కొంది. ఐదవ షెడ్యూల్ ప్రాంతంలో చట్టాన్ని పూర్తిగా గౌరవించాలని, ఎట్టి పరిస్థితిలో ఆదివాసీ హక్కులను కాలరాయడానికి వీలులేదని ప్రభుత్వం అన్నది.

మరి పోలవరం మాటేమిటి? వేదాంతతో పోల్చుకుంటే ఇది ఇంకా విధ్వంసకర ప్రాజెక్టు. ఇక్కడ ఉల్లంఘనలు వెయ్యి రెట్లు ఎక్కువ జరిగాయి. అటవీ భూముల్లో తరతరాలుగా నివసిస్తూ, ఆధారపడి జీవిస్తూ వస్తున్న ఆదివాసీ ప్రజల, ఇతర అటవీ సాంప్రదాయక నివాసుల హక్కులను గుర్తించడంలో చారిత్రక అన్యాయం జరిగిందని ఒప్పుకుంది ప్రభుత్వం. ఆ అవగాహన నుండి పుట్టిన 'అటవీ హక్కుల గుర్తింపు చట్టం 2006' పోలవరం ప్రాజెక్టు విషయంలో అనులు అమలైండెక్కడ? ఒకటా, రెండా ఎన్ని ఉల్లంఘనలు? ఇప్పటిదాకా ఏ హక్కులూ తేల్చుకుండానే ప్రాజెక్టు పనులను మాత్రం చేపట్టేస్తున్నారు. అటవీ భూములను పోలవరం ప్రాజెక్టుకు బదిలీ చేసే విషయంలో స్థానిక ఆదివాసుల అంగీకారం అటుంచి, కనీసం ఏ సంప్రదింపూ జరగలేదు. అటవీ హక్కుల చట్టాన్ని పూర్తిగా అమలు చేయకుండానే, దాన్ని అమలు పరిచినట్లు కేంద్ర పర్యావరణ మంత్రిత్వ శాఖకు తప్పుడు సమాచారంలో కూడిన నివేదికనిచ్చింది మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం. ఈ తప్పుడు సమాచారం ఆధారంగా అటవీ భూమి ముంపును ఆమోదిస్తూ కేంద్ర పర్యావరణ మంత్రిత్వ శాఖ, 28 జూలై 2010న అనుమతి ప్రతం కూడా జారీ చేసింది. దీన్నే ఫారెన్సీ కీయరెన్సీ అంటారు. ఈ బూటకపు అనుమతిని రద్దు చేయమని, జరిగిన ఉల్లంఘనలపై విచారణ జరపాలనే ఇప్పటికే ఉభయగోదావరి, ఖమ్మం జిల్లాల నుండి 52 గ్రామ సభల తీర్మానాలు ప్రభుత్వానికి అందాయి. ఇటువంటి తీర్మానాలు ఇతర గ్రామసభలు కూడా పంపాల్చిన అవసరం ఉంది.

అనేక ఉద్యమాలతో సాధించుకున్న హక్కులనూ, చట్టాలనూ ప్రభుత్వాలు ఇట్లా, ఆవహస్యం చేస్తూ పోతుంచే మనం ఎందుకు ఊరుకోవాలి? ఈ ప్రాజెక్టును ఘర్తిగా రద్దు చేసి, మన హక్కులను గౌరవించేదాకా ఉమ్మడిగా అందోళన కొనసాగిద్దాం. అభివృద్ధి పేరుతో మన జీవితాలపై సమాదులు కట్టానివ్వమని గట్టిగా చెబుదాం. విధ్వంసకర అభివృద్ధి నుండి సుఖాలు పొందుతున్న వారికోసం ఇక మేం త్యాగాలు చేయడానికి సిద్ధంగా లేమని చెబుదాం. నిజమైన అభివృద్ధి అంటే అందరి బాగు అని గుర్తుచేధ్దాం.

ఈప్పుడు అమలులో ఉన్న అభివృద్ధి నమూనాపై బలమైన ప్రశ్నలను మానవ హక్కుల ఉద్యమకారుడు బాలగోపాల్ లేవనెత్తారు. అన్ని ప్రజాతంత్ర ఉద్యమాలను ఆయన వెన్నంటి ఉన్నారు. పోలవరం ప్రాజెక్టు ఆదివాసుల జీవితాలను ధ్వంసం చేస్తుందనీ దానిని నిలువరించడానికి ఉమ్మడి కార్యాచారణ అవసరమనీ ఆయన భావించారు. బాలగోపాల్ గారి ఆశయాల స్వార్థితో ఈ ప్రచార యూత్ సాగుతోంది. పోలవరం ప్రాజెక్టును వ్యతిరేకించి, ఆదివాసీ ప్రజలకు అండగా నిలబడమనీ, భవిష్యత్ తరాల కోసం ప్రకృతి వనరులను కాపాడుకోవటానికి కలసి రమ్మనీ కోరుతూ...

- మానవ హక్కుల వేదిక, తుడుం దెబ్బ, నాయకపోడు సేవా సమితి, కొండరెడ్డ సంక్లేషమ సంఘుం, ఆదివాసీ సంక్లేషమ పరిషత్, ఆదివాసీ సేన, ఆదివాసీ ఐక్యవేదిక, మాదిగ రిజర్వేషన్ పోరాట సమితి, ప్రజా సంఘాల జెపసి, ఆదివాసీ చైతన్య సమితి, తెలంగాణ విద్యార్థి వేదిక, మాల మహానాడు, మన్స్యసీమ రాష్ట్ర సాధన సమితి, ఏజెస్టీ దళిత సంక్లేషమ సంఘుం, అంబేద్కర్ యువజన సంఘుం, ఏజెస్టీ దళిత విద్యార్థి సంక్లేషమ సంఘుం, పోలవరం వ్యతిరేక పోరాట కమిటీ, నాట్యాన్ సంఘుం, ఆదివాసీ యువజన సంఘుం, ఏజెస్టీ న్యాయవాదుల ఫోరం, ఆదివాసీ విద్యార్థి సంఘుం.

ప్రచురణకర్తలు: ఎన్. జీవన్కుమార్ - 9848986286, డి. ఆదినారాయణ - 9440511049

తేదీ: 10.02.2011

ప్రజాప్రంట నిర్వహించిన పోలవరం బస్టు యూత్లో
కార్యకర్తలను అరెస్టు చేస్తున్న పోలీసులు

ప్రశ్నమగోదావరి జిల్లా జంగారెడ్డి గూడ దగ్గర కార్యకర్తలను
అడ్డకోపడానికి సిద్ధంగా ఉన్న పోలీసు బలగాలు

10th Nov 11

CHALO DELHI

STOP POLVARAM - SAVE ADIVASI

t's an artifact that we, since our ancestral days, have been living relying completely on the forest on the banks of the Godavari and Shabari. It needs no mention that we share the matrilineal relation with the forest, nature and its resources. The government under the pretext of development has been trying hard to sever the ties of a mother with her children. Lakhs of innocent Adivasis are compelled to go away from their mother's lap.

With the construction of Polavaram, Adivasis are not only expelled from the constitutionally guaranteed forest, but also they are compelled to sever ties with their land, forest, their history, culture and livelihood. In this respect, for the past 6 years, we in various forms have raised our voices in protest. We questioned these kinds of developmental policies which aim at a few contractors' economic benefits at the cost of a vast human as well as natural devastation. Even though our attempts have gone in vein, our cries were never heard as we were confined to our own localities.

In recent days, we have noticed, either at the central level or at the state level, that there is a huge debate on the ghastly effects of some industries/projects. But nowhere our voices are paid a least concern. It seems media, politicians and all non-tribe people are least bothered about more than 3 lakh people who will be displaced from more than 300 villages. Moreover, next in the list of disappearing are 400 temples, immense mineral resources, thousands of acres of reserve forest, wild life, and constitutionally guaranteed land of 600 sqkm.

Till now, individually, in various forms we have been protesting against the Polavaram. As the government is showing least concern, it's time for us to unite and struggle against the project in a big way. In this connection, we are very happy to inform that several Adivasi organizations, peoples' organizations, and several other democratic organizations have come together to form an AIKYA VEDIKA (United Forum) under which several activities, events and round table conferences across state as well in the neighboring states like Orissa and Chattisgarh were organised. As part of this continued agitation,

in order to amass support from people across nation, we have jointly called for **CHALO DELHI** on **November 10, 2011**.

It needs to remember that constitution has guaranteed various rights to Adivasis under PESA act, 1/70, and forest rights' act. According to section 244(1), Adivasi localities are recognised as 5th schedule areas. This project is being built by violating all the above mentioned constitutional guarantees to Adivasis. With this project being constructed not only Adivasis lose their livelihood, culture, history, tradition, but even the entire Adivasi life is at stake resulting in genocide. If this project is built, along with innocent Adivasis, Lord Ram who is located in Bhadrachalam also becomes a victim.

Now the time has come to question the government for its step motherly love towards Adivasis. ***Are Adivasis are not part of this country? Why the government is violating the constitution which it has to abide by?***

Here we declare that we are not ready for losing our JAL, JUNGLE, and JAMEEN on the government's developmental projects which are never intended the progress of Adivasis. This raises the questions regarding the validity of the present day developmental models. With the sole demand of stopping the Polavaram, in order to save the millions of Adivasis, and to prevent them from being an extinct species, we request everyone to join us.

DEMANDS —————

- ⦿ Stop Polavaram project immediately
- ⦿ Protect Constitutional Guarantees to Adivasis

POLAVARAM PROJECT VYATIREKA IKYA PORATA VEDIKA

AHPS (Tudum debba), Adivasi Sena, Adivasi Nayaka Podu Seva Sangham, Adivasi Ikya Vedika, Adivasi Rakshana Samiti, Adivasi Konda Reddla Sangham, Natwan Sagham, ASDS, Adivasi Employees welfare & Cultural Association, LHPS, HRF, Praja Sanghala Vedika, TPF, TYDA, Adivasi Advocate Forum, TUF, Adarsha Mahila Sangham

Published by : Vattam Narayana Dora; Convenor, Cell : 9502140477

స్పెషల్ రిపోర్ట్

ఛలో పోలవరం బస్సు యాత్ర

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా పోలవరానికి 3 కి.మీ. దూరంలో నిర్మించే పోలవరం ప్రాజెక్టు వల్ల ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో 276, ఒడిస్సాలో 16, ఛత్రీసఫుడ్‌లో 14 గ్రామాలు ముంపుకు గురవుతాయి. 2 లక్షలమంది ఆదివాసీ, ఆదివాసేతరులు నిర్వాసితులవుతారు. 1.20 :లక్షల ఎకరాల సాగుభూమి ముంపునకు గురవుతున్నది. ఈ పోలవరం ప్రాజెక్టు తెలంగాణ ప్రాంతాన్ని బొందలగడ్డగా మార్చే ప్రాజెక్టుని, దీనివలన ఆదిమ తెగల ఉనికి సాంప్రదాయాలు, సామూహిక జీవనం, అస్థిత్వం, ఆత్మగౌరవం సర్వాశనమవుతాయి. 402 చారిత్రక కట్టడాలు, సుందరమైన పాపికొండలు ధ్వంసమవుతాయి. అంతేకాక అదవిలోని జంతుసంపద నశించే ప్రమాదముందని, తెలంగాణ వనరులను పరిరక్షించుకునే బాధ్యతలో భాగంగా తెలంగాణా అడ్వైట్ జెఎసి, తెలంగాణా ప్రజా ప్రంట్ల ఆధ్వర్యంలో ఛలో పోలవరం బస్సు యాత్రను ప్రారంభించారు.

ఈ యాత్రను విద్యార్థి జెఎసి తెలంగాణ విద్యార్థి వేదిక, తెలంగాణ రాజకీయ జెఎసి, ఆదివాసి విద్యార్థి సంఘాలు, తెలంగాణ ప్రజాప్రంట్ నాయకులు, టీజెఎసి చైర్మన్ ఎమ్.కోదండరామ్ తదితరులు సంఘిభావం తెలుపుతూ బస్సు యాత్రను ప్రారంభించారు.

ఖమ్మం జిల్లా భద్రాచలం పురవీధులలో వేలాదిమంది కార్బుకర్తలతో పోలవరం వ్యతిరేక ర్యాలీ జరిగింది. ఈ ర్యాలీ తర్వాత పోలవరం వలన నష్టాలను ప్రజలకు తెలియజేస్తూ, ప్రజలను చైతన్యపరుస్తూ సమావేశాలు జరిగాయి. పోలవరం నిర్మాణం దగ్గరకు వెళ్లి, ముంపు ప్రాంతాలను సందర్శించాలని నిర్వాసితులను కలుసుకోవడానికి బయలుదేరిన యాత్ర - కుక్కసూరు, వేలేరుపాడు మండలాలను సందర్శిస్తూ, వందల గ్రామాలను సందర్శించే ప్రయత్నంలో ఉండగా సీమాంధ్ర ప్రభుత్వం ఖమ్మం జిల్లా అశ్వరావు పేటకు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా జంగారెడ్డి గూడెం మధ్యలో తెలంగాణ ఉద్యమకారులను అరెస్టు చేసింది. ఇదే సమయంలో 26 అక్టోబరు 2011న ఉన్నానియా యూనివరిటీ నుండి బయలుదేరిన విద్యార్థుల బస్సు యాత్ర అక్కడికి చేరుకుంది. ఇటు ఉద్యమకారులకు, అటు పోలీసులకు మధ్యన పెద్ద యుద్ధమే జరిగింది. తెలంగాణను ముంచే పోలవరం మాకు వద్దే వద్ద అనే నినాదాలతో ఆ ప్రాంతం దద్దరిల్లింది. అరెస్టులు నాయకులను, కార్బుకర్తలను బేపరతుగా విడిపించుకునేవరకు అక్కడినుండి కదలకుండా వారి పంత్చాన్ని నెగ్గించుకుని ఇప్పుడు మా బస్సుయాత్రను అడ్డుకున్నా, పోలవరం ప్రాజెక్టును ఆమేంతవరకు పోరాటం చేస్తామని తెలియజేస్తూ సీమాంధ్ర ప్రజలకు, తెలంగాణ ప్రజలకు మధ్య ఎటువంటి భేదాభిప్రాయాలు లేవని, తెలంగాణ ఉద్యమం సీమాంధ్ర ప్రజలకు వ్యతిరేకం కాదని, సరిహద్దు ప్రజలతో మాటా, ముచ్చటతో బస్సు యాత్ర ముగిసింది. ఈ యాత్రలో ప్రజాప్రంట్ నాయకులు చిక్కుడు ప్రభాకర్, వేదకుమార్, నలమాస కృష్ణ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

నెగడు ప్రతినిధి

తెలంగాణ రాష్ట్ర సాధనకై జరుగుతున్న సాంస్కృతిక సాహిత్యద్వమాలలో చురుకుగా గత పదేళ్ల నుండి పాల్గొంటూ తనకంటూ ప్రత్యేక ఒరవడిని సృష్టించుకున్న సాహిత్యద్వమ నేత డా॥ గోపు లింగారెడ్డి.

1 డానపద గోపు రం మనిషి
డా॥ గోపు లింగారెడ్డి

ప్రచురణ :

ప్రతులకు :

సహచర, దిశ బుక్ షాపులు, నవోదయ బుక్షాజ్

తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్
ప్రాంగం, హైదరాబాద్
2011

అక్కరాలను కలిపితే పదవోతుంది; జనాన్ని కలిపితే ఒక మహాసభ అవుతుంది; పదాలను కలిపితే వాక్యమోతుంది; జనం కదిలితే ఒక ఊరేగింపొతుంది; వాక్యాలను కలిపితే భావమోతుంది; అణిచివేత నెదిరిస్తే ఒక బుద్రా రాములోతాడు.

2 హక్కుల గొంతుక మనిషి
డా॥ బ్రా రాములు

ప్రచురణ :

ప్రతులకు :

సహచర, దిశ బుక్ షాపులు, నవోదయ బుక్షాజ్

తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్
హైదరాబాద్, హైదరాబాద్
2012

TRC, తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ ప్రచురిస్తున్న మనిషి, నెగడులో అచ్చవుతున్న రచనలలో వ్యక్తమైన అభిప్రాయాలన్నిటితో తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ సంపాదకులకు ఏకీభావం ఉండనవసరం లేదు. తెలంగాణ ఉద్యమానికి ఊతం ఇచ్చేటటువంటి అభిప్రాయాలను, వ్యాసాలను ప్రజల ముందుకు తీసుకువెళ్లడం మాత్రమే TRC, తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ తన బాధ్యతగా తీసుకుంది.

TRC - CHARCHA

CHARCHA-1	21.01.2012	Participation of Women in the Present Telangana Movement
CHARCHA-2	28.01.2012	Industrial Pollution, Question of Environmental Justice around Hyderabad
CHARCHA-3	04.02.2012	Utilisation of Godavari Water by Upland Areas of Telangana Region
CHARCHA-4	12.02.2012	Utilisation of Krishna Water for Upland Areas of Telangana Region
CHARCHA-5	18.02.2012	Agriculture in Telangana-Problems-Solutions-Movements
CHARCHA-6	25.02.2012	Forests in Telangana and Its Protection
CHARCHA-7	03.03.2012	Perspectives on Telangana Economy
CHARCHA-8	11.03.2012	Industry, Trade & Commerce in Telangana
CHARCHA-9	17.03.2012	Telanganalo Inter Vidya – Teeru-Tennulu
CHARCHA-10	24.03.2012	Telanganalo Vidyuth and Rytula Samasyalu
CHARCHA-11	31.03.2012	Telanganalo Unnata Vidya
CHARCHA-12	07.04.2012	Telanganalo Guttala Vidhvamsam
CHARCHA-13	14.04.2012	"Employment Scenario In Telangana – Perspectives
CHARCHA-14	21.04.2012	Fate Of Telangana Industries In AP - Idpl, Hmt, Praga Tools, Nizam Sugars, Azam Zahi Mills
CHARCHA-15	28.04.2012	Waqf Properties Andtheir Protection In A.P. State
CHARCHA-16	05.05.2012	Health Systems in Telangana Problems – Solutions
CHARCHA -17	12.05.2012	Hyderabad Metro Rail Its Implications on City and Region
CHARCHA-18	19.05.2012	Rangapur Declaration – Problems along the Warangal highway202 (NIMS Hospital, ITR-CCMB, Railways, Education Centers & Water Bodies)
CHARCHA-19	26.5.2012	Emerging Challenges – Water Management in Upland Areas – Future Perspectives in Telangana
CHARCHA-20	02.06.2012	Neglected Archeological Sites in Telangana – Historical Perspectives and Protection
CHARCHA-21	09.06.2012	Singarenilo Opencast Mining Vidhvamsam - Paryavasanalu
CHARCHA-22	16.06.2012	Fairs And Festivals Of Telangana <i>(Folk, Tribal And Religious)</i>

దక్కన్ న్యూస్

చాకలి ఐలమ్మ విగ్రహ ఆవిష్కరణ

నాటి రజుకారులను తరిమికొట్టి భూస్వామ్య దోరల గుండెల్లో రైళ్ల పరుగిత్తించిన చాకలి ఐలమ్మ విగ్రహ ఆవిష్కరణ కరీంగంగ్ జిల్లా సిరిసిల్లా మండలం, తంగళ్లపల్లిలో భారత్ ఫ్రెంచ్ కల్చరల్ అసోసియేషన్ (బి.ఎఫ్.సి.ఎ.) ఆధ్వర్యంలో ఏర్పాటు చేసిన కార్యక్రమంలో ఏమలక్క పాల్గొన్నారు.

నాగేటి సాల్లల్లో నా తెలంగాణ పుస్తకావిష్కరణ

3-6-2012 సిద్ధిపేటలోని శివమ్మ గార్డెన్లో జరిగిన ప్రముఖ కవి, రచయిత నంది అవార్డు గ్రహీత నందిని సిద్ధారెడ్డి ఉద్యోగ విరమణ కార్యక్రమంలో కె. శ్రీనివాస్, అల్లం నారాయణ, అందేరీ, దేశపతి శ్రీనివాస్, వరవరావు, నారాయణమార్తి, దరువు ఎల్లన్న పాల్గొన్నారు. నందిని సిద్ధారెడ్డి రచించిన నాగేటి సాల్లల్లో నా తెలంగాణ పుస్తకాన్ని ఆవిష్కరించారు.

పొట్టపల్లి రామారావు వ్యక్తిత్వం - సాహిత్యం

సోమాజిక తత్త్వవేత్త, పోరాటయోధులు, కవి, రచయిత పొట్టపల్లి రామారావు వ్యక్తిత్వం - సాహిత్యం పుస్తకాన్ని 3-6-2012 (ఆదివారం) వరవరావుగారు ఆవిష్కరించారు.

అస్తమించిన శివసాగర్

ఒక చేతిలో కలం... మరో చేతిలో ఆయుధం. యుద్ధరంగంలో జన విముక్తి గేతాన్ని ఆలసించి నవతరాన్ని ప్రచూ యుద్ధ మార్గం నడించిన సాహసి ఆయన. సాహితీలోకంలో శివతాండ్రం చేసిన శసాగర్ ప్రజా యుద్ధ సేనాని సత్యమార్గాగు 17.04.2012న మరణించారు.

సస్పెన్షన్

పార్లమెంటు చరిత్రలోనే తొలిసారి స్ఫోక్ సభ్యులపైనే సస్పెన్షన్ వేటు వేయడం జరిగింది. తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటు బిల్లు పాఠమెంటలో ప్రవిశేషపట్టాలైని నినదినించుకు ఈమంది కాంగ్రెస్ సభ్యుల్లి కాంగ్రెస్ పార్టీ నాలుగు రోజుల సస్పెన్షన్ చేయడం జరిగింది. దీనికి ప్రధాన ప్రతిపక్షం వ్యతిరేకించకోవడం తెలంగాణ వాడులు ఏమర్చిస్తున్నారు.

ఉస్కానియాలో భీష్మ ఘస్టివల్

ఉస్కానియా యూనివరిటీలో ఈనెల 15న ప్రజాస్వామ్య సాంస్కృతిక వేదిక ఆధ్వర్యంలో భీష్మ ఘస్టివల్ జరిపారు. ఈ కార్యక్రమానికి పలువులు యూనివరిటీ ప్రాథమిక, కమ్యూనిస్ట్ నేతలు, కుల నిర్మాలున

పోరాట సమితి నాయకులు పోజరయ్యారు.

మానుకోటు స్వార్థి

28.05.2010 మండుటోండాకాలంలో మానుకోటు ప్రతిపుటన జరిగింది. తెలంగాణ ఉర్ధుమ ప్రస్తావంలో ఇదొక మైలురాయి. తెలంగాణ ఆత్మగౌరవానికి నిలయెత్తు సాక్ష్యం. సమైఖ్యవాదులకు ఒక శాశ్వత పోచ్చరిక. సీమాంద్ర ధన దురహంకారానికి పెను సవాలు ఇట్లు అనేక విధాలుగా ప్రామాణ్యతను కలిగించున్న మహబూబాబాద్ ప్రతిపుటన జరిగి మే 28, 2012కు 2 సంలు పూర్వయున సందర్భంగా తెలంగాణ జెపిసి మూడురోజుల స్వార్థి యాత్ర చేశారు. స్వార్థి యాత్ర ముగింపు సభ - 28.05.2012, సోమవారం రాత్రి వరంగల్ లో నిర్వహించారు. సభలో కోదండరామ్ మాట్లాడుతూ మానుకోటులో కొండా సురేఖ వేసిన రాత్మ గుర్తున్నవి, కొండా మురళీ పేల్చిన తుపాకి యాదికి ఉన్నది, సీమాంద్ర పాలకులను పంపేదాకా పోరాడుతాం అని తెలియజేశారు.

“మునుం” కవితా గ్రంథ ఆవిష్కరణ

28.05.2012 సోమవారం సాయంత్రం సందరయ్య విజ్ఞాన కేంద్రంలో తెలంగాణ సాహిత్య సమాఖ్య ఆధ్వర్యంలో తెలంగాణ కవులు రచించిన “మునుం” పుస్తకాన్ని కె.చంద్రబేంబరుగారు ఆవిష్కరించారు. ఈ కార్యక్రమంలో, అల్లం నారాయణ, దేశపతి శ్రీనివాస్, అందేరీ, నందిని సిద్ధారెడ్డి, ఈటెల రాజేందర్, జితేందర్ రెడ్డి, “మునుం” సంపాదకుడు వెనగంటి మురళీకృష్ణ చెఱుకు సుధాకర్, రాజుపోందర్ రెడ్డి తదితరులు పాల్గొన్నారు.

సురవరం ప్రతాపరెడ్డి 116 వ జయంతి వేడుకలు

సురవరం ప్రతాపరెడ్డి 116 వ జయంతిని పురుషరించుకొని సురవరం సాహిత్య మైయంతి ఆధ్వర్యంలో ట్యూంకెబండ్చెపై ఘనంగా జరిగింది. సురవరం విగ్రహానికి పలువురు ప్రముఖులు పూలమాలలు వేసి నివాటలర్పించారు.

స్వారక సభ

09.05.2012 బుధవారం భీంరెడ్డి నర్సింహరెడ్డి స్వారక సభ జరిగింది. స్వారకోపన్యాసం, సురవరం సుధాకర్ రెడ్డిగారు చేశారు. ఈ కార్యక్రమంలో చుక్క రామయ్, జితేంద్రబాబు, జూలూరి గౌరింకంగ్గారు మాట్లాడారు. సుందరయ్య విజా & జింకెంద్రంలో తెలంగాణ రచయిత వేదిక ఆధ్వర్యంలో భీంరెడ్డి నర్సింహరెడ్డి చిత్రపటానికి ప్రముఖులు నివాటలు అర్పించారు.

అనుబంధం

తెలంగాణలో గుట్టల విధ్వంసం

TRC CHARCHA - 12

తెలంగాణలో గుట్టల విధ్వంసం అనే అంశంపై తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ నిర్వహించిన చర్చ కార్బూక్యూమంలో వక్తలు మాట్లాడిన అంశాలను సంకీర్ణంగా దక్కన్ న్యూస్లో అందిస్తున్నాం.

తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ ఆధ్వర్యంలో 'తెలంగాణలో గుట్టల విధ్వంసం' అనే అంశంపై 07.04.2012 శనివారం సాయంత్రం హిమాయత్ సగర్ లోని చంద్రం భవన్ లో చర్చావేదిక కార్బూక్యూమం జరిగింది. ఈ కార్బూక్యూమంలో పాల్గొన్న వక్తలు: శ్రీ జగన్ మోహన్ రావు గారు, మరిగంటి అనంతగారు, శ్రీ రామచంద్రరావు ఈ కార్బూక్యూమానికి అధ్యక్షత బొనక్కర్త సోమేశ్వర్ వహించారు.

తెలంగాణలోని కరీంనగర్ జిల్లాలోని మద్దిపెల్లి గ్రామంలో ప్రజలు క్యారీకి వ్యతిరేకంగా ఆందోళన చేస్తున్నపుడు అక్కడికి వెళ్లిన శ్రీ జగన్ మోహన్ రావు గారు జరిగిన అంశాలను తెలుపుతూ ఆ గ్రామం యొక్క జీవన విధానం మొత్తం ఆ గుట్టను ఆధారంగా నిర్మాణం జరిగింది. ఆ గ్రామం చుట్టూ ఏడు కుంటలు ఉన్నాయి. గుట్టలమీద పడ్డ వర్షం నీరు వచ్చి ఆ కుంటలు నిండితే అక్కడ వ్యవసాయం సాగుతుంది. భూగర్జ జలాల నిల్వ వల్ల భావులకు నీరు వచ్చే అవకాశం ఉంది. అదే విధంగా గుట్టలమీద మాకు ఓ గొత్తెల కాపరి కనిపించాడు. ఆ గుట్ట ఆ గ్రామానికి పశు సంపదను, ఘలాలను, ఔషధాలను అందిస్తుంది. అంతేకాక సారవంతమైన భూమిలోనుండి సారం పోకుండా కాపాడుతుంది. భూమిలేనివారికి ఆగుట్ట ఆధారమై నిలబడుతుంది. వంటచెరుకు, ఘలాలు, పశు సంపద అవసరాలను తీరుస్తుంది. అదేవిధంగా వర్షపాతం వివరాలు మనం చూస్తే వచ్చే వర్షపాతంలో సగభాగం గుట్టలమైన సగభాగం సముద్రంపైన పదుతుమది. సముద్రంలో పడిన వర్షం ప్రజలకు ప్రత్యేకంగా ఉపయోగపకోయినా గుట్టలమైన పడిన నీరు అక్కడి చెఱువులు, కుంటలు నిండేందుకు, తద్వారా వ్యవసాయానికి ఉపయోగపడుతుంది.

వరంగల్ నుంచి కరీంనగర్కు వెళ్లుంటే ఆర్ద చంద్రాకారంలో 150కి.మీ.లో గుట్టలు ఉంటాయి. వాటిలో ఒక్క గుట్ట వైశాల్యం 15 - 20 కి.మీ. ఉంటుంది. ఆ గుట్టలమై చిరుతలు, గుడ్డెళ్ళు, తోడేళ్ళు మొగా జంతు సంపద ఉంది. ఆ గుట్టలు విధ్వంసం అవుతున్నకొద్దీ ఆ జంతువులు గ్రామాల్లోకి రావడం జరుగుతుంది. "నందగిరి" దగ్గర అద్భుతమైన ప్రకృతి రమణీయత ఉన్నది. రెండు గుట్టలు, ఆగుట్టలమై బండరాయి, ఆ బండరాళ్ళయద్దులో చోరిక దానిపైన కోసేరు, ఆ బండమై గుడి. ఆ చోరిక మధ్యలో తేనెతుట్టలు ఉన్నాయి. ఆ తేనెతుట్టలమై దానికి తెట్టుగుట్ట అనే పేరు వచ్చింది. అక్కడ నివశిష్టున్న 150 కుటుంబాలకు ఆ తేనెవల్ల ప్రతి సంగా 3 లక్షల రూపాయల ఆదాయం లభిస్తోంది. దీన్ని ఆధారంగా చేసుకుని అక్కడ చాలా కుటుంబాలు తమ జీవితాలను కొనసాగిస్తున్నాయి. కానీ కొద్ది రోజులకే ఆ గుట్టలు విధ్వంసం అయ్య అక్కడ నివశిష్టున్న ప్రజలను నిర్వాసితులను చేశాయి. ఇలాగే సర్వయిపల్లిలో - సర్వయిపల్లిలో నిర్మించిన కోటు, ఆ గుట్టకు అనుబంధంగా ఉన్న చెఱువులు, వాటిపై ఆధారపడ్డ గ్రామాలు, అక్కడ నివశించే ప్రజల జీవితాలు దుర్భరంగా మారాయి. ఈ విధ్వంసాలు చాలామందిపై ప్రభావం చూపుతూ రేపు భవిష్యత్తులో ఎన్నో విపత్తర పరిస్థితులకు కారణమవుతాయి. ఈ విధ్వంసాన్ని ఆపకపోతే తెలంగాణ ఎదారిగా మారే ప్రమాదముంది.

మారిగంటి అనంత్ :

ఈమధ్య వార్తా పత్రికలు చూసినప్పుడు కరీంనగర్లో ప్రజలు బాగా అభివృద్ధి చెందారు, బాగా డబ్బులు ఖర్చుపెడుతున్నారు అని కనిపించింది.

వాస్తవంగా రైతాంగ అర్థిక వ్యవస్థ బిలహినపడింది. సంపదను ప్రపంచ మార్కెట్‌కు దోచిపెట్టేందుకు వ్యక్తులు, పార్టీలు, సంస్థలు పనిచేస్తున్నాయి. మొత్తం ఈ గుట్టల విధ్వంసం ఎక్కువగా 20 సాలనుండి సాగుతోంది. అంతకుముందు 1980-85 ప్రాంతంలో నగరాలలో భవనాల నిర్మాణాలకు గ్రాన్టెట్సును అందించిన గుట్టలు 1998 తర్వాత వైనా మార్కెట్‌కు తాకట్టుపెట్టబడ్డాయి. సంగ్తోసి తేవెల కోట్ల వ్యాపారం ఈ గుట్టలమీద జరుగుతోంది. పని దొరుకుతుంది అనే సాకు కొమతమంది చూపిస్తున్నారు. అక్కడి మిషన్లు చూస్తే ఒక్కో మిషన్ 70-80 మంది కార్బూకులు చేసే పని చేస్తాయి. వాటికి ఇద్దరు అవరేటర్లు ఉంటారు. వారుకూడా రాజస్థాన్ నుంచి ఎక్కువగా వస్తారు. చిన్న చిన్న పనులకు ఇద్దరు, ముగ్గురికి పనిదొరికే అవకాశం ఉంటుంది. దీనికి కేవలం కోటి రూ॥ పెట్టుబడి అదికూడా బ్యాంకు రుణాలు, అద్దె మిషన్లో మొదలుపెట్టి కోట్లతో డబ్బును గడిస్తూ ప్రజలను నిర్వాసితులను చేస్తున్నారు.

శ్రీ రామచంద్రరావు :

గుట్టల విధ్వంసం వల్ల పర్యావరణ సమతల్యం దెబ్బతింటుంది. అంతేకాక మొత్తం ప్రజానీకం భవిష్యత్తులో ఎన్నో విపత్తులు ఎదురుచౌసే అవకాశం ఉంది. ఇంతకు ముందు జగన్మహాన్రావుగారు చెప్పిన సందనగిరి కేసు నేనే పరిశీలించాను. అ కేసులకు స్నేహస్తేమన ప్రజా ప్రతినిధులు వెంటనే గగ్గోలుపెట్టేస్తున్నారు. ఈ గుట్టల విధ్వంసం వెనుక ప్రజా ప్రతినిధులు, అటవీశాఖ అధికారుల హస్తాలు ఉన్నాయి. ఇంకా చెప్పాలంటే మన నాయకులే మన ప్రాంత విధ్వంసానికి కారణం.

అడవి, గుట్టలు అనేవి : భారత ప్రజలకు బ్యాంకు లాంటివి అని విలియం బ్రిట్ అనే శాస్త్రవేత్త 1809లో తన పుస్తకంలో ప్రాశారు. ఆదివాసులు లేదా గుట్టల పరిసర ప్రజలు ఇంట్లో భోజనం లేకపోతే అడవిలో పండ్లు, దుంపలు తిని వాళ్ళ జీవనం కొనసాగిస్తారు. వంట చెఱకుగా ఎండిన చెట్లను వాడుకుంటారేతప్ప జీవంతో ఉన్న చెట్లను నరకడం అనే ఆలోచన వాళ్ళకు ఉండదని, భారతీయులు ప్రకృతితో సహజీవనం చేస్తారని ఆయన చెప్పారు.

మన రాజకీయ నాయకుల, ఉద్దోగుల స్వార్థంవల్లే గుట్టల విధ్వంసం జరుగుతుందని తెలియజేశారు.

- బోనక్కర్ సోమేశ్వర్

కో-ఆర్డీనేటర్, తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్

Charcha 12 Speakers - B. Someshwar, Sri Jagan Mohan Rao, Dr. Ananth Mariganti, Sri Ramachandra Rao

తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ 2011లో ప్రమరించిన సంకలనాలు

"CHANDRAM" 490, 11th Street, Himayathnagar, Hyderabad - 29.

తెలంగాణలోని సహజ వనరులు, పరిప్రమలు, గ్రామాలు, పట్టణాలు, పర్యావరణం, వ్యవసాయం, ఉపాధి, నదులు, చెరువులు, అడవులు, నీరు, భూమి హక్కులు, భూ వినియోగములను సుస్థిర పరుచుకోవడం బాధ్యతగా తీసుకుని పోరమ్ ఫర్ సస్టేయనబుల్ తెలంగాణ పర్యావరణ సంఘాలు, వ్యక్తులతో కలిసి పనిచేస్తుంది.

అభివృద్ధి అంటే ప్రకృతి వనరులు, వృక్ష సంపద, జంతు సంపదను నాశనం చేయడం కాదనీ, అలాగే ఒక వర్గం ప్రజల ఆదాయ అవకాశాలను మెరుగుపరచడం కోసం ఇతర ప్రాంత ప్రజలను బలిపెట్టడం కాదనీ పోలవరం డ్యూం నిర్మాణంపై పరిశీలన కోసం ఏర్పాటైన అంతర్జాతీయ ప్రాజెక్టుల కమిషన్ తేల్చి చెప్పింది.

- వూకే రామకృష్ణ

"CHANDRAM" 490, St.No.11, Himayatnagar, Hyderabad-29 Tel.No. 040-64524554 Fax: 040-27635644
Mobile: 9030626288 E-mail: trchyd@gmail.com Website: www.telanganaresourcecentre.org